

**VALKEALAN HISTORIALLISEN AJAN
MUINAISJÄÄNNÖSTEN INVENTOINTI
KATJA VUORISTO 2008**

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIAN OSASTO

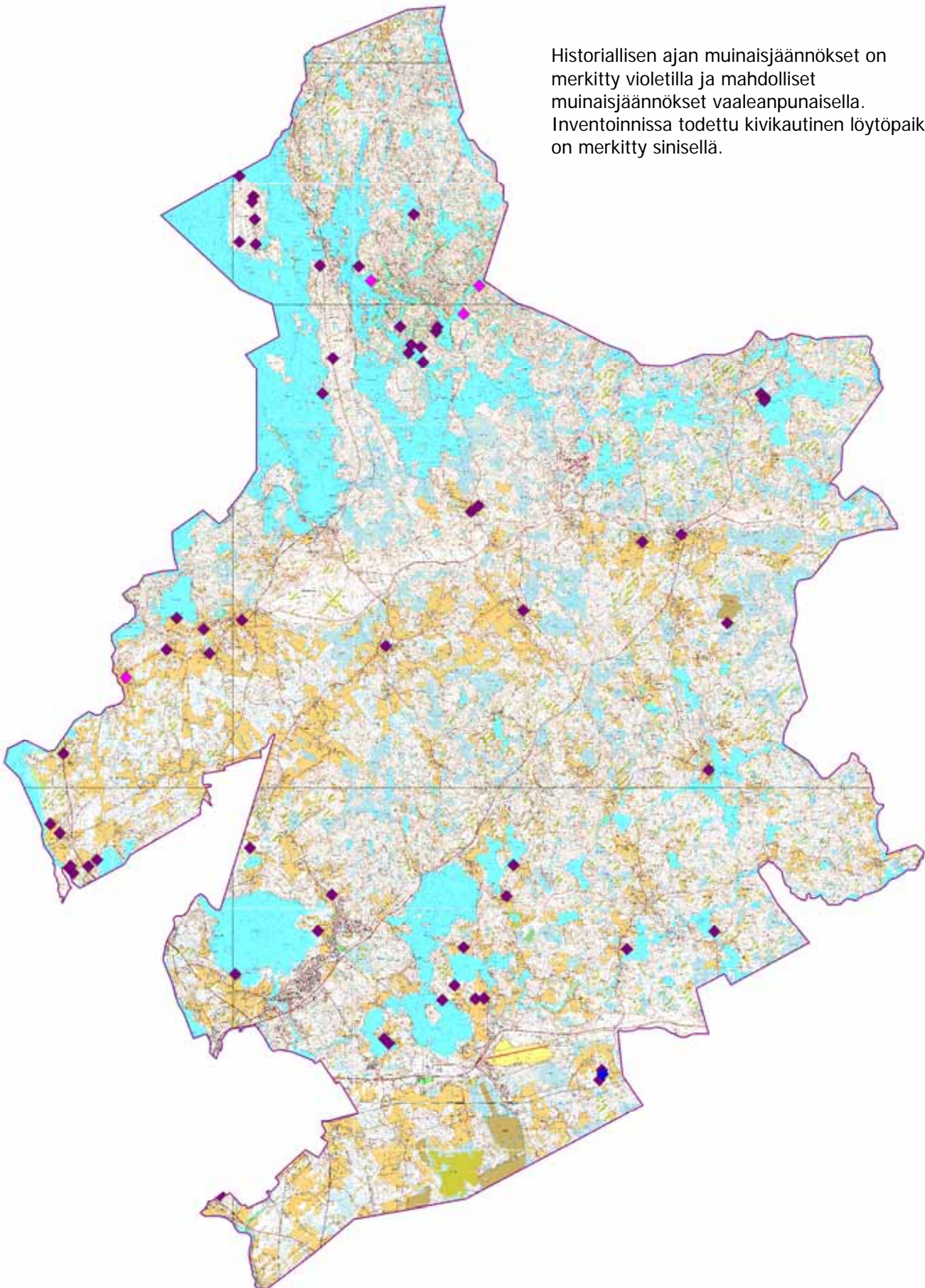
Sisällys

Valkealan historiallisen ajan muinaisjäännösten sijainti kartalla.....	3
Kartta vuonna 2008 tarkastetuista alueista.....	4
1. Johdanto.....	5
1.1. Inventoinnin lähtökohdat.....	5
1.2. Inventoitu alue.....	6
1.3. Kenttätyömenetelmät.....	6
1.4. Alueen tutkimushistoria.....	8
2. Valkealan asutushistoria.....	8
3. Luettelo Valkealan historiallisen ajan muinaisjäännöksistä.....	11
4. Yhteenveto.....	14
5. Muinaisjäännöskohteet.....	16
5.1. Entuudestaan tuntemattomat kohteet.....	16
Oravala Lamminkylä.....	16
Oravala Hinkkuri.....	18
Oravala Ahoila.....	19
Oravalan kartano.....	21
Oravala Vanhankylänpelto.....	23
Oravala.....	24
Oravala Nuujankylä.....	25
Oravala Hasu.....	26
Valkealan kartano.....	28
Hevosoja Tornimäki.....	30
Kinansaari Hautalahti.....	33
Hevosoja Kirjokivenlahti.....	35
Hevosoja Kukkola.....	38
Hevosoja Tommiska.....	39
Kinansaari Pulsa.....	41
Kinansaari Saarenpää.....	44
Kinansaari Lapinlahti.....	45
Kinansaari Roitto.....	47
Kinansaari Huovila.....	48
Kinansaari Salonnenä.....	49
Parola Kääpä.....	51
Parola Vanhatalo.....	52
Parola Parolanmäki.....	53
Tuohikotti Lantta.....	56
Inkerilä Mauno.....	59
Kourula Tirva.....	62
Rautjärvi Immanen.....	64
Toikkala Hyry.....	66
Haimila Haiminkylä.....	68
Haimila Niemenpäänkylä.....	69
Kuivala Vanhakylä.....	71
Pihlajasaari.....	73
Karhula Heikkilä.....	75
Karhula Tolkko.....	76
Saarento Rantalankylä.....	78
Miettula Tarhajärvi.....	81
Pyöriä.....	83
Anttila Keskkylä.....	85
Kuivala Metso.....	87
Kuivala Metsäranta.....	87
Metsäranta.....	88

5.2.	Entuudestaan tunnetut historiallisen ajan kohteet.....	90
	Keskikylä (Selänpää).....	90
	Hasula (Selänpää).....	92
	Nuutila (Selänpää).....	93
	Ojasela (Selänpää).....	95
	Pukkila (Selänpää).....	96
	Tolska (Selänpää).....	98
	Hansaarenmäki.....	100
	Ahola.....	100
	Valkeala Kustaan kivi.....	103
	Ristinkangas.....	103
	Lakiasuo Sydänmaansilta.....	106
	Määkijänniemi 1.....	108
	Terrilahti.....	108
	Sikoniemenkärki.....	109
	Kapiavesi.....	109
	Sulkusalmi.....	111
	Tervajärvi 1.....	113
	Tervajärvi 2.....	113
	Vuotavanvuori.....	115
	Karhunhiekkarepovuori.....	115
	Katajajärvi 1.....	117
	Haasiankoski.....	117
	Kumpusaari.....	120
	Kuivala, Kiperinmäki.....	120
	Lähteet.....	123
	Luettelo digitaalikuvista.....	124

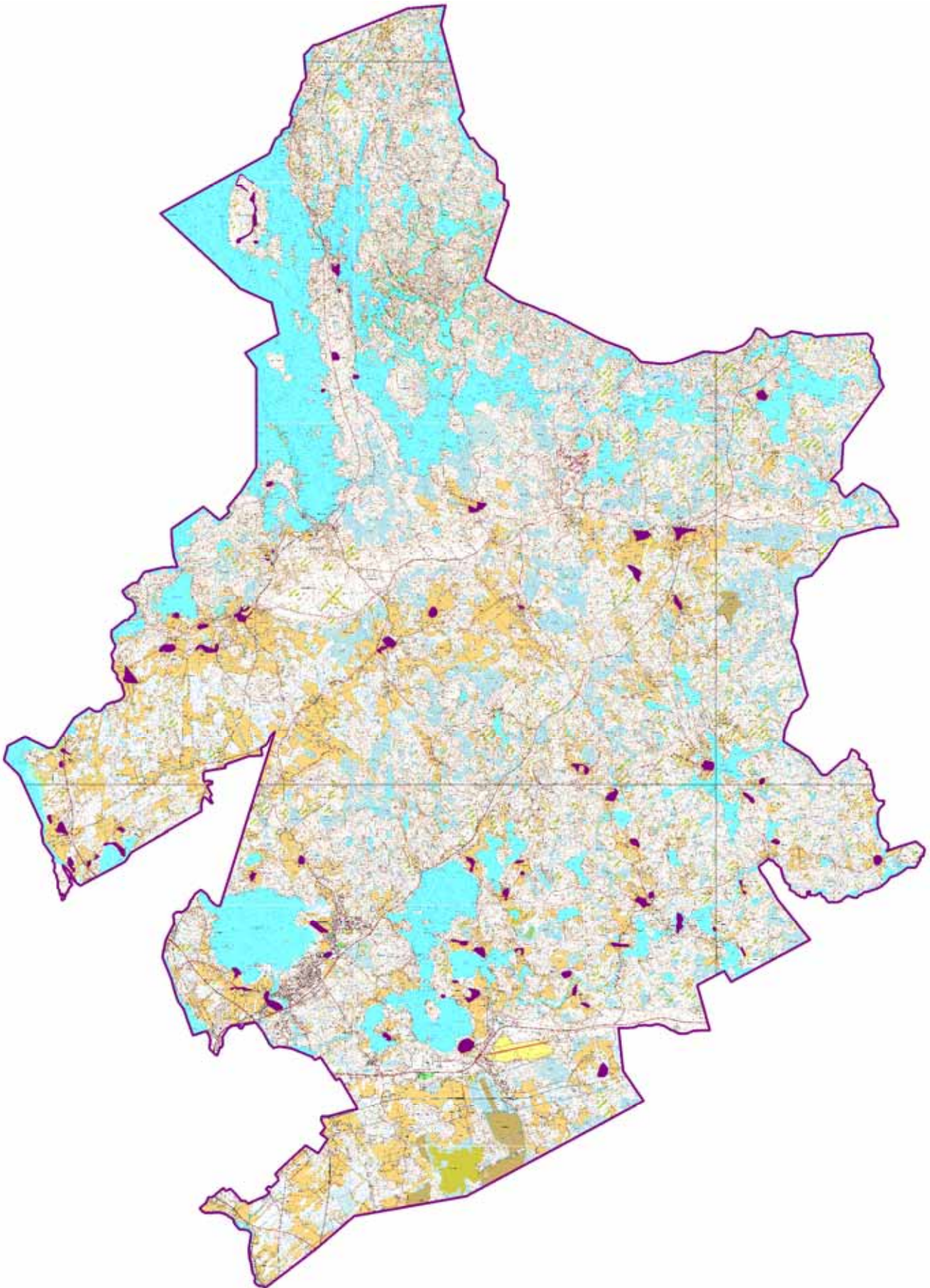
Valkealan historiallisen ajan muinaisjäännösten sijainti kartalla

Historiallisen ajan muinaisjäännökset on merkitty violetilla ja mahdolliset muinaisjäännökset vaaleanpunaisella. Inventoinnissa todettu kivikautinen löytöpaikka on merkitty sinisellä.

Kartta vuonna 2008 tarkastetuista alueista

Tarkastetut alueet on merkitty violetilla.

1. Johdanto

1.1. Inventoinnin lähtökohdat

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteisessä inventointiprojektissa etsittiin uusia kiinteitä muinaisjäänöksiä Jaalasta, Iitistä ja Valkealasta. Kenttätyöt jakautuivat siten, että Valkeala inventoitiin lähes kokonaan 19.–30.5.2008 välisenä aikana ja Iitti sekä Jaala inventoitiin 25.8.–19.9.2008. Kustannuksista vastasivat Iitin, Jaalan ja Valkealan kunnat, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri sekä Museovirasto. Inventoinnin toteutuksesta esi-, kenttä- ja jälkitöineen huolehtivat Museoviraston tutkija FM Katja Vuoristo sekä inventointiapulainen Huk Tuija Väisänen. Tutkimukset liittyivät laajempaan, koko Pohjois-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen. Edellä mainituissa kunnissa tehtiin myös kuukauden pituinen sotahistoriallisten kohteiden inventointi, jonka suoritti John Lagerstedt. Inventointien kokonaiskustannukset olivat yhteensä n. 37 000 €. Sotahistoriallisista muinaisjäänöksistä on jätetty erillinen raportti ja historiallisen ajan muinaisjäänösten inventoinneista on tehty omat raporttinsa jokaisen kunnan osalta.

Valkealasta tunnettiin ennen vuoden 2008 inventointia 24 historiallisen ajan muinaisjäänöstä sotahistoriallisia kohteita lukuun ottamatta. Vuoden 2008 maastotarkastuksessa havaittiin yhteensä 41 uutta kohdetta, joista 40 on historiallisen ajan muinaisjäänöksiä ja yksi kivikautinen löytöpaikka. Suurin osa löydetyistä muinaisjäänöksistä on vanhoja kyläpaikkoja ja -tontteja, mutta joukossa on myös viisi tervahautaa, kaksi kaskiraunioaluetta sekä yksi kaiverrus.

Tiedot kaikista muinaisjäänöksistä on koottu Museoviraston ylläpitämään muinaisjäänösrekisteriin. Tietoja voidaan käyttää hyväksi paitsi arkeologisessa tutkimuksessa, myös esimerkiksi asema- tai yleiskaavaa laadittaessa tai tielinjoja suunniteltaessa. Lisäksi muinaisjäänöksiin liittyviä tietoja voidaan käyttää matkailullisiin tarkoituksiin.

Ennen kenttätöiden alkua inventoinnista tiedotettiin Iitin, Jaalan ja Valkealan kunnille. Kymen Sanomat tiedotti inventoinnista heti toukokuussa inventoinnin alkaessa ja lisäksi inventoinnista tiedotettiin paikallislehdissä sekä Kymenlaakson radiossa. Lehtiartikkeleiden perusteella tuli muutamia yhteydenottoja mahdollisista muinaisjäänöskohteista, jotka tarkastettiin. Maastotöistä ilmoitettiin myös Museoviraston ulkoisilla www-sivuilla ja lisäksi Museoviraston kautta lähetettiin tiedote Pohjois-Kymenlaakson alueen medialle.

1.2. Inventoitu alue

Valkeala kuuluu nykyisin Kouvolaan, mutta inventoinnin aikana se oli vielä oma kuntansa. Valkeala rajautuu pohjoisessa Mäntyharjuun, idässä Savitaipaleeseen ja Luumäkeen, etelässä Anjalankoskeen ja Kouvolaan ja lännessä Kuusankoskeen sekä Jaalaan. Kunnan maa-alasta n. 2/3 on metsää. Valkealan vesiala on monia muita kuntia huomattavasti suurempi, mutta järvet ja lammet jakautuvat kunnassa epätasaisesti. Järvet keskittyvät pääasiassa Pohjois-Valkealaan, jossa ne ovat keskeinen osa maisemaa. Vesistöt yhdistyvät toisiinsa virtojen, salmien ja koskien avulla muodostaen pitkiä vesireittejä. Toisinaan järviä erottaa toisistaan vain kapea kannas. Myös kunnan keskiosan eteläpuolella on järviä koillis-lounaissauntaisessa linjassa. (Hamari 1990:23–24, 26.)

Järvien lisäksi Valkealan keskeisiä alueita hallitsevat Salpausselät, joista Pieni Salpausselkä muodostaa harjanteen pohjoisempana Selänpään ja Vuohijärven alueella ja Suuri Salpausselkä Utin ja Hammassyrän välillä. Lisäksi kunnassa on muutamia muita pienempiä harjuksoja, jotka kulkevat monien historiallisen ajan kylien kautta tai ohitse. Harju- ja moreenialueita alavammilla alueilla maaperä on pääasiassa savea tai silttiä. Savimaat alkavat Tuohikottin eteläpuolelta ja ne laajenevat etelään päin mentäessä. Pohjois-Valkeala on puolestaan huomattavasti kunnan eteläosaa jylhempi. Se on rapakivi- ja graniittialueen rajavyöhykettä ja alueella on runsaasti kalliopaljastumia. (Hamari 1990:13–18.)

Valkealan historiallisen ajan asutus on asettunut vesistöjen äärelle tai vanhojen maakulkureittien kohdalle, kuten Pienen Salpausselän kohdalla kulkevien teiden läheisyyteen. Asutuksen sijainnissa on nähtävissä kaksi erillistä vyöhykettä, joista toinen sijoittuu Etelä-Valkealan pienten järvien tuntumaan Suuren Salpausselän pohjoispuolelle ja toinen Pienen Salpausselän tuntumaan. Pieni Salpausselkä on tarjonnut hallattoman sijainnin mikroilmastoineen ja helposti muokattavan maaperän. Tätä pohjoisempana on vain muutama kylä, Parola ja Kinansaari, jotka sijaitsevat vesistöjen välittömässä läheisyydessä. Kunnan keskiosassa on ollut myös vain muutamia kyliä, jotka ovat mahdollisesti kuuluneet alun perin johonkin muualla sijanneeseen emäkylään. Kylät on perustettu alun perin moreeni- tai hiekkamaille, mutta myöhemmin, 1700-luvun lopussa tai 1800-luvun alussa, asutus on paikoin levinnyt aivan savisten alueiden keskelle, jolloin talot on rakennettu peltojen keskelle joko pienien kumpujen päälle tai suoraan tasaiselle maalle.

1.3. Kenttätömenetelmät

Inventoinnissa keskityttiin keskiaikaisiin tai 1500-luvun kyläonttien paikkoihin, mutta ajan puitteissa pyrittiin etsimään myös elinkeinohistoriallisia muinaisjäänöksiä, kuten kaskiröykkiöitä ja tervahautoja sekä historiallisia käytöstä jääneitä teitä. Maastotöissä panostettiin uusien entuudestaan tuntemattomien muinaisjäänösten etsintään, mutta myös osa vanhoista tunnetuista kohteista tarkastettiin. Löytöjen pintapöimintää pystyttiin tekemään vain harvoilla alueilla, sillä pellot olivat toukokuussa oraalla ja elo- ja syyskuussa pääasiassa vielä kyntämättä. Havaittuja löytöjä ei kerätty talteen. Sotahistoriaan liittyvät kohteet rajattiin inventoinnin ulkopuolelle, koska niiden selvittäminen Pohjois-Kymenlaaksossa tapahtui erikseen.

Kenttätöitä edelsi arkistojen läpikäyminen ja erityisesti vanhan kartta-aineiston selvittäminen. Historialliset kartat asemoitiin peruskarttojen päälle, minkä perusteella valittiin tiettyjä alueita maastossa tarkastettaviksi. Tällaisia olivat mm. vanhojen kyläntonttien paikat ja käytöstä jääneet tieosuudet.

Maastossa tarkastettiin vanhoissa kartoissa näkyvien alueiden lisäksi paikallisten asukkaiden tietoon perustuvia kohteita, kuten erilaisia kiveyksiä ja tervahautoja. Löydettyjen kohteiden sijaintitiedot otettiin ylös GPS-paikantimella ja useimmat kohteet valokuvattiin. Inventoiduilla alueilla tehtiin tarvittaessa koekuoppia. Muinaisjäännösalueiden rajaaminen perustuu maastossa tehtyihin havaintoihin, kuten rakenteisiin ja arvioon siitä, kuinka laajalla alueella muinaisjäännös on voinut säilyä. Rajauksissa on käytetty hyväksi myös vanhoja karttoja.

Vanhoissa kyläntonteissa ja kartanonpaikoissa on muinaisjäännökseksi toteamisen kohdalla käytetty kriteeriä, jonka mukaan niissä on täytynyt todennäköisesti säilyä vanhojen rakenteiden jäännöksiä nykyisen rakennuskannan lisäksi. Esimerkiksi vanhoissa kartoissa esiintyviä kyläntontteja, jotka ovat nykyisin täyteen rakennettuja tai joihin on 1900-luvun tai 2000-luvulla rakennettu uusi asuintalo, ei ole kelpuutettu muinaisjäännöksiksi. Nykyinen rakentaminen muokkaa radikaalisti koko tonttia, koska se kaivetaan kaivinkoneella lähes kokonaan auki melko syväälle nykyisestä maanpinnasta. Tämä aiheuttaa sen, ettei alueella ole voinut säilyä pintakerrosten alla muita rakenteita. Sen sijaan rakentaminen on ollut ennen huomattavasti kevyempää, sillä maata ei ole välttämättä muokattu juuri ollenkaan. Tämän vuoksi vanhojen kerrostumien säilyminen on todennäköisempää sellaisilla alueilla, joilla on säilynyt vielä 1800-luvun ja 1900-luvun alkupuolen rakennuskantaa.

Muinaisjäännösten ajoittamisessa käytetään karkeasti viittä eri periodia eli kivikausi, pronssikausi, rautakausi, keskiaika sekä uusi aika. Kolme ensimmäisenä mainittua aikajaksoa muodostavat esihistoriallisen ajan ja kaksi viimeistä historiallisen ajan. Yleisajoitusta "historiallinen aika" joudutaan käyttämään silloin, kun muinaisjäännöksestä ei voi varmuudella sanoa kumpaan aikakauteen, keskiaikaan vai uuteen aikaan, se kuuluu. Usein kohde saattaa ajoittua molempiin, kuten esimerkiksi keskiajalla perustettu kyläntontti, joka on ollut jatkuvasti asuttuna aina nykypäiviin saakka. Arkeologiassa käytetyt ajoitusjaksot on esitetty oheisessa taulukossa. Tässä inventointiraportissa esiintyy pääasiassa "historiallinen aika"-ajoitus, joka käsittää siis sekä keski- että uuden ajan periodit. Varhaisempia ajoitusjaksoja ei ole käytetty, koska inventoinnissa ei tullut esiin uusia esihistoriallisia kohteita.

Periodi	Ajoitus
Kivikausi	9000–1300/1500 eKr.
Pronssikausi (varhaismetallikausi)	1300/1500–500 eKr.
Rautakausi	500 eKr.–1200/1300 jKr.
Keskiaika	1200/1300–1500 jKr.
Uusi aika	1500–1900 jKr.

Muinaismuistolaki rauhoittaa automaattisesti kaikki kiinteät muinaisjäännökset muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta, jolloin niihin kajoaminen ilman asianmukaista lupaa on kielletty. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset luokitellaan Museovirastossa vakiintuneen käytännön mukaan kolmeen rauhoitusluokkaan seuraavasti:

1 = valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävä muinaisjäännös, jonka säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa.

2 = kohteen määrittely edellyttää lisätutkimuksia, joiden jälkeen muinaisjäännös voidaan siirtää luokkiin 1 tai 3.

3 = muinaisjäännös on tuhoutunut tai hyvin epämääräinen.

Mahdolliset muinaisjäännökset ovat kohteita, jotka eivät tämän hetkisen tiedon perusteella täytä muinaisjäännöksen määritelmää, mutta jotka lisätutkimusten jälkeen voidaan mahdollisesti luokitella suojeltaviksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Nämä kohteet eivät siis ainakaan toistaiseksi ole muinaismuistolain tarkoittamia ja rauhoittamia suojelukohteita, mutta ne on hyvä ottaa maankäyttösuunnitelmissa huomioon siltä varalta, että alueelta saattaa tulla vastaan muinaisjäännökseen viittaavia rakenteita tai löytöjä. Valkealasta löydetyt entuudestaan tuntemattomat kohteet on määritelty rauhoitusluokkaan 2. Tämä tarkoittaa sitä, että kohteissa on suoritettava tutkimuksia ennen kuin muinaisjäännösalueella voidaan suorittaa esim. maanmuokkausta. On muistettava, että muinaisjäännöksen luokan arviointi voi muuttua tutkimusten jälkeen ja se saattaa siirtyä 1-luokkaan, jolloin maankäyttösuunnitelmia joudutaan muuttamaan.

1.4. Alueen tutkimushistoria

Valkealan muinaisjäännöksiä on tutkittu yllättävän vähän, sillä ainoastaan yhdessä kohteessa (Kuivala, Kiperinmäki) on tehty kaivauksia. Kunnan ensimmäinen esihistoriallisen ajan inventointi ajoittuu vasta vuoteen 2002, jolloin Johanna Seppä tarkasti alueen muinaisjäännöksiä. Inventoinnissa huomioitiin myös muutamia historiallisen ajan kohteita. Vuonna 2006 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen tutkijat tekivät Repoveden kansallispuiston inventoinnin, jonka yhteydessä huomioitiin sekä esihistorialliset että historialliset kohteet kansallispuiston alueelta. Historiallisen ajan muinaisjäännöksiä on varsinaisesti inventoitu vasta vuonna 2008, jolloin myös Johanna Enqvist inventoi Valkealassa Jaala-Tuohikotti –välistä tielinjaa, koska tieosuutta parannettiin. Inventointien lisäksi Valkealassa on tehty muutamien kohteiden tarkastuksia.

2. Valkealan asutushistoria

Valkealasta tunnetaan muutamia kivikautisia asuinpaikkoja, mutta varhaismetalli- ja rautakaudelle mentäessä niitä ei juuri tunneta. Ainoastaan yksi asuinpaikka saattaa ajoittua rautakauden alkupuolelle. Valkealasta tunnetaan muutamia rautakautisia irtolöytöjä, jotka ajoittuvat kauden loppupuolelle. Nämä kertovat, että alueella on ainakin liikuttu jo tuolloin. Rautakauden loppupuolen vakituisesta asutuksesta Valkealassa antaa viitteitä Tenjärvestä otettu siitepölynäyte, jonka mukaan vakinainen viljely olisi alkanut seudulla 1000–1100-luvuilla. Lyhytaikaista viljelyä näyttäisi olleen jo vuodesta 500 eKr. aina ajanlaskun

alkuun saakka. (Kepsu 1990:367.) Toistaiseksi viljelyyn liittyviä asuinpaikkoja ei kuitenkaan tunneta. On mahdollista, että rautakautiset asuinpaikat on perustettu samoille paikoille kuin keskiaikaiset kylät, sillä monien kyläpaikkojen sijainti rannassa on ollut edullinen ja muistuttaa topografisesti muualta Suomesta tunnettujen rautakautisten asuinpaikkojen sijaintia. Asian varmentaminen vaatisi kuitenkin tarkempia tutkimuksia.

Valkealan keskiaikaisesta ja myöhemmästä asutuksesta saadaan viitteitä arkistolähteiden perusteella. Kyliä paikannettaessa voidaan käyttää vanhan kartta-aineiston lisäksi muita kirjallisia lähteitä, joiden avulla saadaan tietoa mm. kylistä, niiden asukasmääristä ja jopa niissä asuneista henkilöistä. Lisäksi niistä selviää kylien rajoja koskevia tietoja sekä verotuksellisia seikkoja. Keskiajalta on säilynyt vain muutamia Valkealaa koskevia asiakirjoja. Näistä vanhin on Orava Matin suojelukirje vuodelta 1365, joka todistaa Oravalan kylän olleen jo tuolloin olemassa. Samasta asiakirjasta käy ilmi, että ainakin Asikkalan, Hollolan ja Luumäen asukkaat ovat harrastaneet eräilyä Valkealan alueella. Orava Matin suojelukirjeen jälkeen seuraavaksi vanhin asiakirja on Erik Akselinpoika Tottin rajatuomio vuodelta 1458. Asiakirja kertoo kylien vanhoista keskiaikaisista rajoista, jotka on määritelty viimeistään 1400-luvulla. Lisäksi siinä mainitaan Valkealan Vehkalahden hallintopitäjään kuuluneiden läntisten kylien tärkeimmät rajapaikat. Osa paikannimistä on tosin säilynyt huonosti. (Kepsu 1990:134.) 1500-luvulle mentäessä asiakirjojen määrä lisääntyy, kun mukaan tulevat maakirjaluettelot. Niistä saadaan jo runsaasti tietoa Valkealan kylien asukasluvuista, joiden perusteella voidaan tehdä myös taaksepäin meneviä päätelmiä. Kun kylän taloluku on jo 1500-luvulla suuri, voidaan päätellä, että kylä on syntynyt jo jonkin aikaa tätä ennen, vaikka siitä ei olisikaan mitään keskiaikaan ajoittuvia mainintoja.

On oletettu, että Valkealan asutus olisi syntynyt eränautinnan myötä; monet siirtyivät asumaan erävesiensä ääreen kun asuinpaikat kotipitäjien kylissä muuttuivat ahtaiksi. Vanhimpien uudistalojen on arveltu olleen hämäläisten jo rautakaudella perustamia. Asutus on aluksi sijoittunut Länsi-Valkealaan vesistöjen varteen. Myöhemmin kyliin on tullut myös karjalaista väestöä. Karjalaiset ovat lisäksi perustaneet uusia kyliä noin vuosina 1000–1200. Keskiajan alussa on syntynyt uusia kyliä myös jo vanhoista kantakylistä käsin. Nuorimmat Valkealan kantakylistä perustettiin 1500-luvun aikana. (Kepsu 1990:233.) Valkealan vanhat kylät on esitetty seuraavalla sivulla olevassa luettelossa, josta käy ilmi myös kylien vanhin tiedossa oleva taloluku sekä varhaisin asiakirjamaininta.

Kylä	1. maininta	talot/isännät 1543	talot/isännät 1551
Anttila (Metsänenä)	1543	3	12
Haimila (Tarhajärvi)	1458	2	6
Hevosoja	1543	2	4–5
Inkerilä (Hangasjärvi)	1543	1	6
Jokela	1543	2	6–7
Karhula	1543	2	2?
Kinansaari	1543	2	6
Kourula	1543	2/5	3–4
Kuivala	1543	1	3
Kääpälä	1551	2	2
Lipiälä	1551	–	1
Miettula	1543	2	3
Oravala	1365	5	14
Parola	1551	–	1–2
Pihlajasaari	1600	–	(3 vuonna 1600)
Pyöriä	1551	–	1
Pyöttiä	1546	–	1
Rautjärvi (Multiala)	1544	3 (1544)	3
Rämälä	1582	–	(3 vuonna 1600)
Saarento	1458	4	14
Selänpää	1458	8	17
Skipparila	1543	2	6
Sorsa	1579	–	(2 vuonna 1600)
Toikkala	1543	2	5
Tuohikotti	1543	4	6
Valkeala	1458	2	10

Valkealan keskiaikaiset ja viimeistään 1500-luvulla perustetut kylät sekä niiden taloluvut/isäntien määrä (Kepsu 1990: 237–424; Piilahti 1995:329–559).

1600-luvulla maakirjoihin alettiin merkata entistä tarkemmin verotuksellisista syistä kylien nimiä, jolloin kylien määrä nousi kolmeenkymmeneen. Tosin monet näistä kylistä olivat erittäin pieniä eli vain 1–2 taloisia. Maakirjojen ohelle nousi ns. henkikirjat, joista saadaan parempi kuva Valkealan 1600-luvun asutustilanteesta. Niistä käy ilmi asuttujen tilojen lisäksi lois-, itsellis- ja torpparitaloudet, joita ei merkitty koskaan maakirjoihin. Henkikirjoista näkyy 1600-luvun alkupuolen erilaiset rasitukset, kuten sodat ja ankarat verot, jotka pienensivät asukaslukua ja köyhdyttivät kansaa. Sotakauden loputtu 1600-luvun loppupuolella tilaluku alkoi jälleen kasvaa voimakkaasti. Aivan vuosisadan lopulla nälänhätä tosin verotti jälleen asukasmääriä ja moni talo jäi kokonaan autioksi. Tämän jälkeen väkimäärä lähti kuitenkin jälleen nousuun, vaikka isoviha vähensikin taas hieman tilalukua. (Oksanen 1995:52.)

3. Luettelo Valkealan historiallisen ajan kohteista

Entuudestaan tuntemattomat kohteet

Kohdenro	Kohde	Muinaisjäännös- tyyppi ja ajoitus	Perus- kartta	pkoo	ikoo	z m mpy
1000012829	Oravala (Oravula) Lamminkylä	historiallinen, asuinpaikat	311306 Oravala	6766403	3477968	70,00– 72,50
1000012831	Oravala (Oravula) Hinkkuri	historiallinen, asuinpaikat	311306 Oravala	6763499	3477435	75,00– 77,50
1000012834	Oravala (Oravula) Ahoila	historiallinen, asuinpaikat	311306 Oravala	6763127	3477820	70,00– 72,50
1000012836	Oravalan kartano	historiallinen, asuinpaikat	311306 Oravala	6761757	3478281	70,00– 77,50
1000012838	Oravala (Oravula) Vanhankylänpelto	keskiaikainen, asuinpaikat	311306 Oravala	6761484	3478388	70,00– 77,50
1000012840	Oravala	historiallinen, taide, muistomerkit	311306 Oravala	6761712	3478232	75,00
1000012843	Oravala (Oravula) Nuujankylä	historiallinen, asuinpaikat	311306 Oravala	6761753	3479000	70,00– 77,50
1000012845	Oravala (Oravula) Hasu	historiallinen, asuinpaikat	311306 Oravala	6762017	3479359	75,00– 77,50
1000012846	Valkealan kartano	historiallinen, asuinpaikat	311308 Kouvola	6759046	3488504	65,00– 77,50
1000012854	Hevosoja Tornimäki	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311408 Hillosensalmi	6782782	3489139	90,00– 95,00
1000012859	Kinansaari Hautalahti	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311408 Hillosensalmi	6786605	3488596	90,00– 92,50
1000012860	Hevosoja Kirjokivenlahti	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311408 Hillosensalmi	6781317	3488700	77,50– 80,00
1000012862	Hevosoja (Hevosoja) Kukkola	historiallinen, asuinpaikat	311410 Kääpälä	6776452	3494847	85,00– 95,00
1000012863	Hevosoja (Hevosoja) Tommiska	historiallinen, asuinpaikat	311410 Kääpälä	6776678	3495154	87,50– 92,50
1000012868	Kinansaari (Kinansaari) Pulsa	historiallinen, asuinpaikat	311408 Hillosensalmi	6788523	3485899	100,00– 102,50
1000012874	Kinansaari (Kinansaari) Roitto	historiallinen, asuinpaikat	311408 Hillosensalmi	6789255	3485788	112,50– 115,00
1000012875	Kinansaari (Kinansaari) Huovila	historiallinen, asuinpaikat	311408 Hillosensalmi	6789467	3485829	110,00– 115,00
1000012876	Kinansaari (Kinansaari) Saarenpää	historiallinen, asuinpaikat	311408 Hillosensalmi	6787594	3485255	85,00– 90,00
1000012877	Kinansaari Salonnenä	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311408 Hillosensalmi	6790330	3485263	78,00– 80,00
1000012878	Kinansaari Lapinlahti	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311408 Hillosensalmi	6787486	3485937	80,00
1000012881	Parola (Lâwas järff by/Lâuaisniemi) Kääpä	historiallinen, asuinpaikat	313202 Käävänkylä	6781007	3506987	100,00– 105,00

Kohdenro	Kohde	Muinaisjäännös- tyyppi ja ajoitus	Perus- kartta	pkoo	ikoo	z m mpy
1000012882	Parola (Låwas iärff by/Låuaisniemi) Vanhatalo	historiallinen, asuinpaikat	313202 Käävänkylä	6781145	3507023	105,00– 110,00
1000012883	Parola (Låwas iärff by/Låuaisniemi) Parolanmäki	historiallinen, asuinpaikat	313202 Käävänkylä	6781294	3506850	115,00– 117,50
1000012884	Tuohikotti (Tuohikoti) Lantta	historiallinen, asuinpaikat	313201 Tuohikotti	6775506	3503545	112,50– 115,00
1000012885	Inkerilä (Hangasjärvi) Mauno	historiallinen, asuinpaikat	313103 Inkerilä	6765725	3504675	87,50– 95,00
1000012887	Kourula (Kourula) Tirva	historiallinen, asuinpaikat	313102 Kaipiainen	6758303	3501290	65,00– 70,00
1000012889	Rautjärvi (Muldiala by) Immanen	historiallinen, asuinpaikat	313102 Kaipiainen	6759029	3504917	70,00
1000012895	Toikkala (Toikkala) Hyyry	historiallinen, asuinpaikat	311312 Toikkala	6760513	349631	72,50– 80,00
1000012896	Haimila (Tarhajärvi) Haiminkylä	historiallinen, asuinpaikat	311311 Utti	6756817	3494169	62,50– 75,00
1000012899	Haimila (Tarhajärvi) Niemenpäänkylä	historiallinen, asuinpaikat	311311 Utti	6756214	3493653	65,00– 70,00
1000012904	Kuivala (Tarhajärvi) Vanhakylä	historiallinen, asuinpaikat	311311 Utti	6756256	3495025	67,50– 72,50
1000012918	Pihlajasaari (Pihlajasaar)	historiallinen, asuinpaikat	311410 Kääpälä	6772350	3497014	100,00– 112,50
1000012923	Karhula (Karhula) Heikkilä	historiallinen asuinpaikat	311311 Utti	6754423	3491437	62,50– 67,50
1000012925	Karhula (Karhula) Tolkkio	historiallinen, asuinpaikat	311311 Utti	6754610	3491252	65,00– 70,00
1000012928	Saarento (Saarento) Rantalankylä	historiallinen, asuinpaikat	311308 Kouvola	6757270	3485083	60,00– 70,00
1000012934	Miettula (Miettula) Tarhajärvi	historiallinen, asuinpaikat	311311 Utti	6758378	3494546	70,00– 80,00
1000012935	Pyöriä (Pyöriä)	historiallinen, asuinpaikat	313201 Tuohikotti	6775191	3501937	100,00– 107,50
1000012937	Anttila (Metsänenä) Keskylä	historiallinen, asuinpaikat	311410 Kääpälä	6770869	3491315	95,00– 100,00
1000012945	Kuivala Metso	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	313102 Kaipiainen	6752925	3500159	80,00
1000012946	Kuivala Metsäranta	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	313102 Kaipiainen	6753333	3500261	75,00– 80,00
1000012948	Metsäranta	kivikautinen, löytöpaikat	313102 Kaipiainen	6753162	3500300	72,50– 75,00

Sinisellä merkitty kohde on esihistoriallisen ajan löytöpaikka.

Entuudestaan tunnetut kohteet

Kohdenro	Kohde	Muinaisjäännös-tyyppi ja ajoitus	Peruskartta	pkoo	ikoo	z m mpy
909010012	Hansaarenmäki	historiallinen, kivirakenteet	311309 Multamäki	6762510	3485700	95,00
909010013	Ahola	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311312 Toikkala	6761800	3496610	70,00
909500002	Valkeala Kustaan kivi	historiallinen, kultti- ja tarinapaikat	311309 Multamäki	6760580	3489090	75,00
1000007077	Ristinkangas	historiallinen, hautapaikat	311307 Myllykoski	6748127	3484442	60,00–65,00
1000007081	Lakiasuo Sydänmaansilta	historiallinen, kulkuväylät	313201 Tuohikotti	6771820	3505450	98,00
1000007312	Määkijänniemi 1	historiallinen, kivirakenteet	311411 Luujärvi	6783001	3492260	85,00
1000007313	Terrilahti	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311411 Luujärvi	6783339	3492372	81,00
1000007314	Sulkusalmi	historiallinen, maarakenteet	311411 Luujärvi	6784614	3494531	85,00
1000007315	Sikoniemenkärki	historiallinen, asuinpaikat	311411 Luujärvi	6782618	3492861	78,00–79,00
1000007319	Tervajärvi 1	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311411 Luujärvi	6783887	3493404	86,00
1000007320	Tervajärvi 2	historiallinen, asuinpaikat	311411 Luujärvi	6784065	3493462	83,00–84,00
1000007321	Kapiavesi	historiallinen, kivirakenteet	311411 Luujärvi	6783246	3492782	79,00
1000007322	Katajajärvi 1	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311411 Luujärvi	6784094	3491919	82,00
1000007324	Vuotavanvuori	historiallinen, kivirakenteet	311411 Luujärvi	6785980	3490718	80,00
1000007327	Haasiankoski	uusi aika, teollisuuskohteet	311411 Luujärvi	6785782	3495178	79,00–79,50
1000007328	Karhunhiekkarepovuori	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311411 Luujärvi	6786572	3490207	80,00–90,00
1000007338	Kumpusaari	historiallinen, työ- ja valmistuspaikat	311411 Luujärvi	6788724	3492469	110,00–117,00
1000008256	Kuivala, Kiperinmäki	uusi aika, hautapaikat	311311 Utti	6756282	3495376	70,00–77,50
1000011776	Keskikylä (Selänpää)	historiallinen, asuinpaikat	311407 Vuohijärvi	6771945	3485354	95,00–100,00
1000011777	Hasula (Selänpää)	historiallinen, asuinpaikat	311407 Vuohijärvi	6771574	3483776	90,00–95,00
1000011778	Nuutila (Selänpää)	historiallinen, asuinpaikat	311407 Vuohijärvi	6770565	3484021	82,50–85,00
1000011779	Ojasela (Selänpää)	historiallinen, asuinpaikat	311407 Vuohijärvi	6772021	3482671	80,00–85,00
1000011780	Pukkila (Selänpää)	historiallinen, asuinpaikat	311407 Vuohijärvi	6770721	3482240	85,00–87,50
1000011781	Tolska (Selänpää)	historiallinen, asuinpaikat	311309 Multamäki	6769566	3480564	67,50–70,00

Ruskealla merkitty kohde on mahdollinen muinaisjäännös, muut kohteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä.

4. Yhteenveto

Valkealassa tehtiin toukokuussa 2008 kahden viikon pituinen kuntainventointi, jonka tarkoituksena oli selvittää pitäjän historiallisen ajan muinaisjäänöksiä. Joitakin kohteita tarkastettiin vasta elo- ja syyskuussa. Esihistoriallisten muinaisjäänösten inventointi on tehty Valkealassa jo vuonna 2002, minkä vuoksi maastotutkimuksissa ei etsitty esihistoriallisia kohteita. Valkealan kuntainventointi liittyi laajempaan, koko Pohjois-Kymenlaaksoa koskevaan inventointihankkeeseen ja sen kustannuksista vastasivat Museoviraston lisäksi Valkealan kunta, maakunnan kehittämisrahasto ja Kaakkois-Suomen tiepiiri.

Uusien muinaisjäänösten etsimisessä käytettiin apuna historiallista kartta-aineistoa ja muita kirjallisia lähteitä, joista käyvät ilmi vanhat kylät ja niiden sijainnit. Inventoinnin painopisteenä pidettiin historiallisen ajan asutusta ja muita paikkoja tarkastettiin ajan sallimissa rajoissa.

Valkealasta tunnettiin ennen inventointia 24 historiallisen ajan kohdetta sotahistorialliset kohteet pois luettuina. Vuoden 2008 inventoinnin jälkeen niitä tunnetaan yhteensä 64. Historiallisten kohteiden lisäksi Valkealasta löydettiin yksi kivikautinen löytöpaikka. Suurin osa uusista muinaisjäänöksistä on vanhoja kyläpaikkoja, jotka ajoittuvat vanhimmillaan keskiaikaan. Lisäksi alueelta löytyi muutamia kaskiröykkiöalueita, tervahautoja sekä yksi kaiverrus.

Tällä hetkellä Valkealasta tunnetaan kaikkiaan 132 muinaisjäänöstä. Suurin osa kohteista on historiallisen ajan muinaisjäänöksiä, sotahistoriallisia kohteita on 9 ja esihistoriallisia 53. Ajoittamattomia kohteita on 6. On muistettava, että muinaisjäänösluku ei ole lopullinen, sillä inventoinnissa ei pystytä koskaan käymään koko kuntaa täysin kattavasti läpi. Historiallisen ajan kohteista on saattanut jäädä huomioimatta erityisesti metsissä sijaitsevia kohteita, kuten erilaisia työ- ja valmistuspaikkoja. Tähän ryhmään kuuluvat mm. hiilimiilut ja tervanpolttopaikat, joiden etsimiseen vanhasta karttamateriaalista ei ole juuri apua. On todennäköistä, että myös entuudestaan tuntemattomia esihistoriallisia kohteita tulee löytymään Valkealasta jatkossakin. Uusien muinaisjäänösten löytymiseen saattaa vaikuttaa tulevaisuudessa tiedon lisääntyminen ja tutkimusmetodien muuttuminen. Myös maastolliset olosuhteet inventoinnin aikana vaikuttavat huomattavasti muinaisjäänöksen havaitsemiseen, esimerkiksi runsas kasvillisuus vaikeuttaa rakenteiden toteamista. Tästä huolimatta nykyistä tietoa Valkealan muinaisjäänöstilanteesta voidaan pitää hyvänä ja sen pohjalta voidaan toimia eri maankäyttösuunnitelmien yhteydessä.

Valkealan historiallisen ajan asutuksen sijainnissa on nähtävissä kaksi erillistä vyöhykettä, joista toinen sijoittuu Etelä-Valkealan pienten järvien tuntumaan Suuren Salpausselän pohjoispuolelle ja toinen Pienen Salpausselän tuntumaan. Suurin osa vanhoista kyläpaikoista sijaitsee edelleen asutuissa kylissä. On kuitenkin muutamia vanhoja tonttipaikkoja, jotka ovat autoituneet kokonaan tai osittain. Osassa on vielä nähtävissä vanha kulttuurimaisema, kuten esimerkiksi Kinansaareissa sijaitsevilla tonttipaikoilla. Sen sijaan jotkut kylätontit ovat aivan nykyisen, modernin asutuksen puristuksissa ja ne uhkaavat jäädä uusien rakennusten alle. Mm. Tuohikottissa sijaitseva Lantta on vaarassa tuhoutua tontin uudelleen asuttamisen myötä. Muinaisjäänöksistä on säilynyt paikoin selkeitä maanpäälle näkyviä rakenteita, kuten uuninpohjia

sekä kivijalkoja, mutta monesti rakenteet ovat huonosti havaittavissa tai kokonaan näkymättömissä maanpinnan alla. Tiedot säilyneistä muinaisjäännöksistä aluerajauksineen on koottu Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin.

Helsingissä 2.2.2009

Katja Vuoristo, FM

5. Muinaisjäännöskohteet

5.1. Entuudestaan tuntemattomat kohteet

Oravala (Oravula) Lamminkylä 1000012829

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kylänpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6766403, ikoo: 3477968, Z/m.mpy alin: 70,00, ylin: 72,50
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311306
Peruskartan nimi: Oravala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 20.5.2008

Kuvat: Digi 125938:13

Lähteet: KA, MH 273/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Oravalaa on pidetty yhtenä Valkealan vanhimpana kylänä. Kylä on ollut Valkealan suurimpia ja sen kantatalojen määrä on 14. Oravalan asutus on ollut hajallaan jo 1700-luvun alkupuoliskolla. Tähän lienee syynä Oravalan vuonna 1671 perustettu säterikartano, joka on todennäköisesti rakennettu Oravalan vanhankylän paikalle. Kartanoon on kuulunut useita torppia, joista kolme sijaitsivat Lamminkylässä. (Kepsu 1990:313–314; Piilahti 1995:431.)

Lamminkylä sijaitsee Oravalan pohjoisosassa lähellä Pyhäjärven rantaa Lintukymin kaakkoispuolella. Paikalla on ollut 1784 revisiokartan mukaan kaksi pientä asutuskeskittymää (MH 273/56 M 13/8). Näistä kahden talon rykelmä on sijainnut nykyisten Sihvolan, Uutelan ja Virtasen kohdalla ja kolmen talon rykelmä nykyisen Suurtalon kohdalla. Suurtalon päärakennuksen kaakkoispuolella sijaitsevalla peltoalueella havaittiin muuta maastoa kivikkoisempi kohta, jossa näkyi punasavikeramiikanpaloja. Näistä osassa oli bolus-koristelua. Lisäksi alueella näkyi kuonaa sekä valkoista tinalasitteista fajanssia. Kyntökerroksen alla on saattanut säilyä rakenteiden pohjia. Niitä on voinut säilyä myös paikoin pihapiirissä. Päärakennuksen länsi- ja luoteispuolella maaperää on muokattu voimakkaasti, joten tällä alueella ei ole voinut säästyä merkkejä vanhemmasta asutuksesta.

Digikuva 125938:13. Vanhaa kylätonttia. Kuvan keskellä pellolla kivikkoisempi alue. NE-SW. Kuva K. Vuoristo.

Oravala (Oravula) Hinkkuri**1000012831**

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: torpat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6763499, ikoo: 3477435, Z/m.mpy alin: 75,00 ylin: 77,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311306

Peruskartan nimi: Oravala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 20.5.2008

Lähteet: KA, g25 1/1.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Oravalaa on pidetty yhtenä Valkealan vanhimpana kylänä. Kylä on ollut Valkealan suurimpia ja sen kantatalojen määrä on 14. Oravalan asutus on ollut hajallaan jo 1700-luvun alkupuoliskolla. Tähän lienee syynä Oravalan vuonna 1671 perustettu säterikartano, joka on todennäköisesti rakennettu Oravalan vanhankylän paikalle. (Kepsu 1990:314; Piilahti 1995:431.) Kartanoon on kuulunut useita torppia, joista Hinkkurin torppa on sijainnut nykyisen Hohterin kohdalla Pyhäjärven itärannalla Kymijoen suulla (g25 1/1).

Entisen Hinkkurin torpan ympäristössä on nykyisin vanha käytöstä jäänyt navetta ja aitta sekä asuinrakennus, jonka edustalla on terassimainen tasanne. Tasanteen länsipuolella on vanha hyötypuutarha. Paikalla ei näkynyt merkkejä vanhoista rakenteista, mutta niitä on saattanut säilyä piha-alueella.

Oravala (Oravula) Ahoila

1000012834

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6763127, ikoo: 3477820, Z/m.mpy alin: 70,00, ylin: 72,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311306

Peruskartan nimi: Oravala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 20.5.2008

Kuvat: Digi 125938:14–15

Lähteet: KA, g25 1/1.

KA, MH 273/56 M13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

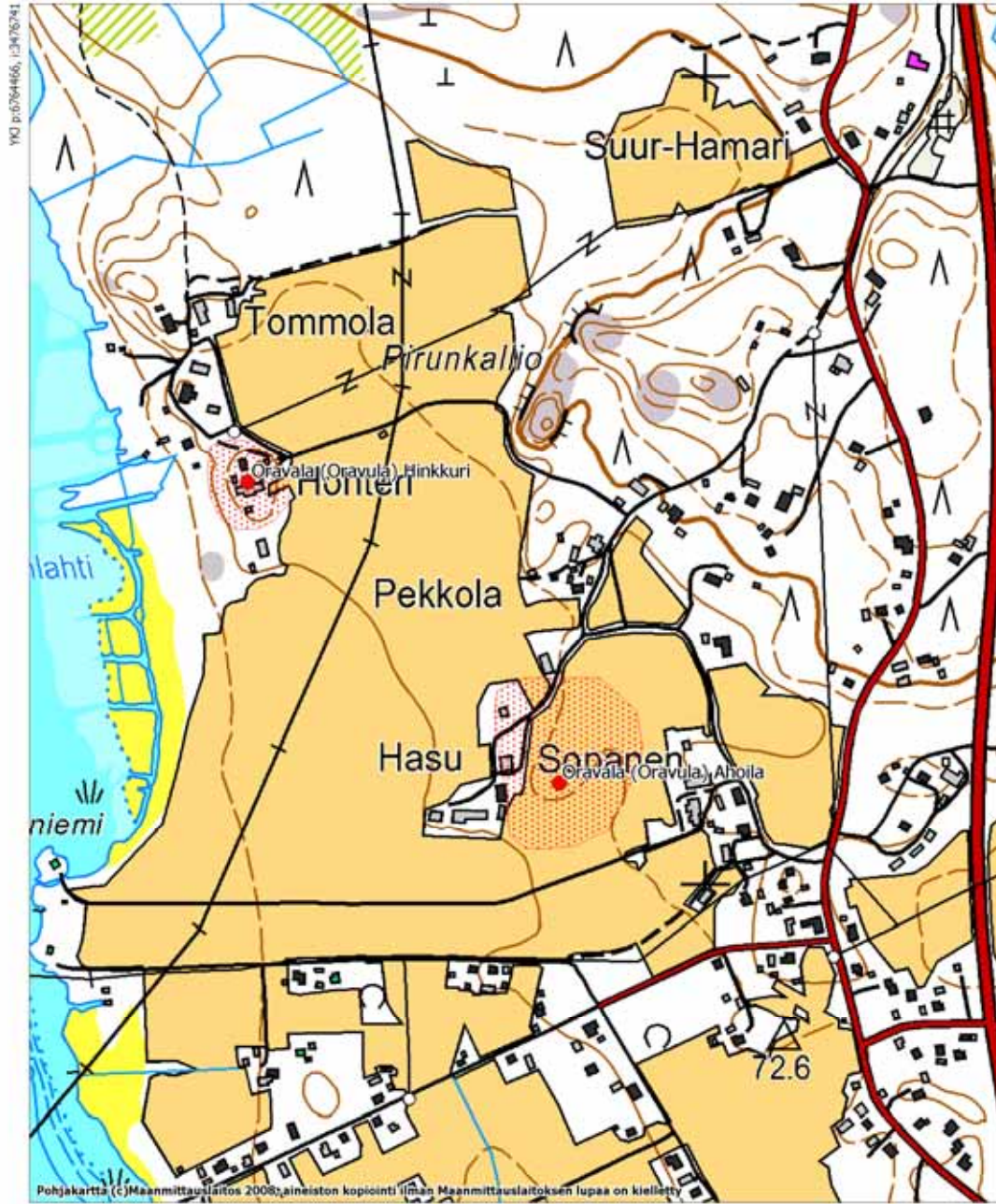
Kuvaus: Oravalaa on pidetty yhtenä Valkealan vanhimpana kylänä. Kylä on ollut Valkealan suurimpia ja sen kantatalojen määrä on 14. Oravalan asutus on ollut hajallaan jo 1700-luvun alkupuoliskolla. Tähän lienee syynä Oravalan vuonna 1671 perustettu säterikartano, joka on todennäköisesti rakennettu Oravalan vanhankylän paikalle. (Kepsu 1990:314; Piilahti 1995:431.) Ahoilan kylä on sijainnut Oravalan kartanon pohjoispuolella nykyisen Hasun talon ympäristössä (g25 1/1). 1700-luvun alkupuolella kylässä on ollut neljä kantataloa: Hohteri, Hamari, Marttila ja Kettu (Kepsu 1990:314). Talojen määrä näyttää moninkertaistuneen 1700-luvun loppuun mentäessä, sillä vuoden 1784 revisiokartassa kylään on merkattu yli kymmenen taloa, joista kuusi sijaitsee Hasun talon tienoilla ja muut hieman etelämpänä (MH 273/56 M13/8).

Ahoilan vanha kylänpaikka on nykyisin osittain peltoa, jossa erottuu matala kumpare. Tällä alueella on todennäköisesti säilynyt vanhoja rakenteita, kun taas Hasun pihapiirissä niitä ei luultavasti ole säästynyt. Pellolla ei pystytty tekemään pintapöimintää, koska se oli viljalla.

Digikuva 125938:14. Vanhaa kylätonttia. NNE-SSW. Kuva K. Vuoristo.

Peruskarttaote 311306 Oravala
Oravala Hinkkuri ja Oravala Ahoila
Kohteet on rajattu punaisella.

MK 1:10000

YKJ p:6762367, i:3478441

Oravalan kartano

1000012836

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kartanot
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6761757, ikoo: 3478281, Z/m.mpy alin: 70,00, ylin: 77,50
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311306
Peruskartan nimi: Oravala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 26.5.2008
Kuvat: Digi 125938:8–10
Lähteet: KA, g25 1/1.
KA, MH 273/56 M13/8.
Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.
Oksanen, Eeva-Liisa 1995. Valkealan haltijat. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Oravalan säterikartano on perustettu vuonna 1671 Oravalan vanhankylän paikalle. Arvi Pentinpoika ilmoitti saman vuoden kesäkäräjillä, että Oravalaan oli rakennettu kuuden tilan maille Erik Gyllerstiernan säteri. Kartano siirtyi 1600-luvun loppupuolella ison reduktion jälkeen Jöran Starckille, joka joutui kuitenkin pian luopumaan siitä. Oravalan kartanosta tehtiin Karjalan ratsuväkirykmentin everstiluutnantin virkatalo, jonka alaisuudessa oli ennen isonvihan alkua toistakymmentä torpparia. Oravalan virkatalon haltijat vaihtuivat 1600-luvun lopulla ja 1700-luvun alkupuolella useasti. Isonvihan aikana kartanon rakennukset olivat päässeet huonoon kuntoon, minkä vuoksi vuonna 1723 monet kartanon rakennuksista määrättiin uudelleenrakennettaviksi. Ruotsin kruunu menetti Oravalan upseerivirkatalon vuonna 1743, kun uusi valtakunnanraja vedettiin Kymijokeen. Kartano siirtyi rauhan jälkeen Arvid Zimmermannin omistukseen ja hänen kuoltuaan vuonna 1752 Oravalan omistajat ja vuokralaiset vaihtuivat jälleen melko tiheään. Kartano on ollut nykyisen omistajasuvun hallussa vuodesta 1869 lähtien. Oravalan kartanon päärakennus poltettiin vuonna 1918 punakaartilaiden toimesta. (Oksanen 1995:45, 49–51, 195–197.) Oravalan taisteluiden aikana paloi lisäksi myös kuusi muuta rakennusta, kuten esimerkiksi päärakennusta vastapäätä sijainnut aitta.

Vuoden 1918 taisteluissa palaneiden rakennusten jäännöksiä on nähtävissä nykyisen päärakennuksen sekä sen pohjoispuolella sijaitsevan nk. syytinkirakennuksen välisellä nurmikkoa kasvavalla tasoitetulla piha-alueella. Vanha 1700-luvulla rakennettu päärakennus on sijainnut nurmikkoalueen länsireunassa. Rakennuksen kivijalka on säilynyt osittain. Myös vastapäätä sijainneesta aitasta sekä pihan eteläosassa sijainneesta rakennuksesta on säilynyt nurmikon alta heikosti erottuvia rakenteita. Lisäksi palaneen aitan itäpuolella on navetalle päin vievän tien vieressä nähtävissä myös muiden rakennusten pohjia. Nämä sijaitsevat tasoitettua piha-aluetta alempana ja ne saattavat olla palaneita rakenteita vanhempia, joten ne saattavat ajoittua jo 1600-luvulle. Nykyisen päärakennuksen lounaispuolella on kasvihuoneiden vieressä vanha kivistä holvattu kellari, jonka päällä kasvaa paksuja kuusia. Kellari on kylmämuurattu suurista kivistä.

Oravalan kartanon alueella on säilynyt kartanon eri vaiheisiin liittyviä rakennustenpohjia, mutta on myös mahdollista, että paikalla on säilynyt kartanoa vanhempia, Oravalan kyläasukseen kuuluvia rakenteita. 1700-luvulla kirjatun perimätiedon mukaan Oravalan kylän ensimmäinen asukas Orava-Matti on asunut Ketunpesällä eli nykyisen kartanon paikalla, hakaten suureen kiveen pihtien kuvan. Kivi (ks. kohde 1000012840) sijaitsee nykyisen päärakennuksen eteläpuolella sijaitsevan rakennuksen vieressä. Orava-Matista eli oraewe Matisse af orewallista on maininta jo vuodelta 1365. (Kepsu 1990:314.) Oravalan kylä näyttäisi siis kirjallisten lähteiden mukaan olleen perustettu ainakin jo 1300-luvulla. On tosin mahdollista, että vanhin kylänpaikka on ollut kartanon päärakennuksesta n. 250 metriä eteläkaakkoon sijaitsevalla matalalla kummulla nk. Kyläpellon laidalla. Tällä alueella on havaittu nurmilaukkaesiintymä, joka saattaa viitata jo rautakautiseen asutukseen (Kepsu 1990:313). Paikalla havaittiin myös useampia, mahdollisesti keskiaikaan ajoittuvia uuninpohjia (ks. kohde 1000012838).

Digikuva 125938:8. Pihan koillispuolella sijaitsevia rakennusten pohjia. N-S. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:9. Kartanon piha-alue, jossa palaneet rakennukset ovat sijainneet. S-N. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:10. Kartanon kivikellari. WSW-ENE. Kuva K. Vuoristo.

Oravala (Oravula) Vanhankylänpelto 1000012838

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: keskiaikainen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6761484, ikoo: 3478388, Z/m.mpy alin: 70,00, ylin: 77,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311306

Peruskartan nimi: Oravala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 26.5.2008

Kuvat: Digi 125938:12

Lähteet: KA, g25 1/1.

KA, MH 273/56 M13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Oksanen, Eeva-Liisa 1995. Valkealan haltijat. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Oravalan kylää on pidetty yhtenä Valkealan vanhimpana kylänä. Varhaisimmat kirjalliset lähteet, joissa Oravala mainitaan ajoittuvat 1300-luvulle. Vuodelta 1365 on maininta Orava-Matista Oravalasta (oraewe Matisse af orewall). Perimätiedon mukaan kylän nimi johtuu Orava-Matista, joka olisi ollut kylän ensimmäinen asukas. Todennäköisesti Matti on kuitenkin ollut jo olemassa olevan kylän yksi asukas, mahdollisesti Mattilan isäntä. (Kepsu 1990:314–315)

Vanhimmat kartat Oravalasta ajoittuvat vasta 1700-luvun puolelle ja niissä kylän asutus on levinnyt jo laajalle alueelle (g25 1/1; MH 273/56 M13/8). Vuoden 1732 kartassa kartanon eteläpuolista peltoa nimitetään kuitenkin edelleen Vanhankylänpelloksi, vaikka alueelle ei olekaan enää kartanon lisäksi merkitty muita taloja. Oravalan vanhimpana kyläpaikkana on pidetty nykyistä Oravalan kartanon aluetta, jossa on ollut kartanon perustamisen aikoihin eli 1670-luvun alussa tiettävästi ainakin kuusi taloa. (Kepsu 1990:314; Oksanen 1995:45.) Oravalassa on kuitenkin ollut jo 1560-luvulla 18 taloa, joten niitä on todennäköisesti sijainnut laajemmalla alueella kuin pelkästään kartanon kohdalla (Suomen asutus 1560-luvulla:192). Osa asutuksesta on ilmeisesti ollut kartanosta n. 250 m eteläkaakkoon sijaitsevalla kummulla Vanhankylänpellon laidassa. Tältä alueelta on tavattu myös rautakautiseen asutukseen viittaavaa nurmilaukkaa (Kepsu 1990:313).

Pellonlaidassa sijaitsevan kumpareen kaakkoisosassa on vanha lato. Paikan keskiosassa on niittymäinen, heinää, nokkosta ja vadellmaa kasvava alue ja pohjoisosassa on puita kasvava kallioisempi alue. Niityn lounaispuolella on Kymijokeen laskeva peltorinne. Alueen poikki kulkee sähkölinja. Niittymäisellä alueella havaittiin kaksi palaneista kivistä koostuvaa kumpua eli uunin pohjaa, joista toisen ympärillä erottuu heikosti mahdollista seinälinjaa. Toinen kivikummuista sijaitsi ladon lähellä. Lisäksi alueella oli yksi mahdollinen

kellarikuoppa, jonka keskellä kasvoi viinimarjaa. Tiheän kasvillisuuden vuoksi rakenteiden erottaminen oli hankalaa, joten on mahdollista, että niitä on säilynyt paikalla myös enemmän. Paikka sopii topografiansa puolesta myös rautakautiseksi asuinpaikaksi, mihin nurmilaukkaesiintymä saattaa viitata. Alueella näkyvät rakenteet ajoittuvat kuitenkin aikaisintaan keskiajalle. Asuinpaikan viereisiä peltoja ei päästy tarkastamaan oraalla olleen viljan vuoksi.

Digikuva 125938:12. Yleiskuva kylätontista. Taustalla vanha lato. W-E. Kuva K. Vuoristo.

Oravala

1000012840

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: taide- ja muistomerkit
Tyypin tarkenne: kaiverukset
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6761712, ikoo: 3478232, Z/m.mpy 75,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311306
Peruskartan nimi: Oravala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 26.5.2008

Kuvat: Digi 125938:11

Lähteet: Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Kuvaus: Vuonna 1771 kirkon inventaariokirjaan kirjatun perimätiedon mukaan Oravalan kylän ensimmäinen asukas Orava-Matti on asunut Oravalan hevostallin takana olevan kiven vierellä. Orava-Matti on perimätiedon mukaan ollut seppä ja tämän vuoksi hän on hakannut kiveen hohtimien kuvan. Myös toinen perimätieto kertoo Matin asuneen Ketunkololla Oravalan kartanon kohdalla ja hakanneen kiveen pihtien kuvan. Varhaisin kirjallinen lähde Orava-Matista eli oraewe Matisse af orewallista on jo vuodelta 1365. (Kepsu 1990:314.)

Oravalan kartanon nykyisen päärakennuksen eteläpuolella sijaitsevan rakennuksen vieressä on suuri maakivi, jonka lännenpuoleisessa hieman sisäänpäin viettävässä seinämässä on hohtimia muistuttava kaiverrus. Merkin ajoittaminen itse Orava-Matin tekemäksi on mahdotonta, mutta kaiverrus lienee ainakin 1700-luvun puoltaväliä vanhempi, koska perimätieto tuntee sen jo vuonna 1771. Oravalassa on ollut Hohterin ja siitä eronneen Hamarin kantatilat ainakin jo 1600-luvun puolivälissä. Hohteri ja Hamari ovat olleet sepälle annettuja liikanimiä ja molempien talojen isännistä on käytetty 1600-luvulla myös lisänimeä Smed. (Kepsu 1990:315.) Onkin mahdollista, että sepän työvälinettä esittävä kaiverrus on joko Hohterin tai Hamarin isännän tekemä.

Hohtimia muistuttava kaiverrus kiven kyljessä. W-E. Kuva K. Vuoristo.

Oravala (Oravula) Nuujankylä**1000012843**

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6761753, ikoo: 3479000, Z/m.mpy alin: 70,00, ylin: 77,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311306

Peruskartan nimi: Oravala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 26.5.2008

Lähteet: KA, g25 1/1.

KA, MH 273/56 M13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Oravalaa on pidetty yhtenä Valkealan vanhimpana kylänä. Kylä on ollut Valkealan suurimpia ja sen kantatalojen määrä on 14 ja 1500-luvun puolivälin tienoilla Oravalassa on ollut jo 18 taloa. Kylän asutus on ollut hajallaan 1700-luvun alkupuoliskolla. Tähän lienee syynä Oravalan vuonna 1671 perustettu säterikartano, joka on todennäköisesti rakennettu Oravalan vanhankylän paikalle. (Kepsu 1990:314; Suomen asutus 1560-luvulla:192).

Nuujankylä on sijainnut 1700-luvulla Oravalan vanhankylän itäpuolella nykyisen Kouvolasta Jaalaan vievän maantien lähellä Muronojan vieressä (g25 1/1; MH 273/56 M13/8). Nuujan taloa on pidetty yhtenä Oravalan vanhoista tiloista (Kepsu 1990:316). Tila lienee siirtynyt nykyiselle paikalleen viimeistään Oravalan säterikartanon perustamisen yhteydessä. Nykyisin vanhan kylän paikalla on todennäköisesti vasta 1900-luvulla rakennettuja taloja, mutta paikan poikki vievän tien itäpuolella on pihapiirissä näkyvissä rakennuksen kivijalka, joka on tehty luonnonkivistä. Rakenteessa erottuu mahdollisesti kaksi eri rakennusvaihetta. Sen keskellä kasvaa vanha mänty ja viinimarjapensas ja lähistöllä kasvaa pylväskatajia sekä heinää. Lisäksi nykyisin kesäasuntona toimivan päärakennuksen itäsvilla on maakellari, joka jää osittain päärakennuksen sisälle. Kyseessä on ilmeisesti vanha kellari, jota on hyödynnetty myöhemmin uudelleen. Piha-alueella erottuu myös muutamia kivirivejä, jotka voivat olla vanhoja rakennustenpohjia. Alueen länsiosassa on tien toisella puolella autioitunut asuintalo ja kasvillisuuden peittämä piha, jossa on saattanut myös säilyä melko pienellä alueella rakenteita.

Oravala (Oravula) Hasu

1000012845

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6762017, ikoo: 3479359, Z/m.mpy alin: 75,00, ylin: 77,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311306

Peruskartan nimi: Oravala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 26.5.2008

Lähteet: KA, g25 1/1.

KA, MH 273/56 M13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

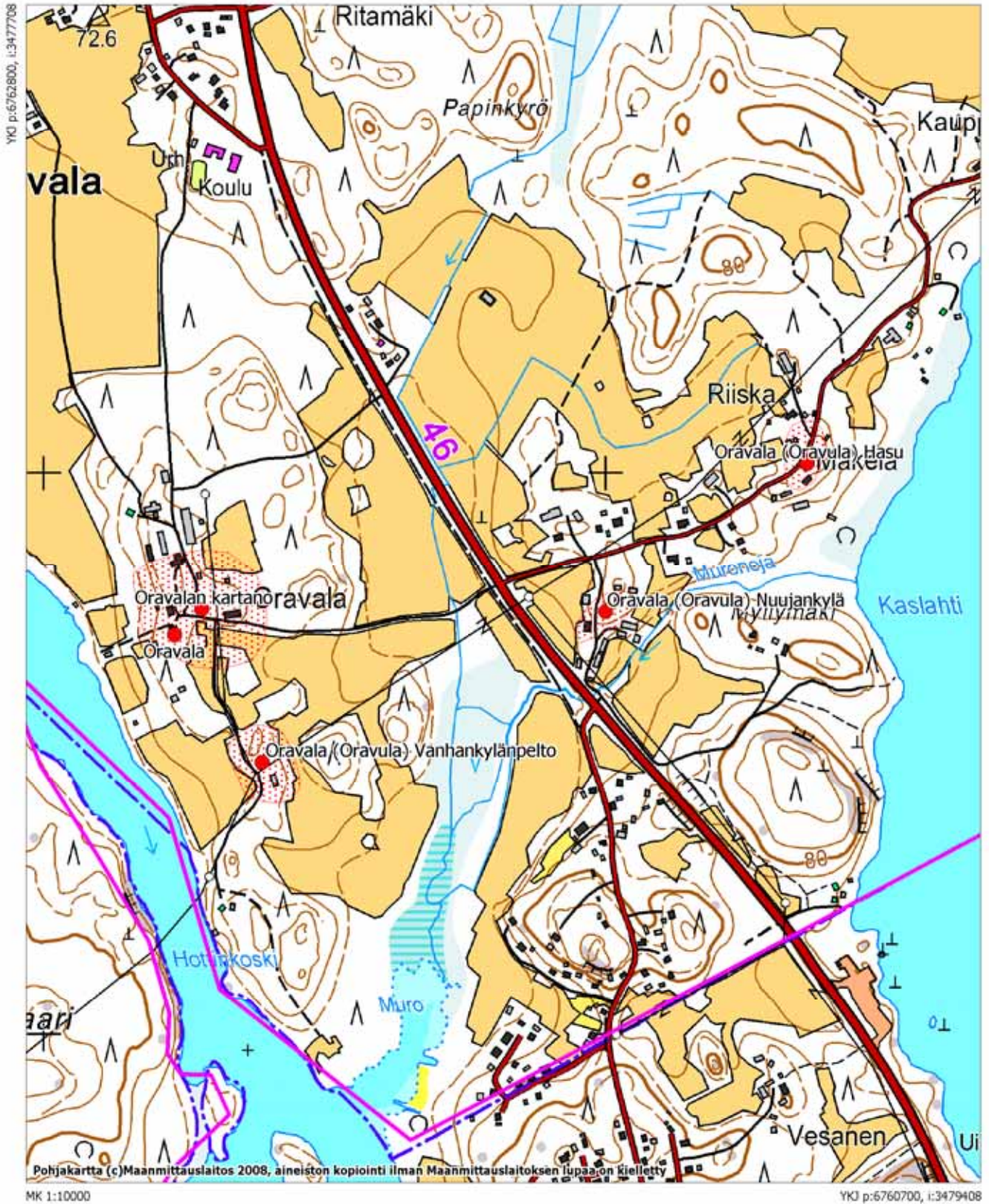
Kuvaus: Oravalaa on pidetty yhtenä Valkealan vanhimpana kylänä. Kylä on ollut Valkealan suurimpia ja sen kantatalojen määrä on 14 ja 1500-luvun puolivälin tienoilla Oravalassa on ollut jo 18 taloa. Kylän asutus on ollut hajallaan 1700-luvun alkupuoliskolla. Tähän lienee syynä Oravalan vuonna 1671 perustettu säterikartano, joka on todennäköisesti rakennettu Oravalan vanhankylän paikalle. (Kepsu 1990:314; Suomen asutus 1560-luvulla:192).

Hasu on sijainnut 1700-luvulla Oravalan kartanosta Rantakunnalle vievän tien molemmin puolin Sompasen luoteispuolella Mäkelän ja Riiskan talojen tienoilla (g25 1/1; MH 273/56 M13/8). Hasun taloa on pidetty yhtenä Oravalan vanhimpana tilana ja 1500-luvun puolivälissä Oravalan varakkain isäntä oli Tomas Hassu. Hasun kantatalo oli jakaantunut Suur- ja Pienhasuksi, joista viimeksi mainittu eli Vanha-Hasu siirrettiin isossajaossa Tenskanmäelle. (Kepsu 1990:313, 316). Hasun tila on todennäköisesti siirtynyt Oravalan säterikartanon perustamisen yhteydessä vanhasta kylänpaikasta uuteen.

Hasun kohdalla sijaitseva Mäkelän tila on autioitunut ja paikalla on vanhat asuin- ja piharakennukset. Piha-alue on heinittynyt. Riiska on edelleen asuttu ja päärakennus on melko uusi. Talon eteläpuolella kasvaa Mäkelään päin mentäessä metsää. Paikalla ei ole maanpäälle näkyviä rakenteita, mutta alueella on saattanut säilyä vanhojen rakenteidenjäänöksiä.

Peruskarttaote 311306 Oravala

Oravalan kartano, Oravala, Oravala Vanhankylänpelto, Oravala Nuujankylä ja Oravala Hasu
Kohteet on rajattu punaisella.

Valkealan kartano

1000012846

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kartanot
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6759046, ikoo: 3488504, Z/m.mpy alin: 65,00, ylin: 77,50
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311308
Peruskartan nimi: Kouvola

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika:20.5.2008

Lähteet: VA, MH 360/56 M13/10.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Oksanen, Eeva-Liisa 1995. Valkealan haltijat. Valkealan historia II. Pieksämäki.

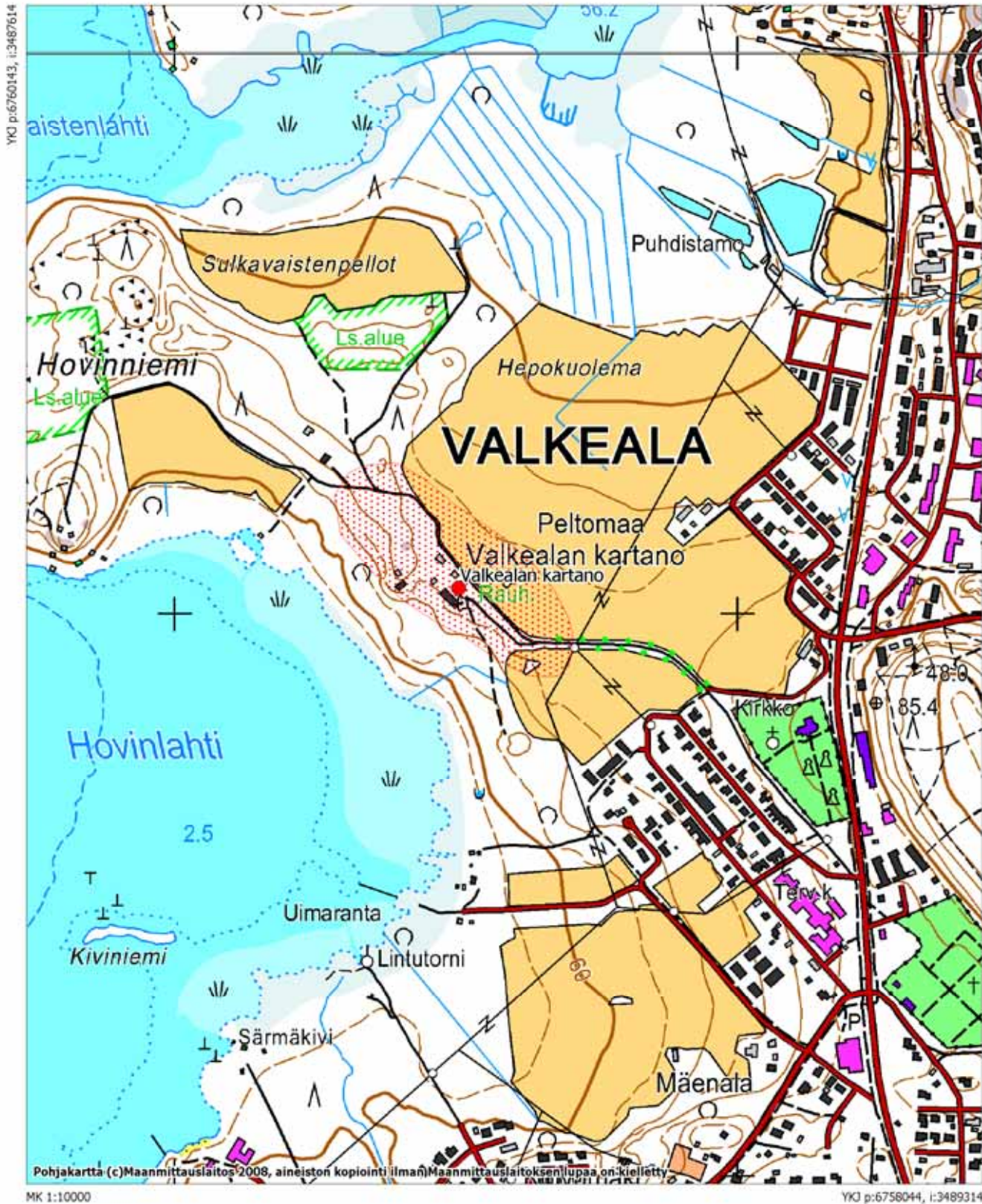
Kuvaus: Valkealan säterikartano on todennäköisesti perustettu Valkealan vanhankylän paikalle (Kepsu 1990:384). Kartano on Erik Gyllenstiernan perustama ja se rakennettiin aluksi vuonna 1643 Jokelan kylään, mutta ennen 1640-luvun loppua se siirrettiin Valkealan kylään pappilan tontille. Pappila oli alun perin perustettu kahdelle kruununtilalle, ilmeisesti aivan kylän ytimeen. Kartanon alle jäi todennäköisesti myös muita tiloja, jolloin kylän asutus joutui hajaantumaan muualle. (Oksanen 1995:45.)

1600-luvun lopulla tehdyn ison reduktion jälkeisissä määräjakoisjärjestelyissä Valkealan kartanosta tuli Viipurin läänin jalkaväkirykmentin virkatalo eli puustelli ja siihen kuului ennen isoavihaa parisenkymmentä torppaa. Puustellia hoitivat tilanhoitajat tai vuokralaiset ja isonvihan aikana kartano pääsi rapistumaan. Vuonna 1721 Valkealan kartanosta tuli eversti Adam Johan Gierttan virkatalo, joka muutti puustelliin asumaan ja alkoi kunnostaa tilaa. Vuoteen 1734 mennessä tilan rakennukset olivat kaikki kunnostettuja. Valkealan kartano oli koko pitäjän suurin tila 1700-luvulla ja se pysyi kruunun omistuksessa pikkuvihan jälkeen, kunnes se ostettiin perintötilaksi 1800-luvun alussa. (Oksanen 1995:47–49, 188–190.)

Valkealan kartano sijaitsee Lappalanjärven itärannalla Hovinlahdesta nousevan rinteiden päällä. Tilan koillis- ja kaakkoispuolella on laaja peltoalue, jonka vierestä kulkee kartanolle tuleva tie. Pelto on terassimainen ja siinä näkyy matalia kumpuja. Sen kartanon puoleinen osa sopisi hyvin myös vanhaksi kylänpaikaksi. Kaakkoispuolella sijaitsevalla pellolla näkyikin hieman tiilimurskaa ja palaneita kiviä, vaikka pelto oli kyntämätön. Koillisessa sijainnut pelto oli oraalla, joten sitä ei voitu tutkia. Kartanon rannanpuoleinen alue on hoidettua puutarhaa, eikä paikalla ole nähtävissä rakenteiden jäännöksiä. Pihalla on tien vieressä 1700-luvun puolivälissä rakennettu aitta. Kartanon luoteispuolella on pusikoitunutta aluetta, jossa on nähtävissä maa- ja tiilikumpuja sekä rakennusten pohjia, mutta tiheän kasvillisuuden vuoksi niitä ei voitu tarkastaa lähemmin. Hieman kauempana luoteessa on tien vieressä tasainen lemmikkiä kasvava alue, jossa on kaakelin sekainen tiilikasa eli ilmeisesti vanha takan jäännös. Kyseessä on mahdollisesti vasta 1900-luvulla puretun rakennuksen pohja.

Kartanon ympäristössä on todennäköisesti säilynyt useiden rakennusten jäännöksiä, joista osa saattaa olla melko nuoria, mutta myös vanhempia rakenteita on saattanut säilyä. On mahdollista, että alueella on myös kartanoa edeltäviin taloihin liittyviä rakenteita, jotka saattavat vanhimmillaan ajoittua keskiajalle.

Peruskarttaote 311308 Kouvola
Valkealan kartano
Kohde on rajattu punaisella.

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: kaskiröykkiöt
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 32
Koordinaatit: pkoo: 6782782, ikoo: 3489139, Z/m.mpy alin: 90,00, ylin: 95,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311408
Peruskartan nimi: Hillosensalmi

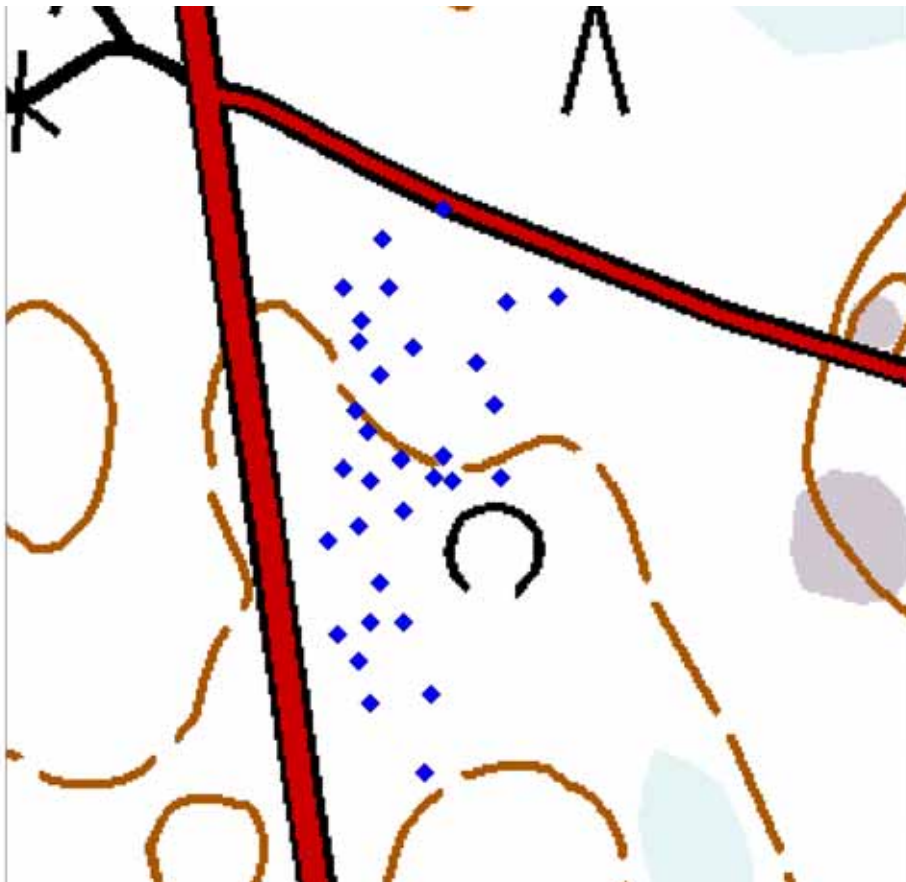
VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 21.5.2008

Kuvat: Digi 125938:34–36

Kuvaus: Kohde sijaitsee Vuohijärveltä Voikoskelle vievän maantien nro 368 itäpuolella. Paikan pohjoispuolelta kulkee mökkitie, joka vie Tihvetinniemeen sekä Tornimäen näkötornille. Alueelta on kaadettu äskettäin puita, mikä on rikkonut hieman maastoa. Hakkuuaukiolla kasvaa heinää ja se alkaa vesakoitua. Alueen itäpuolella on kapea soistunut alue.

Paikalla on yhteensä 32 kaskirauniota, joista suurin osa on muodoltaan pyöreitä, mutta joukossa on myös muutamia pitkulaisia ja kapeita raunioita. Kiveysten halkaisija vaihtelee noin kahdesta metristä neljään metriin ja niiden korkeus on alle metrin. Osa raunioista on ladottu maakiven juurelle. Kivet ovat sammalen peittämiä. Kivilatomukset ovat keskittyneet melko pienelle alueelle.

Kaskiraunioiden sijainti. Pohjoisesta etelään kulkeva tie on maantie nro 368 ja siitä risteävä tie johtaa Tihvetinniemeen sekä Tornimäelle. Mk 1:250000.

Digikuva 125938:34. Suurin kaskiröykkiö muinaisjäännösalueen keskellä. S-N. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:35. Sammalen peittämä ehjä kaskiröykkiö maantien lähellä. W-E. Kuva K. Vuoristo.

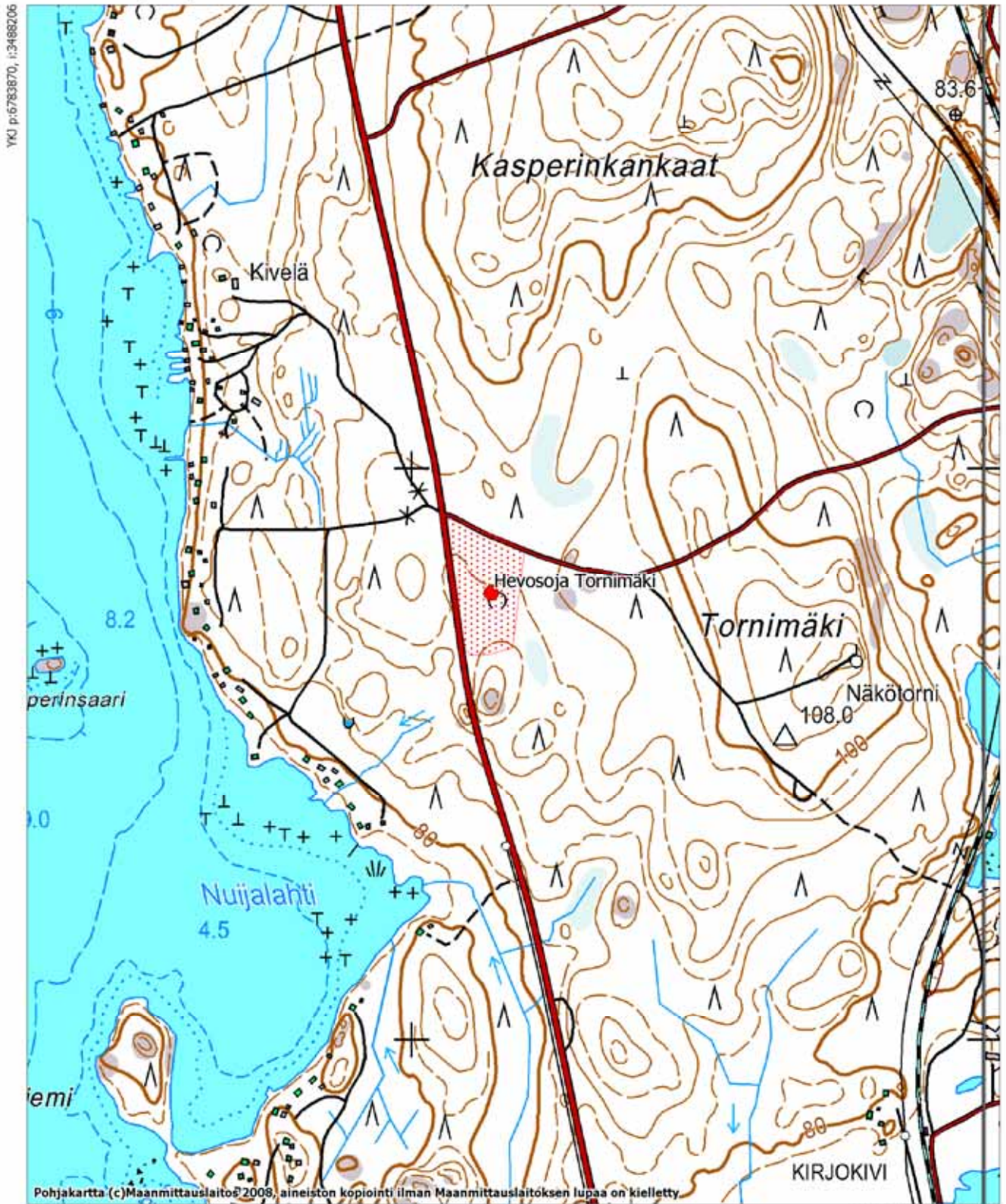

Digikuva 125938:36. Yleiskuva muinaisjäännösalueesta. WNW-ESE. Kuva K. Vuoristo.

Peruskarttaote 311408 Hillosensalmi

Hevosoja Tornimäki

Kohde on rajattu punaisella.

Kinansaari Hautalahti

1000012859

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: tervahaudat

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo: 6786605, ikoo: 3488596, Z/m.mpy alin: 90,00, ylin: 92,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 31140

Peruskartan nimi: Hillosensalmi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 21.5.2008

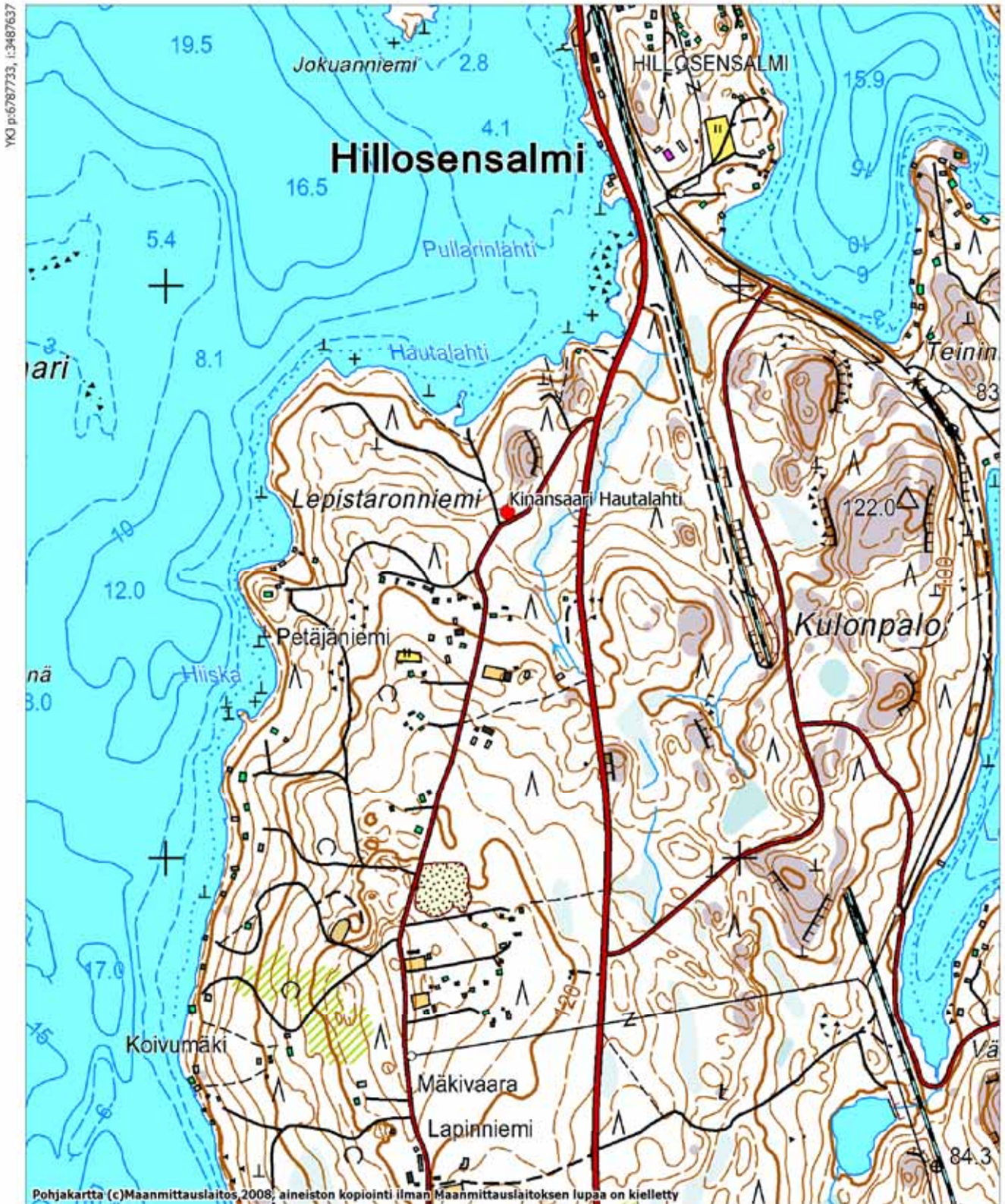
Kuvat: Digi 125938:29

Kuvaus: Kohde sijaitsee Hillosensalmen eteläpuolella Hautalahteen laskevassa kuusta kasvavassa rinteessä. Kohteen eteläpuolella kulkee Lapinniementie ja länsipuolella on rantaan vievä tie. Alueella kasvaa sammalta ja varpuja. Paikalla on leveiden maavallien ympäröimä tervahauta, jonka halkaisija on n. 13 metriä. Tervahaudan suuaukko on luoteessa. Sen keskellä olevaa suppilomaista kuoppaa on käytetty myöhemmin jätekuoppana.

*Digikuva 125938:29. Tervahauta erottuu heikosti puiden varjojen kohdalla. SE-NW.
Kuva K. Vuoristo.*

Peruskartta 311408 Hillosensalmi
Kinansaari Hautalahti
Kohde on merkitty punaisella.

YKJ p:6787733, i:3487637

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos,2008; aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6785634, i:3489337

Hevosoja Kirjokivenlahti

1000012860

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: kaskiröykkiöt

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 33

Koordinaatit: pkoo: 6781317, ikoo: 3488700, Z/m.mpy alin: 77,50, ylin: 80,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311408

Peruskartan nimi: Hillosensalmi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 21.5.2008

Kuvat: Digi 125938:32–33

Kuvaus: Kohde sijaitsee Vuohijärven itärannalla Mansikkaniemessä. Niemen kärjessä on vesirajassa iso Kirjokiveksi kutsuttu kivi. Paikalle on rakennettu useita kesämökkejä, joiden välissä on pääasiassa mäntyä kasvavaa metsää. Alueella on tiheästä rakennuskannasta huolimatta säilynyt yhteensä 33 kaskirauniota. Ne sijaitsevat mökkien pihoiden ja niiden väleissä. Rauniot ovat paksun sammalen peittämiä ja ne vaikuttavat melko vanhoilta. Alueen eteläosan kiveyksissä on paksuimmat sammalkerrostumat. Kivilatomusten koko vaihtelee yhdestä kolmeen metriin ja niiden korkeus on 30–100 cm. Suurin osa raunioista on pyöreitä ja kekomaisia, mutta joukossa on myös muutamia pitkulaisia ja kolmiomaisia latomuksia.

*Digikuva 125938:32. Kaskiraunio hiekkatien vieressä.
N-S. Kuva K. Vuoristo.*

*Digikuva 125938:33. Matala sammaloitunut raunio.
NE-SW. Kuva K. Vuoristo.*

1000012860 Hevosoja Kirjokivenlahti
Kartassa kaskiraunioiden sijainnit.
Kohteet on merkitty sinisellä.

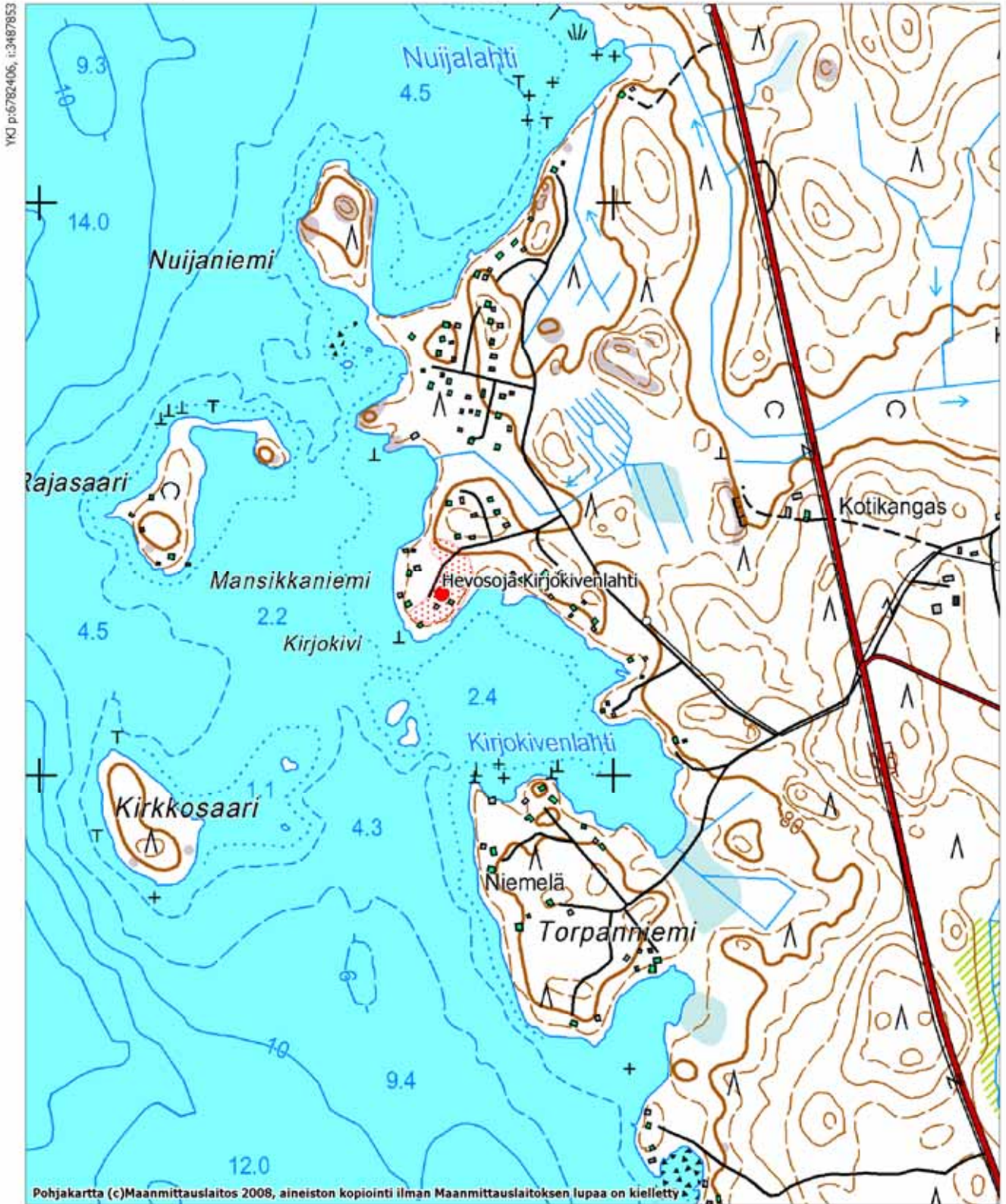

MK 1:250

Peruskartta 311408 Hillosensalmi

Hevosoja Kirjokivenlahti

Kohde on rajattu punaisella.

YKJ p:6782406, i:3487853

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6780307, i:3489553

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6776452, ikoo: 3494847, Z/m.mpy alin: 85,00, ylin: 95,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311410
Peruskartan nimi: Käpälä

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 21.5.2008

Kuvat: Digi 125938:30

Lähteet: KA, MH 280/56 M 13/8,

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Varhaisimmat maininnat Hevosojan kylästä ajoittuvat vasta 1540-luvulle. 1550-luvulla kylässä on ollut kuitenkin neljä tai viisi taloa ja seuraavalla vuosikymmenellä taloluku on noussut jo kahdeksaan. Hevosojan vanhimpana talona on pidetty mahdollisesti Kukkoa, koska 1500-luvun puolivälissä kylän isännistä lähes kaikki olivat Kukkoja. (Kepsu 1990:250; Piilahti 1995:348; Suomen asutus 1560-luvulla:207.) Vanhimman kyläpaikan sijainti on epävarma, sillä varhaisin kartta on vasta vuodelta 1783 (MH 280/56 M 13/8). Kartassa asutus on keskittynyt kahteen paikkaan, joista toinen sijaitsee Tommiskan tienoilla ja toinen Kunnaalan paikkeilla. Laurilan ja Vaijan kantatalot olivat Tommiskan kohdalla ja Kukkolan Kunnaalan kohdalla. Näistä toinen lienee vanhin kyläpaikka.

Kukkolan kohdalla on nykyisin peltoa, joka jatkuu Hevosojan toiselle puolelle sekä Kunnaalan kapea kummulle nouseva pihamaa, jonka pohjoispäässä on ilmeisesti hiekanottokuoppa. Lisäksi pohjoisrinteessä on pienempiä kuoppia, jotka ovat todennäköisesti vanhoja kellarikuoppia. Alueella näkyy lisäksi mahdollisia kivijalkojen jäännöksiä. Myös muualla pihalla on saattanut säilyä vanhoja rakenteita multakerroksen alla. Kunnaalan tontin pohjoispuolella pellonreunassa havaittiin useita asuinpaikkaan viittaavia löytöjä, kuten palanutta savea, vihreää ikkunalasia, punasavikeramiikkaa, piipaloja sekä liitupiipunvarren katkelma. Kunnaalan talon itäpuolella nykyisen pellon kohdalla tien vieressä on viereisen Kuuselan tilan emännän mukaan ollut asuinrakennus. Tästä on todennäköisesti säilynyt rakenteita peltomullan alla, mutta paikalla on saattanut olla myös vanhempia rakenteita. Topografisesti Kukkolan alue sopisi hyvin vanhimmaksi kyläpaikaksi, toisaalta se on sijainnut hieman kauempana kuin Tommiskan alue maantiestä.

Digikuva 125938:30. Yleiskuva. Kylätontti jää pellonlaitaan ja sen takana olevalle kummulle kuvan keskellä. NE-SW. Kuva K. Vuoristo.

Hevosoja (Hevosoja) Tommiska

1000012863

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6776678, ikoo: 3495154, Z/m.mpy alin: 87,50, ylin: 92,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311410

Peruskartan nimi: Kääpälä

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 21.5.2008

Kuvat: Digi 125938:31

Lähteet: KA, MH 280/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Varhaisimmat maininnat Hevosojan kylästä ajoittuvat vasta 1540-luvulle. 1550-luvulla kylässä on ollut kuitenkin neljä tai viisi taloa ja seuraavalla vuosikymmenellä taloluku on noussut jo kahdeksaan. Hevosojan vanhimpana talona on pidetty mahdollisesti Kukkoa, koska 1500-luvun puolivälissä kylän isännistä lähes kaikki olivat Kukkoja. (Kepsu 1990:250; Piilahti 1995:348; Suomen asutus 1560-luvulla:207.) Vanhimman kylänpaikan sijainti on epävarma, sillä varhaisin kartta on vasta vuodelta 1783 (MH 280/56 M 13/8). Kartassa asutus on keskittynyt kahteen paikkaan, joista toinen sijaitsee Tommiskan tienoilla ja toinen Kunnaalan paikkeilla. Laurilan ja Vaijan kantatalot olivat Tommiskan kohdalla ja Kukkolan Kunnaalan kohdalla. Näistä toinen lienee vanhin kylänpaikka.

Tommiska sijaitsee Hevosojan pohjoispuolella peltoalueen itäreunassa. Tila on toiminut 1920-luvulla Kymiyhtiöiden tilana ja alueella on ollut tuolloin huomattavasti enemmän rakennuksia kuin nykyisin. Näistä osasta on säilynyt maanpäällekin näkyviä raunioita ja kivijalkoja, mm. tilan suurikokoinen navetta pellon keskellä Hevosojan eteläpuolella on melko vaikuttava näky. Kymiyhtiöiden rakennuskanta on ollut massiivista ja rakentamisen yhteydessä on todennäköisesti tuhoutunut ainakin osa vanhemmasta rakennuskannasta. Joitakin vanhempien rakennusten jäännöksiä on kuitenkin voinut säilyä nykyisen päärakennuksen pohjois- ja luoteispuolella tienristeyksen lähistöllä. Tommiskan alue on sijainnut aivan vanhan maantien vieressä, mikä saattaa viitata siihen, että kyseessä on Hevosojan vanhin kylänpaikka.

Digikuva 125938:31. Yleiskuva. Kylätontti on mahdollisesti säilynyt rakennusten välisellä alueella. SW-NE. Kuva K. Vuoristo.

Peruskartta 311410 Kääpälä
Hevosoja Kukkola ja Hevosoja Tommiska
Kohteet on rajattu punaisella.

Kinansaari (Kinansaari) Pulsa**1000012868**

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6788523, ikoo: 3485899, Z/m.mpy alin: 100,00, ylin: 102,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311408

Peruskartan nimi: Hillosensalmi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 22.5.2008

Kuvat: Digi 125938:23–26

Lähteet: KA, MH 287/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Varhaisimmat maininnat Kinansaaresta ovat vasta 1500-luvulta. Kinansaaren asutus on ilmeisesti ennen 1700-lukua sijainnut pelkästään itse saarella, mutta tämän jälkeen se on laajentunut mantereeseen puolelle ja saaren vakituinen asutus on pikkuhiljaa pienentynyt. (Kepsu 1990:270.) Nykyisin paikalla on enää yksi maatila. 1500-luvun puolivälin tienoilla Kinansaarella on ollut seitsemän taloa ja vielä vuoden 1784 kartassakin saarelle on merkitty viisi taloa (MH 287/56 M 13/8; Suomen asutus 1560-luvulla:207). Pohjoisimpana on sijainnut Huovila, joka on edelleen kesäpaikkana käytössä. Sen eteläpuolella, Samponkallion kohdalla on ollut Roiton talo ja Keskikylässä nykyisen Töyrylän pohjoispuolella on ollut melko lähekkäin Lampoin sekä Pulsa. Eteläisimpänä on ollut Saarenpää, joka on myös edelleen käytössä kesäasuntona. (Kepsu 1990:270.)

Pulsa sijaitsee Kinansaaren keskiosassa vanhojen peltojen ympäröimällä korkealla mäellä, josta on hyvä näkyvyys. Maisema on säilyttänyt vanhan kulttuurimaiseman, sillä pellot toimivat nykyisin laitumina ja niissä kasvaa mm. pylväskatajia. Niityillä on useita sammaloituneita peltoraunioita, joista matalimmat muistuttavat rautakautisia hautoja. Mäen poikki kulkee saaren pohjoisosaan vievä Kinansaarentie, jota reunustaa pelloilta kerätyt kivet. Alueella on muutama vanha todennäköisesti 1800-luvulle ajoittuva piharakennus.

Mäen päällä on hieman kallioisempi kohta, jonka päällä on tien lounaispuolella muutama uuninpohja sekä kivijalka. Vanhojen latojen kohdalta tiestä noin 25 m lounaaseen on pylväskatajien ja pihlajan kohdalla noin 7 x 9 m kokoinen kivijalka, jonka luoteissivulla on uuninpohja. Sen koillispuolella on toinen matala kiveys, joka saattaa olla vanhemman uunin jäännös. Kivijalan kaakkoispuolella on näkyvissä useita kivijalan osia, joista ei kuitenkaan pysty selvittämään rakennusten alkuperäistä kokoa. Lisäksi em. rakennustenjäännösten lähellä on noin 10 metrin päässä tiestä noin 7 x 8 m kokoinen lähes metrin levyinen kivijalka, jonka luoteissivulla on oviaukko. Sen edustalla on noin 5 metrin päässä luoteissivun suuntainen pienempi kivirivi, joka yhdistyy kivijalkaan lounaissivulla jatkuvan kivirivin avulla. Kyseessä on todennäköisesti Kinansaarella ilmeisesti 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella toimineen kestikievarin jäännökset. Rakennus on saatettu tehdä vanhemman rakennuksen päälle tai yhteyteen. Myös Kinansaarentien koillispuolella erottuu latojen lähellä muutama mahdollinen kivijalan pätkä tietä reunustavan kiveyksen alla. Niityillä näkyy useita kiviä, joista osa saattaa kuulua johonkin rakennuksen pohjaan. Aluetta ei kuitenkaan päästy tarkastamaan tarkemmin laiduntamisen vuoksi.

Mäellä on todennäköisesti säilynyt hyvin vanhaan kyläasutukseen liittyvien rakenteiden jäännöksiä. Maiseman ja topografian perusteella paikka on todennäköisin Kinansaaren vanhin kyläpaikka.

Digikuva 125938:24. Katajien kohdalla on säilynyt n. 7 x 9 m kokoinen rakennuksenpohja. Uunipaikka erottuu kumpuna. S-N. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:25. Yleiskuva. Kuvan vasemmassa reunassa erottuu ilmeisesti kestikievariin kuuluneen rakennuksen kivijalkaa. Takana katajien kohdalla toinen rakennuksenpohja. E-W. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:26. Yleiskuva. Kuvissa 24 ja 25 näkyvät rakennustenpohjat jäävät tien vasemmalle puolelle. Myös oikealla puolella on tien vieressä mahdollisia rakenteita. SE-NW. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:23. Matalia kiviroykkiöitä Kinansaarentien itäpuolella. SW-NE. Kuva K. Vuoristo.

Kinansaari (Kinansaari) Saarenpää 1000012876

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikatTyyppin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6787594, ikoo: 3485255, Z/m.mpy alin: 85,00, ylin: 90,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311408

Peruskartan nimi: Hillosensalmi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 22.5.2008

Kuvat: Digi 125938:22

Lähteet: KA, MH 287/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Varhaisimmat maininnat Kinansaaresta ovat vasta 1500-luvulta. Kinansaaren asutus on ilmeisesti ennen 1700-lukua sijainnut pelkästään itse saarella, mutta tämän jälkeen se on laajentunut mantereeseen puolelle ja saaren vakituinen asutus on pikkuhiljaa pienentynyt. (Kepsu 1990:270.) Nykyisin paikalla on enää yksi maatila. 1500-luvun puolivälin tienoilla Kinansaarella on ollut seitsemän taloa ja vielä vuoden 1784 kartassakin saarelle on merkitty viisi taloa (MH 287/56 M 13/8; Suomen asutus 1560-luvulla:207). Pohjoisimpana on sijainnut Huovila, joka on edelleen kesäpaikkana käytössä. Sen eteläpuolella, Samponkallion kohdalla on ollut Roiton talo ja Keskikylässä nykyisen Töyrylän pohjoispuolella on ollut melko lähekkäin Lampoin sekä Pusa. Eteläisimpänä on ollut Saarenpää, joka on myös edelleen käytössä kesäasuntona. (Kepsu 1990:270.)

Saarenpää sijaitsee Kinansaaren lounaisosassa melko tasaisella alueella. Tilan nykyinen päärakennus on rakennettu vuonna 1907 ja aitta vuonna 1824. Päärakennuksen ja sitä vastapäätä sijaitsevan kylmärakennuksen välissä erottuu pihanurmen alta useampi kaakko-luodesuuntainen kivirivi, joista pisin on noin 10 m pitkä. Muut ovat noin kahden metrin pituisia pätkiä. Kyseessä on todennäköisesti yhteen tai useampaan rakennukseen kuuluvia kivijalkoja. Piha-alueella on nähtävissä myös muutamia muita mahdollisia vanhoihin rakenteisiin kuuluvia kiveyksiä. Myös nykyisen päärakennuksen alla erottuu sitä vanhemman kivijalan jäännöksiä. Pihan kukkapenkeissä ja rakennusten länsipuolella sijaitsevalla peltoilkulla oli nähtävissä punasavikeramiikanpaloja. Saarenpään pihapiirissä on todennäköisesti säilynyt hyvin vanhojen rakenteiden jäännöksiä.

Digikuva 125938:22. Yleiskuva, edustalla kivijalkaa. SW-NE. Kuva K. Vuoristo.

Kinansaari Lapinlahti**1000012878**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: tervahaudat
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6787486 ,ikoo: 3485937, Z/m.mpy 80,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311408
Peruskartan nimi: Hillosensalmi

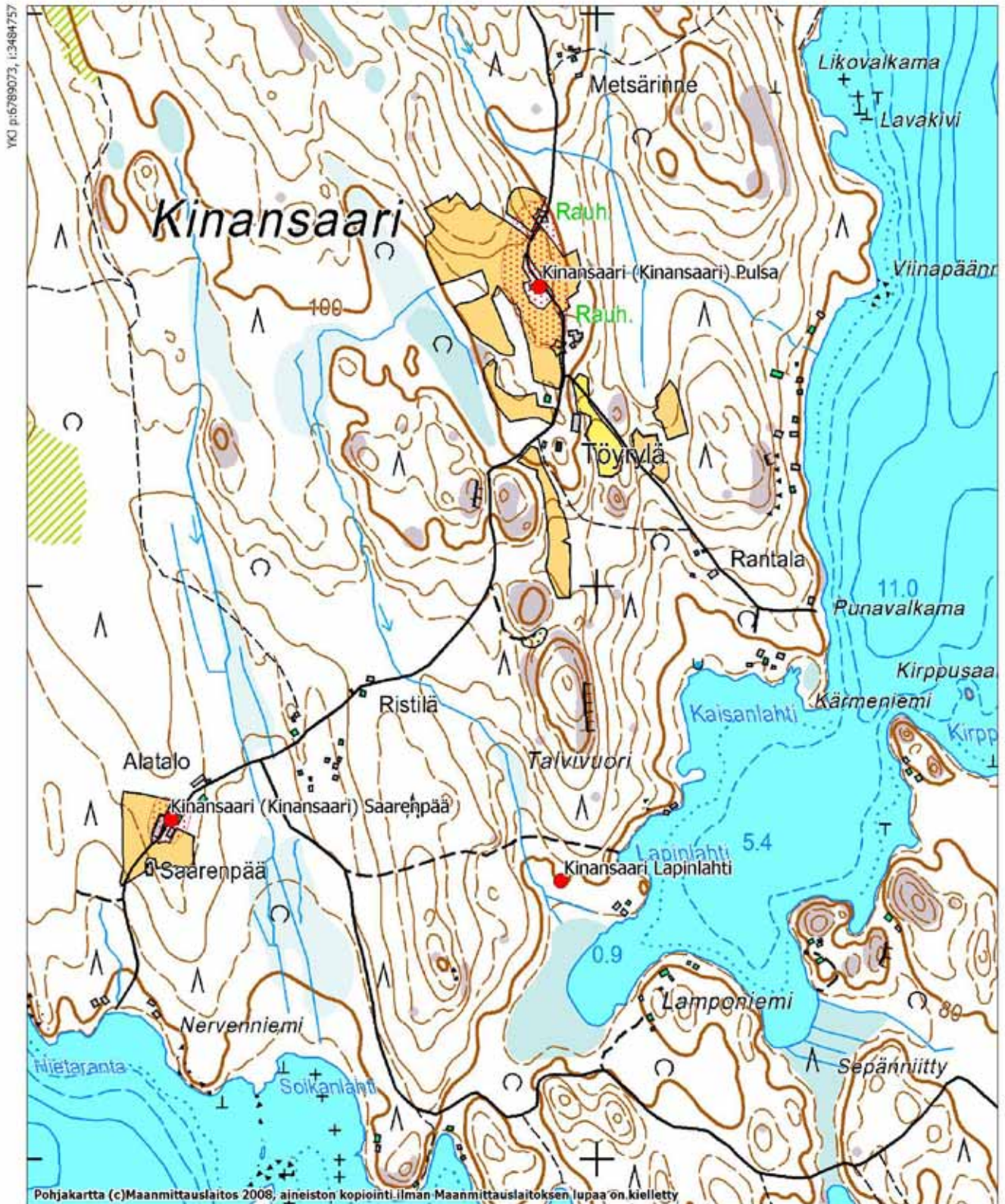
VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 22.5.2008

Kuvaus: Kohde sijaitsee Kinansaaren eteläosassa Lapinlahden länsipuolella sekametsässä. Paikalla on halkaisijaltaan noin 7 metrin levyinen tervahauta, jota ympäröi yli metrin levyiset ja 30–40 cm korkea maavalli. Vallin päällä kasvaa mäntyjä ja koivuja ja sen länsireunassa on suuaukko. Tervahauta liittyy Kinansaaren vanhaan kyläasutukseen.

Peruskartta 311408 Hilloensalmi

Kinansaari Pulsa, Kinansaari Saarenpää ja Kinansaari Lapinlahti
Kohteet on rajattu punaisella.

YKI p:6789073, i:3484757

MK 1:10000

YKI p:6786974, i:3486457

Kinansaari (Kinansaari) Roitto

1000012874

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6789255, ikoo: 3485788, Z/m.mpy alin: 112,50, ylin: 115,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311408

Peruskartan nimi: Hillosensalmi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 22.5.2008

Kuvat: Digi 125938:27

Lähteet: KA, MH 287/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisu n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Varhaisimmat maininnat Kinansaaresta ovat vasta 1500-luvulta. Kinansaaren asutus on ilmeisesti ennen 1700-lukua sijainnut pelkästään itse saarella, mutta tämän jälkeen se on laajentunut mantereen puolelle ja saaren vakituinen asutus on pikkuhiljaa pienentynyt. (Kepsu 1990:270.) Nykyisin paikalla on enää yksi maatila. 1500-luvun puolivälin tienoilla Kinansaarella on ollut seitsemän taloa ja vielä vuoden 1784 kartassakin saarelle on merkitty viisi taloa (MH 287/56 M 13/8; Suomen asutus 1560-luvulla:207). Pohjoisimpana on sijainnut Huovila, joka on edelleen kesäpaikkana käytössä. Sen eteläpuolella, Samponkallion kohdalla on ollut Roiton talo ja Keskikylässä nykyisen Töyrylän pohjoispuolella on ollut melko lähekkäin Lampoin sekä Pusa. Eteläisimpänä on ollut Saarenpää, joka on myös edelleen käytössä kesäasuntona. (Kepsu 1990:270.)

Roitto sijaitsee Kinansaarentien länsipuolella Samponkallion luonnonsuojelualueella. Paikalla on matala kallio ja sen päällä kasvaa mäntyjä ja vanhoja pylväskatajia, jotka ovat pikku hiljaa kuivumassa alueen metsittymisen vuoksi. Kallion lähellä kasvaa muutamia omenapuita ja viinimarjoja. Tien itäpuolella on ollut aikanaan pelto, joka on kasvanut umpeen. Peltoa reunustaa kiviäitä ja alueella on useita peltoraunioita. Kalliolla on noin 5 x 5 m kokoinen heikosti heinän ja sammalen alta erottuva kivijalka, jonka koilliskulmassa on kuutiomaisista kivistä koostuva uuninpohja.

Digikuva 125938:27. Roiton vanhaa kylätonttia. Rakennuksenpohja erottuu heikosti heinän peittämänä vallina kuvan oikeassa laidassa. NW-SE. Kuva K. Vuoristo.

Kinansaari (Kinansaari) Huovila**1000012875**

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6789467, ikoo: 3485829, Z/m.mpy alin: 110,00, ylin: 115,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311408

Peruskartan nimi: Hillosensalmi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 22.5.2008

Kuvat: Digi 125938:28

Lähteet: KA, MH 287/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Varhaisimmat maininnat Kinansaaresta ovat vasta 1500-luvulta. Kinansaaren asutus on ilmeisesti ennen 1700-lukua sijainnut pelkästään itse saarella, mutta tämän jälkeen se on laajentunut mantereen puolelle ja saaren vakituinen asutus on pikkuhiljaa pienentynyt. (Kepsu 1990:270.) Nykyisin paikalla on enää yksi maatila. 1500-luvun puolivälin tienoilla Kinansaarella on ollut seitsemän taloa ja vielä vuoden 1784 kartassakin saarelle on merkitty viisi taloa (MH 287/56 M 13/8; Suomen asutus 1560-luvulla:207). Pohjoisimpana on sijainnut Huovila, joka on edelleen kesäpaikkana käytössä. Sen eteläpuolella, Samponkallion kohdalla on ollut Roiton talo ja Keskikylässä nykyisen Töyrylän pohjoispuolella on ollut melko lähekkäin Lampoin sekä Pusa. Eteläisimpänä on ollut Saarenpää, joka on myös edelleen käytössä kesäasuntona. (Kepsu 1990:270.)

Huovila sijaitsee tasaisessa maastossa Kinansaarentien itäpuolella. Paikalla on vanha pihapiiri, jonka talot ajoittuvat todennäköisesti jo 1800-luvulle. Tilan navetasta on jäljellä enää kivirauniot. Vanhan aitan takana on nähtävissä kiveystä, jonka päälle on kasattu irtokiviä sekä roskia. Kyseessä saattaa olla jokin rakennuksenjäänös. Huovilan vanha talonpaikka on todennäköisesti sijainnut myös aikaisemmin samalla paikalla ja on mahdollista, että pihalla on säilynyt multakerroksen alla vanhoja rakenteita.

Digikuva 125938:28. Yleiskuva Huovilan piha-alueesta. NW-SE. Kuva K. Vuoristo.

Kinansaari Salonnenä

1000012877

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: tervahaudat

Rauhoitusluokka: 2 Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo: 6790330, ikoo: 3485263, Z/m.mpy alin: 78,00, ylin: 80,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311408

Peruskartan nimi: Hillostensalmi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

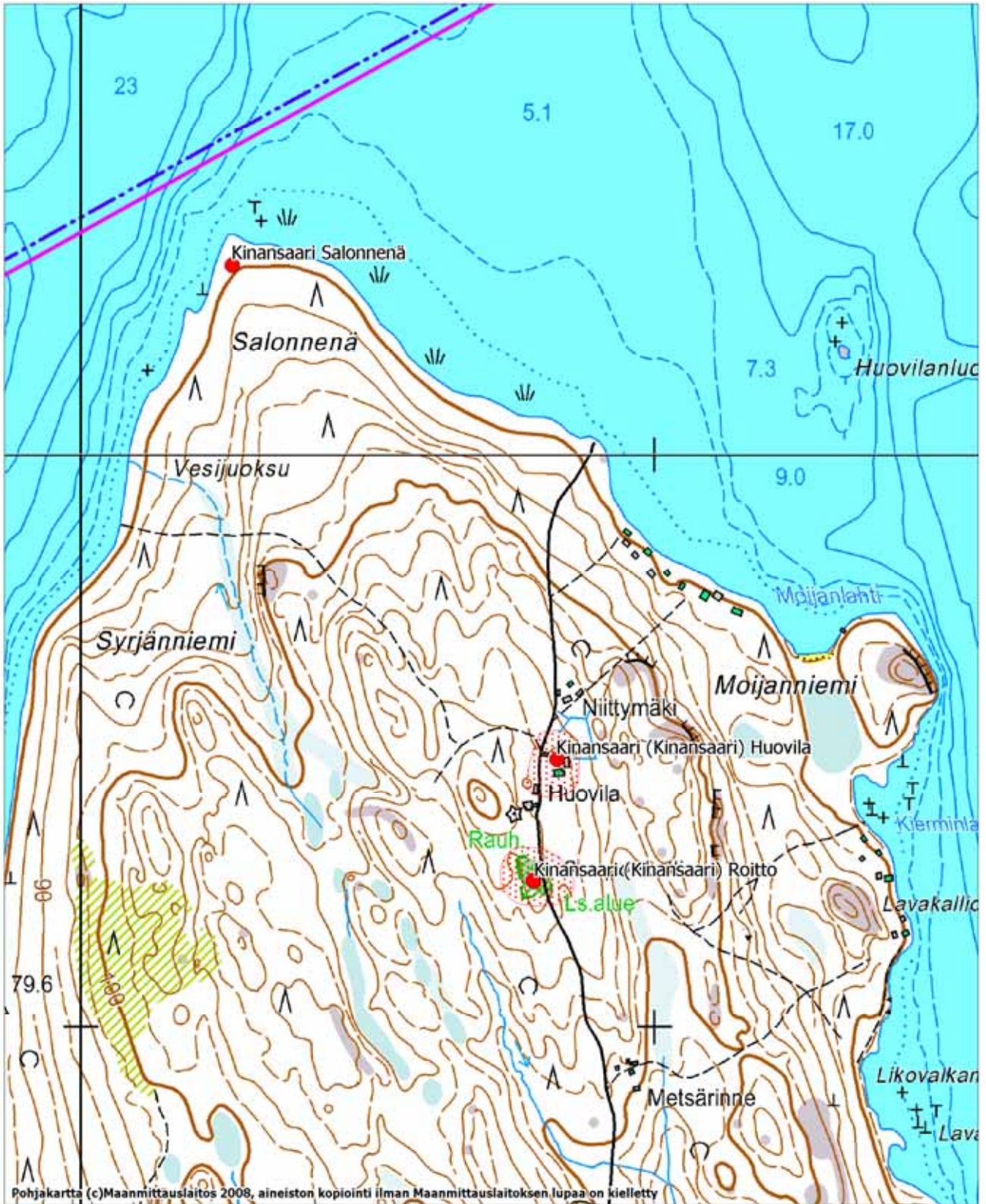
Aika: 22.5.2008

Kuvaus: Kohde sijaitsee Kinansaaren pohjoiskärjessä Vuohijärven rannalla. Alue on vanhaa hakkuuaukeaa, jossa kasvaa nuorta pihlajaa ja koivua sekä heinää. Paikalla on soikea n. 4 x 5 m kokoinen ja noin reilun metrin syvyinen suppilomainen ja maavallien ympäröimä tervahauta. Muinaisjäänös liittyy Kinansaaren kyläasutukseen.

Peruskartta 311408 Hillosensalmi

Kinansaari Salonnenä, Kinansaari Huovila ja Kinansaari Roitto
Kohteet on rajattu punaisella.

YKJ p:6790846, i:3484743

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6788746, i:3486443

Parola (Låwas iärff by/Låuaisniemi) Kääpä 1000012881

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6781007, ikoo: 3506987, Z/m.mpy alin: 100,00, ylin: 105,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 313202

Peruskartan nimi: Käävänkylä

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 23.5.2008

Kuvat: Digi 125938:21

Lähteet: KA, MH 302/56 M 25/2.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Kuvaus: Perimätiedon mukaan Parola on Kinansaaren ohella Valkealan vanhin kylä, mutta varhaisin asiakirjatieto kylästä on kuitenkin vasta vuodelta 1551. Tuolloin kylässä on ollut kaksi Lasse Jönss paroinin hallussa olevaa taloutta. Myöhemmin, vuonna 1558, em. henkilö on ollut ainoa Parolan talollinen. 1600-luvulla taloluku on noussut viiteen, kun taas 1700-luvulla talojen määrä laski kolmeen. Vuoden 1783 kartan mukaan talot ovat sijainneet toisistaan hieman erillään. Pohjoisimpana on ollut Pässilän talo, keskimmäisenä Vanhatalo ja eteläisimpänä Erotusahonlahden rannalla Käävän talo. Kylästä on käytetty vuonna 1554 rinnakkaisnimeä Låwas iärff by ja 1600-luvulla Låuaisniemi. Nimet tulevat kylän eteläpuolella sijaitsevasta Lovasjärvestä. (Kepsu 1990: 322–323; MH 302/56 M 25/2).

Käävän talo on sijainnut kallioisella kummulla, jossa kasvaa nykyisin katajaa, mäntyjä ja koivua. Paikalla on nähtävissä kolmen rakennuksen jäännökset. Näistä suurin on n. 8 x 8 metrin kokoinen osittain lohkotuista kivistä tehty kivijalka, joka on lähes kokonaan heinän peitossa. Sen lounaiskulmassa on uuninperustus. Kaksi muuta rakennetta ovat hieman pienempiä. Toinen on n. 5 x 5 m kokoinen heinän joukosta heikosti erottuva kivijalka, jonka länsikulmassa on kekomainen kivistä ladottu uuninpohja ja toinen on n. 4 x 4 m kokoinen maavallina erottuva rakennuksenpohja, jonka itäkoilliskulmassa on uuninperustukset. Kaikkien rakenteiden päällä tai reunoilla kasvaa vanhoja mäntyjä ja pihlajaa. Uunien päälle on saatettu kasata myöhemmin lisää kiviä. Alueen länsireunalla erottuu pienikokoinen tasanne, joka saattaisi olla vanha kasvima.

Digikuva 125938:21. Yleiskuva. 6 x 8 m kokoisen rakennuksen paikka. E-W. Kuva K. Vuoristo.

Parola (Låwas iärff by/Låuaisniemi) Vanhatalo 1000012882

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6781145, ikoo: 3507023, Z/m.mpy alin: 105,00, ylin: 110,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 313202

Peruskartan nimi: Käävänkylä

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 23.5.2008

Lähteet: KA, MH 302/56 M 25/2.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Kuvaus: Perimätiedon mukaan Parola on Kinansaaren ohella Valkealan vanhin kylä, mutta varhaisin asiakirjatieto kylästä on kuitenkin vasta vuodelta 1551. Tuolloin kylässä on ollut kaksi Lasse Jönss paroinin hallussa olevaa taloutta. Myöhemmin, vuonna 1558, em. henkilö on ollut ainoa Parolan talollinen. 1600-luvulla taloluku on noussut viiteen, kun taas 1700-luvulla talojen määrä laski kolmeen. Vuoden 1783 kartan mukaan talot ovat sijainneet toisistaan hieman erillään. Pohjoisimpana on ollut Pässilän talo, keskimmäisenä Vanhatalo ja eteläisimpänä Erotusahonlahden rannalla Käävän talo. Kylästä on käytetty vuonna 1554 rinnakkaisnimeä Låwas iärff by ja 1600-luvulla Låuaisniemi. Nimet tulevat kylän eteläpuolella sijaitsevasta Lovasjärvestä. (Kepsu 1990: 322–323; MH 302/56 M 25/2).

Vanhatalon paikkaa on pidetty mahdollisena Parolan vanhimpana kyläpaikkana, mutta topografisesti Pässilän eli Parolanmäen paikka vaikuttaisi kuitenkin todennäköisemmältä paikalta. (Kepsu 1990: 322). Vanhatalon alue on melko pieni ja tasainen ja hieman syrjässä kylän pelloista. Tila on nykyisin ilmeisesti vapaa-ajan asuntona. Paikalla on nähtävissä piha-alueen reunassa navetan lähellä lohkotuista kivistä muodostuva kivirivi, jota on jatkettu pyöreillä luonnonkivillä kukkapenkiksi. Kyseessä saattaa olla vanha kivijalka, mutta kivet voivat olla peräisin myös navetan vieressä olevasta navetanrauniosta. Pihapiirissä on voinut säilyä myös muita vanhempia rakenteita.

Parola (Låwas iärff by/Låuaisniemi) Parolanmäki 1000012883

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6781294, ikoo: 3506850, Z/m.mpy alin: 115,00, ylin: 117,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 313202

Peruskartan nimi: Käävänkylä

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 23.5.2008

Kuvat: Digi 125938:18–20

Lähteet: KA, MH 302/56 M 25/2.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Kuvaus: Perimätiedon mukaan Parola on Kinansaaren ohella Valkealan vanhin kylä, mutta varhaisin asiakirjatieto kylästä on kuitenkin vasta vuodelta 1551. Tuolloin kylässä on ollut kaksi Lasse Jönss paroinin hallussa olevaa taloutta. Myöhemmin, vuonna 1558, em. henkilö on ollut ainoa Parolan talollinen. 1600-luvulla taloluku on noussut viiteen, kun taas 1700-luvulla talojen määrä laski kolmeen. Vuoden 1783 kartan mukaan talot ovat sijainneet toisistaan hieman erillään. Pohjoisimpana Parolanmäellä on ollut Pässilän talo, keskimmäisenä Vanhatalo ja eteläisimpänä Erotusahonlahden rannalla Käävän talo. Kylästä on käytetty vuonna 1554 rinnakkaisnimeä Låwas iärff by ja 1600-luvulla Låuaisniemi. Nimet tulevat kylän eteläpuolella sijaitsevasta Lovasjärvestä. (Kepsu 1990: 322–323; MH 302/56 M 25/2).

Parolanmäki sijaitsee mäen päällä nykyisen Peltolan pohjoispuolen pellolla ja pellon reunaan jäävällä osittain kallioisella vanhalla laidunalueella. Alueella kasvaa katajaa sekä muutamia muita puita, mutta pääosin se on heinää kasvavaa aukeaa, joka jatkuu pellon puolella tasaisena pellonlakena. Pelto laskee etelässä Lovasjärven rantaan ja pohjoisessa lähelle Hermunjärven rantaa. Pellon keskellä on autioitunut tila, jonka kohdalla on saattanut olla jo tätä aiemmin talonpaikka. Tilan rakennukset ajoittuvat luultavasti 1800-luvulle. Vanhalla laidunalueella on kaksi uudempaa kivijalkaa sekä vanha aitta ja lato. Toinen kivijaloista kuuluu luultavasti alueelta purettuun navettaan. Lisäksi alueen pohjoisosassa on lähes rivissä kolmen kivijalan jäännökset. Näistä lounaisin, kalliopohjalla sijaitseva, vaikuttaa vanhimmalta ja se erottuu sammalen alta heikosti. Kiveys on matala ja kooltaan n. 5 x 9 m ja sen eteläkulmassa on mahdollisesti uuninjäänöksiä. Rakenteen koillisreunaan on ladottu myöhemmin lisää kiviä. Em. rakennuksen pohjan koillispuolella sijaitsee jyrkellä luonnonkivistä kasattu kivijalka, jonka kaakkoisivulla on oviaukko. Rakenteen koko on n. 5,5 x 7 m. Myös sen vieressä on sammalen peittämä, n. 5 x 7,5 m kokoinen melko massiivinen luonnonkivinen kivijalka. Rakennuksen pohjan eteläkulmassa on uuninjäänös, jonka päällä kasvaa tuuhea mänty. Laidunalueella ja pellolla on todennäköisesti säilynyt myös muiden rakenteidenjäänöksiä.

Parolanmäki vaikuttaa topografialtaan todennäköisimmältä vanhankylän paikalta. Se sijaitsee mäen laella peltojen läheisyydessä, kun taas Käävän ja Vanhatalon paikat ovat peltoalueesta hieman syrjempänä. Paikalta on hyvä näkyvyys ja se muistuttaa hieman rautakautisten asuinpaikkojen sijaintia.

Digikuva 125938:18. Yleiskuva kyläpaikasta. Kuvan vasemmassa reunassa erottuu yksi rakennuksen pohja. N-S. Kuva K. Vuoristo.

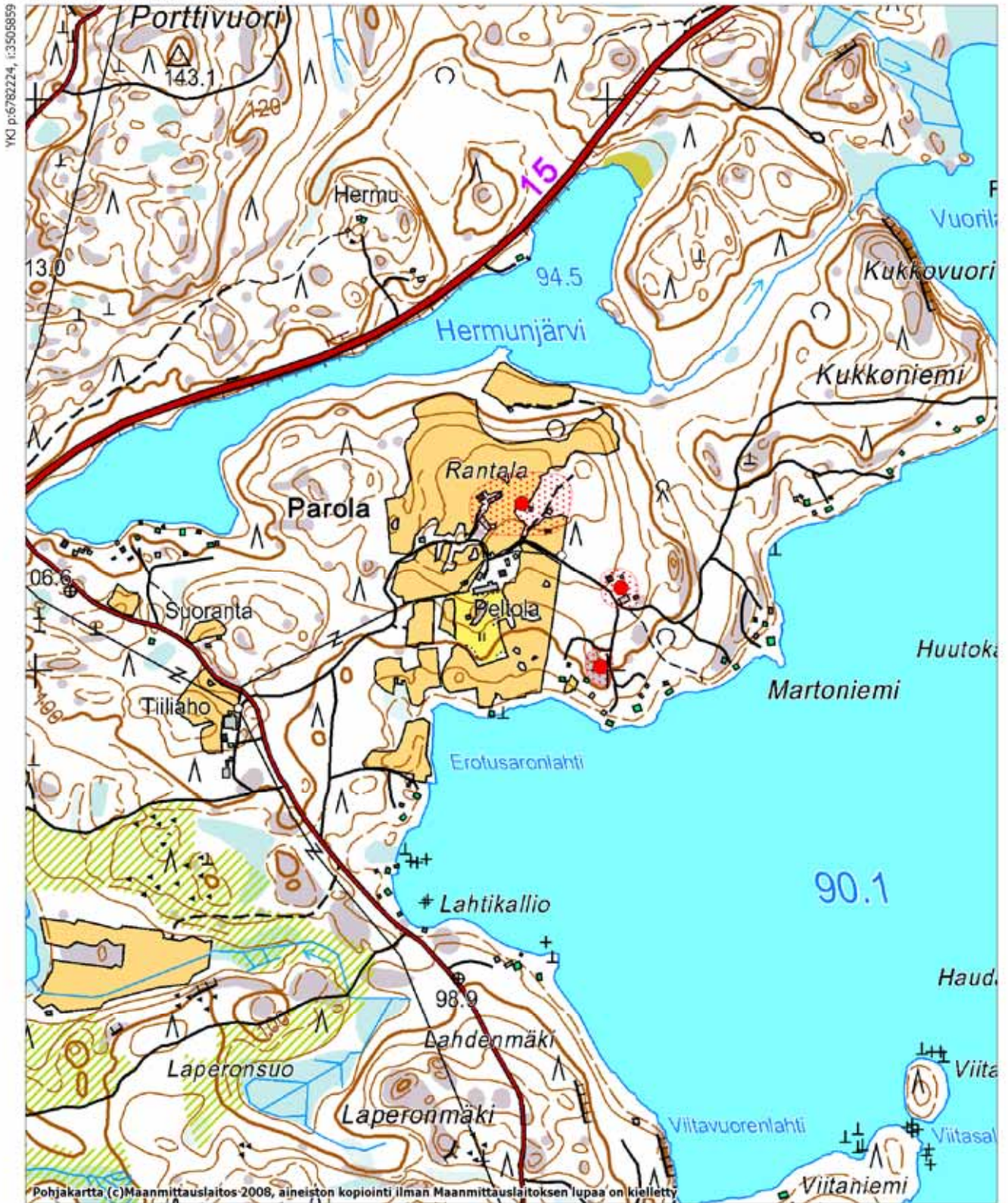

Digikuva 125938:19. Sammaloitunutta kivijalkaa. W-E. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:20. Vanhaa kylätonttia. Sammalen ja heinän alla on heikosti erottuva kivijalka. E-W. Kuva K. Vuoristo.

Peruskarttaote 313202 Käävänkylä
Parola Kääpä, Parola Parolanmäki ja Parola Vanhatalo
Kohteet on merkitty punaisella.

YKI p:6782224, i:3505859

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

YKI p:6780125, i:3507559

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6775506, ikoo: 3503545, Z/m.mpy alin: 112,50, ylin: 115,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 313201

Peruskartan nimi: Tuohikotti

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 23.5.2008

Kuvat: Digi 125938:16–17

Lähteet: KA, 125 Valkeala 9 1^b ja 1^d.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Kuvaus: Varhaisin asiakirjamaininta Tuohikottista on vuodelta 1543. Tällöin kylässä oli neljä taloa ja 1550-luvun alussa viisi. 1700-luvulle mentäessä kylän asutus oli levinnyt laajalle alueelle itä-länsisuunnassa Sisemmän Salpausselän tuntumaan. Perimätiedon mukaan Tuohikottin vanhin kylänpaikka on sijainnut Ala-Hentun talon pohjoispuolella pellolla. Tästä hieman pohjoiseen, pellon reunassa, on sijainnut Lanttan talo, joka on ollut viimeistään jo 1500-luvulla olemassa. Lantta on toiminut kestikievarina 1580-luvulta lähtien ainakin 1600-luvun taitteeseen saakka. 1600-luvulla kestikievarin omistajan Lantta Montosen talon jakaannuttua syntyivät Inkilän ja Hentun talot. Inkilä on vuoden 1783 karttojen mukaan sijainnut nykyisellä paikallaan, kun taas Henttu on ollut Lanttan ja Inkilän välissä. (125 Valkeala 9 1^b ja 1^d; Kepsu 1990: 377–379.)

Lanttan talo on sijainnut Tuohikottin keskustassa asuintaloksi muutetun vanhan osuuskaupan länsipuolella. Paikalla on vielä äskettäin ollut vanhoja aittoja ja sauna, jotka on siirretty vanhan osuuskaupan tontille. Nykyisin Lanttan tilalla on jäljellä enää jaetun asuintalon puolikas, joka on jäänyt autioksi. Talon lounaissivun vieressä on säilynyt asuinrakennusta vanhemman kivijalan kulmaus, joka jatkuu talon alle. Kivijalka on tehty lohkomattomista luonnonkivistä ja se on sammalen ja heinän peitossa. Rakenteen vieressä on mahdollisesti pienempi rakennuksenpohja, joka erottuu osittain maavallien muodostamana neliönä. Maavallien alla tuntuu muutamia kiviä. Pihan eteläosassa vanhojen aittojen kohdalla on rikkoontuneella maanpinnalla nähtävissä mm. punasavikeramiikkaa. Paikalla on myös uudempien esineiden palasia.

Vanhan osuuskaupan kaakkoispuolella on pellonreunassa pusikon keskellä lohkotuista kivistä tehdyn kivijalan jäännökset. Rakenteen sisäpuolella erottuu mahdollinen uuninpohja. Pellon reunassa, osuuskaupan pihalla sijaitsevien saunan ja maakellarin välissä on nähtävissä pengerrystä ja painauma, jotka voivat kuulua johonkin rakenteeseen. Paikallisten mukaan saunasta etelään päin, eli pellolla, on ollut aikanaan kaivo sekä rakennuksen pohja. Ne ovat kuitenkin tuhoutuneet, mutta on mahdollista, että pellolla on säilynyt muita rakenteita. Niitä on voinut säilyä vielä lisää myös Lanttan tontilla sekä vanhan osuuskaupan takapihan kohdalla.

Lanttan tontin kohdalla muinaisjäännös uhkaa jäädä rakentamisen alle, sillä tontti on tällä hetkellä myynnissä.

Digikuva 125938:16. Yleiskuva. Lanttan autioksi jäänyt päärakennus. Talon etummaisena nurkan kohdalla on säilynyt vanhemman rakennuksen jäännöksiä. NE-SE. Kuva K. Vuoristo.

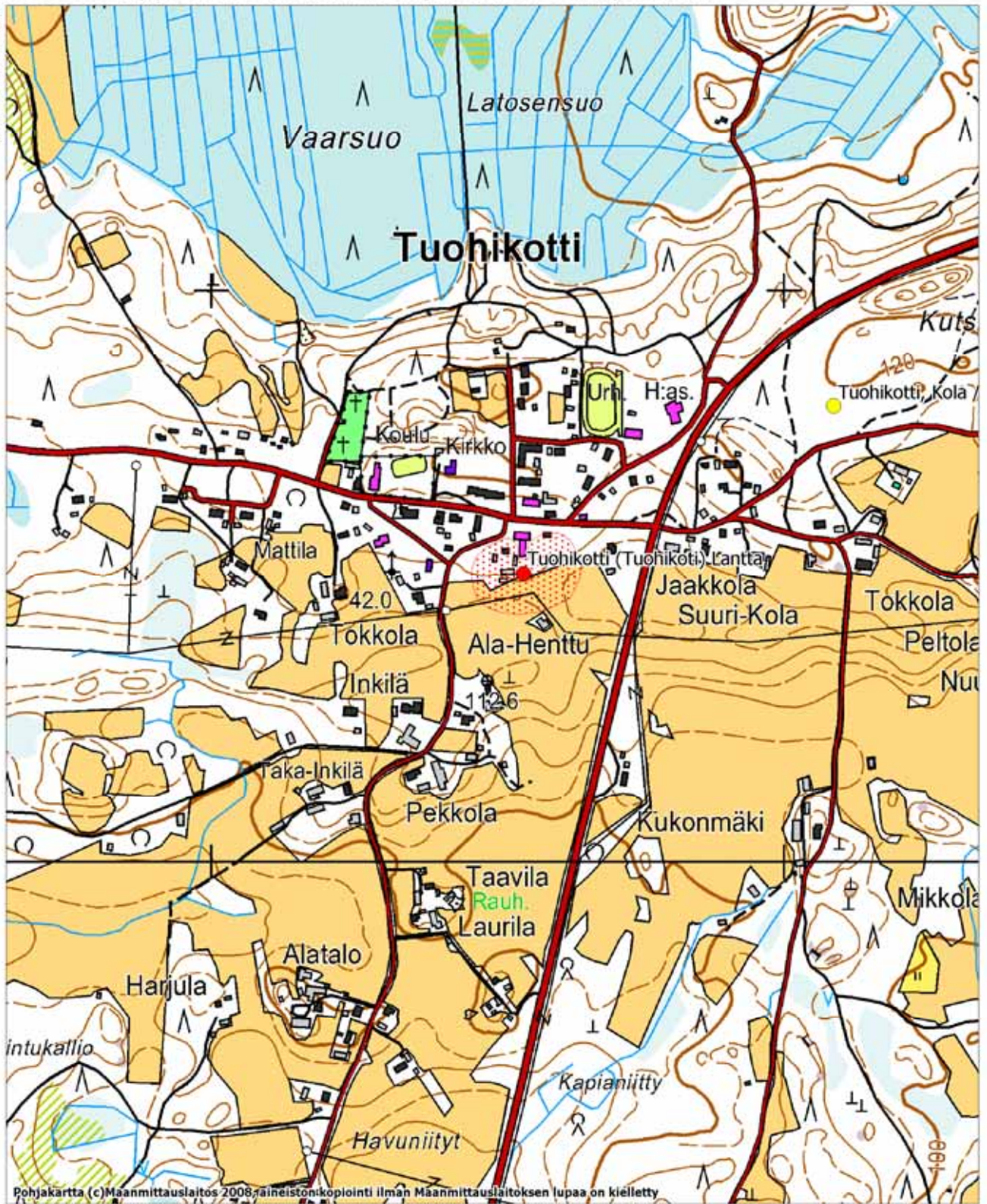
Digikuva 125938:17. Päärakennuksen vieressä olevan kivijalan kulma. W-E. Kuva K. Vuoristo.

Peruskarttaote 313201 Tuohikotti

Tuohikotti Lantta

Kohde on merkitty punaisella. Sotahistoriallisen ajan kohde on merkitty keltaisella.

YKO p:6776559, i:3502518

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2008, paineistonkopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKO p:6774460, i:3504218

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6765725, ikoo: 3504675, Z/m.mpy alin: 87,50, ylin: 95,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 313103
Peruskartan nimi: Inkerilä

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 27.5.2008

Kuvat: Digi 125938:7

Lähteet: KA, g25 17/6-17.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Varhaisimmat maininnat Inkerilästä ovat 1500-luvulta. Vuoden 1543 maakirjan mukaan kylässä on ollut tuolloin yksi talo, mutta 1550–1560-luvuilla talojen määrä on noussut jo kuuteen. Isoajakoa edeltävä asutus on ollut 1700-luvulla hajaantunut neljään eri paikkaan: Maunolle, Korjankylään, Mettä-Rämään sekä Kohopäähän. Kylän vanhin asutus on todennäköisesti sijainnut Hangasjärven länsirannalla sijaitsevassa Maunossa, josta ainakin Korjan ja Mettä-Rämän asukkaat ovat mahdollisesti kotoisin. Maunoa onkin kutsuttu Vanhaksikyläksi ja Rasinmäen ja Harjulan talojen välisestä pellostä on käytetty Vanhankylänpelto-nimeä. (Kepsu 1990: 254–257; Suomen asutus 1560-luvulla: 205.)

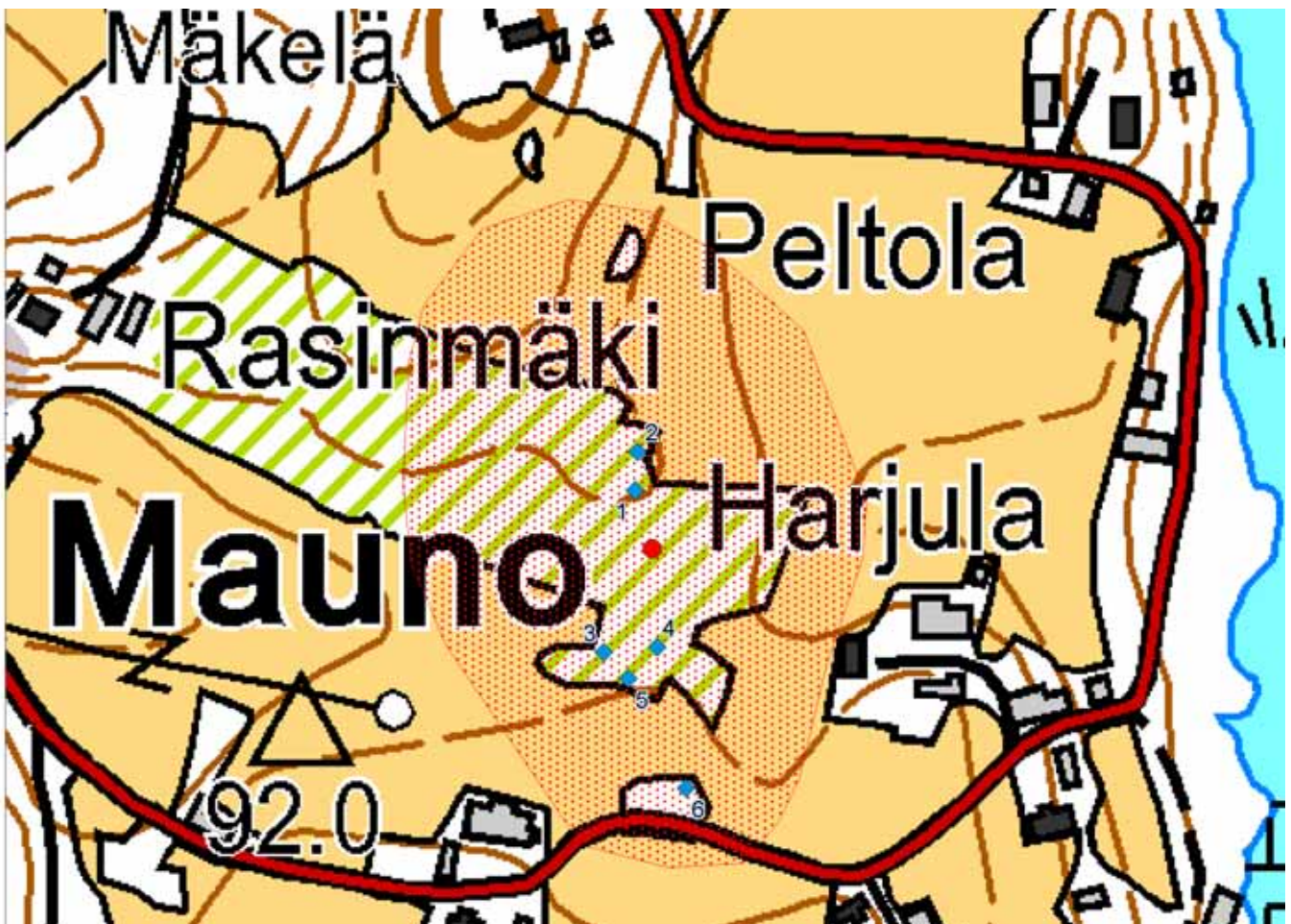
Vanhin yksityiskohtainen kartta Maunosta on vasta vuosien 1834–1840 isojakokartta. Siihen on merkitty nykyisen Peltolan kohdalle Korjan tontti ja Harjulan kohdalle Maunolle kaksi tonttia, joista toinen on melko pieni. Harjulan ja Rasinmäen väliin, peltojen keskelle on merkitty kaksi Kukkolaan kuuluvaa tonttimaata. (g25 17/6-17.)

Kukkolan tontit ovat autioituneet ja ne erottuvat maastossa osittain niittymäisinä alueina tai kallioisina paikoin puita ja heinää kasvavina alueina. Niiden ympärillä on peltoa. Paikalla on näkyvissä useampien rakenteiden jäännöksiä, joiden sijainnit on numeroitu seuraavan sivun karttaan. Kaksi kivettyä uuninpohjaa (1–2) sijaitsevat isojakokartassa pohjoisemmaksi merkityllä tontilla. Kiveykset ovat maansekaisia ja niiden halkaisijat ovat 2 ja 3 m. Ne sijaitsevat osittain kallioisella heinää ja katajaa kasvavalla kummulla. Paikalta on raivattu suuria kiviä ja mikäli alueella on ollut kivijalkoja, niin ne ovat tuhoutuneet raivaamisen yhteydessä. Eteläisemmällä tontilla on näkyvissä vähintään kolme kivijalkaa (3–5), joista noin 4 x 4 m kokoinen kivijalka (3) erottuu heinikköisellä alueella paikoin huonosti. Kivijalka on tehty luonnonkivistä. Sen vieressä on uudemman kivijalan pätkä. Noin 20 m itään em. rakenteesta on useampia kivirivejä, joista osa muodostaa keskenään kulman (4). Kiveykset on ladottu melko pienikokoisista luonnonkivistä. Niiden pohjoispuolella on kivikumpu eli uuninpohja ja lisäksi alueella on runsaasti tiilimurskaa. Em. rakenteiden eteläpuolella on lisäksi vielä luonnonkivistä tehty n. 5 x 6 m kokoinen kivijalka (5). Kiveys on paikoin melko harvaa ja paikoin tiheämpää ja pienemmistä kivistä tehtyä. Kyseessä saattaa olla vanhempi rakenne, jota on myöhemmin jatkettu. Rakenteen sisäpuolella kasvaa nokkosta, mikä saattaa viitata siihen, että siellä on ainakin jossain vaiheessa pidetty kotieläimiä.

Kukkolan tonttien eteläpuolella on lisäksi vielä kylätien vieressä sijaitsevalla katajaa kasvavalla niittymäisellä alueella rakennuksenpohja, jonka länsikulmassa on uuninpohja (6). Sen halkaisija on n. 2 metriä. Rakennuksenpohjan luoteissivu muodostuu tiheästä kivirivistä, mutta muuten kivet ovat hyvin harvakseltaan. Kyseessä saattaa olla vanha rakennusjäännös, jota on hyödynnetty myöhemmin esim. kylmärakennusta tehtäessä. Samalla paikalla on myös muutamia kivirivejä, jotka saattavat kuulua johonkin rakennukseen. Kukkolan tonttien ympäristössä on todennäköisesti säilynyt enemmänkin vanhojen rakenteiden jäännöksiä, niitä on voinut olla myös pellon kohdalla.

Digikuva 125938:7. Yleiskuva kylätontista. Edustalla rakenne 6. SW-NE. Kuva K. Vuoristo.

Rakenteiden sijainti kartalla, kohteet on merkitty sinisellä. Mk 1:3000.

Pisteiden koordinaatit ovat 1) 6765749/3504668, 2) 6765765/3504669, 3) 6765682/3504655, 4) 6765684/3504677, 5) 6765671/3504665, 6) 6765626/3504689.

Peruskartta 313108 Inkerilä
 Inkerilä Mauno
 Kohde on rajattu punaisella.

Kourula (Kourula) Tirva**1000012887**

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6758303, ikoo: 3501290, Z/m.mpy alin: 65,00, ylin: 70,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 313102

Peruskartan nimi: Kaipainen

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 27.5.2008

Lähteet: KA, MH 291/56 M 25/2.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

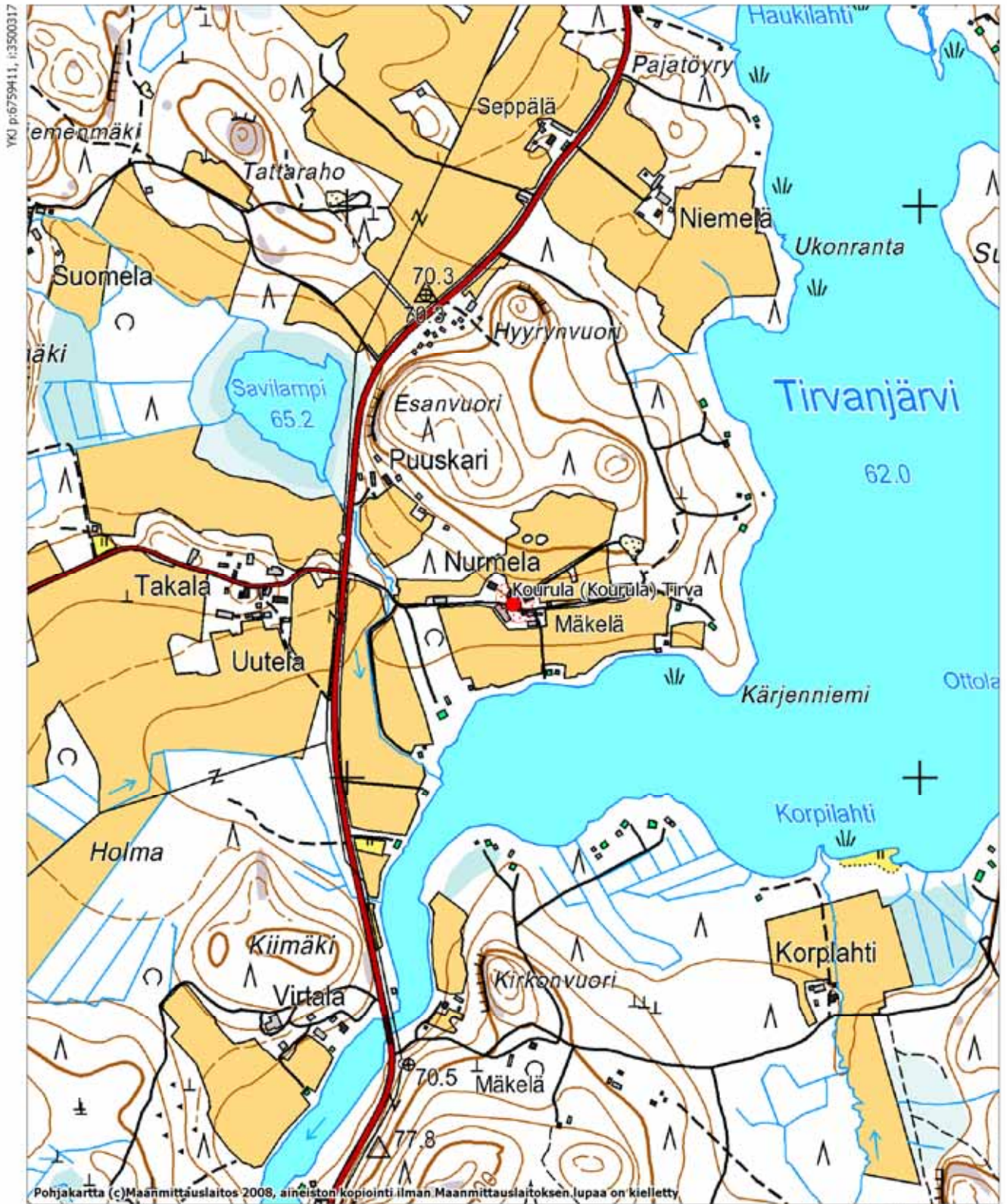
Kuvaus: Varhaisin maininta Kourulan kylästä on vuoden 1543 maakirjassa. Tuolloin kylään on merkitty kaksi taloa, mutta seuraavana vuonna niitä on ollut jo kolme. 1560-luvulla taloluku on pysynyt samana, mutta 1620-luvulle mentäessä Kourulan isäntien määrä on moninkertaistunut. Heitä on ollut tuolloin 17, joista tosin kaksi on merkitty Rämälään. 1700-luvun lopulla Kourulan asutus on ollut hajaantuneena Tirvaan, Pasiin, Hörkkähään (Hörkkään) ja Rasiin. Vanhin kartta Kourulasta on vasta vuodelta 1806, joten kylän vanhimpia asuinpaikkoja on vaikea selvittää. Kourulan vanhimman asutuksen on arveltu sijainneen Pasissa ja Tirvassa. (Kepsu 1990: 278–279; Suomen asutus 1560-luvulla: 205; MH 291/56 M 25/2.)

Tirvan vanhimman asutuksen on esitetty sijainneen Tirvanjärven länsipuolella Kiurinvirran yhtymäkohdan pohjoisrannalla. Tämä alue vaikuttaisi myös topografisesti sopivimmalta alueelta. Paikalla on peltojen ympäröimä tonttialue, jossa on nykyisin Mäkelän ja Nurmelan talot. Paikalla on aiemmin sijainnut Tirvan talo. Alueella on nykyisin kaksi melko uutta asuinrakennusta, mutta niiden väliin jäävällä kapealla kaistaleella on ilmeisesti 1800-luvulle ajoittuva autioitunut asuinrakennus. Sen vieressä on myös vanha aitta. Niitä vastapäätä kylätien eteläpuolella on näkyvissä kiveystä, joka kuuluu 1900-luvun alkupuolen autotalliin. Lisäksi Mäkelän tontin puolella on vanhan aittarakennuksen takana kivikellari, jonka sisäosat on rakennettu luonnokivistä. Kivien väleissä on kivensekaista laastia. Tirvan vanhimmasta asutusvaiheesta on saattanut säilyä jälkiä autioituneen rakennuksen ympäristössä sekä Mäkelän asuinrakennuksen eteläpuolisella alueella, mutta Nurmelan edustalla ei todennäköisesti ole säilynyt mitään.

Peruskartta 313102 Kaipainen

Kourula Tirva

Kohde on rajattu punaisella.

Rautjärvi (Muldiala by) Immanen 1000012889

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyyppin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6759029, ikoo: 3504917, Z/m.mpy 70,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 313102
Peruskartan nimi: Kaipainen

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 27.5.2008

Lähteet: KA, MH MH 308/56 M 25/2.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

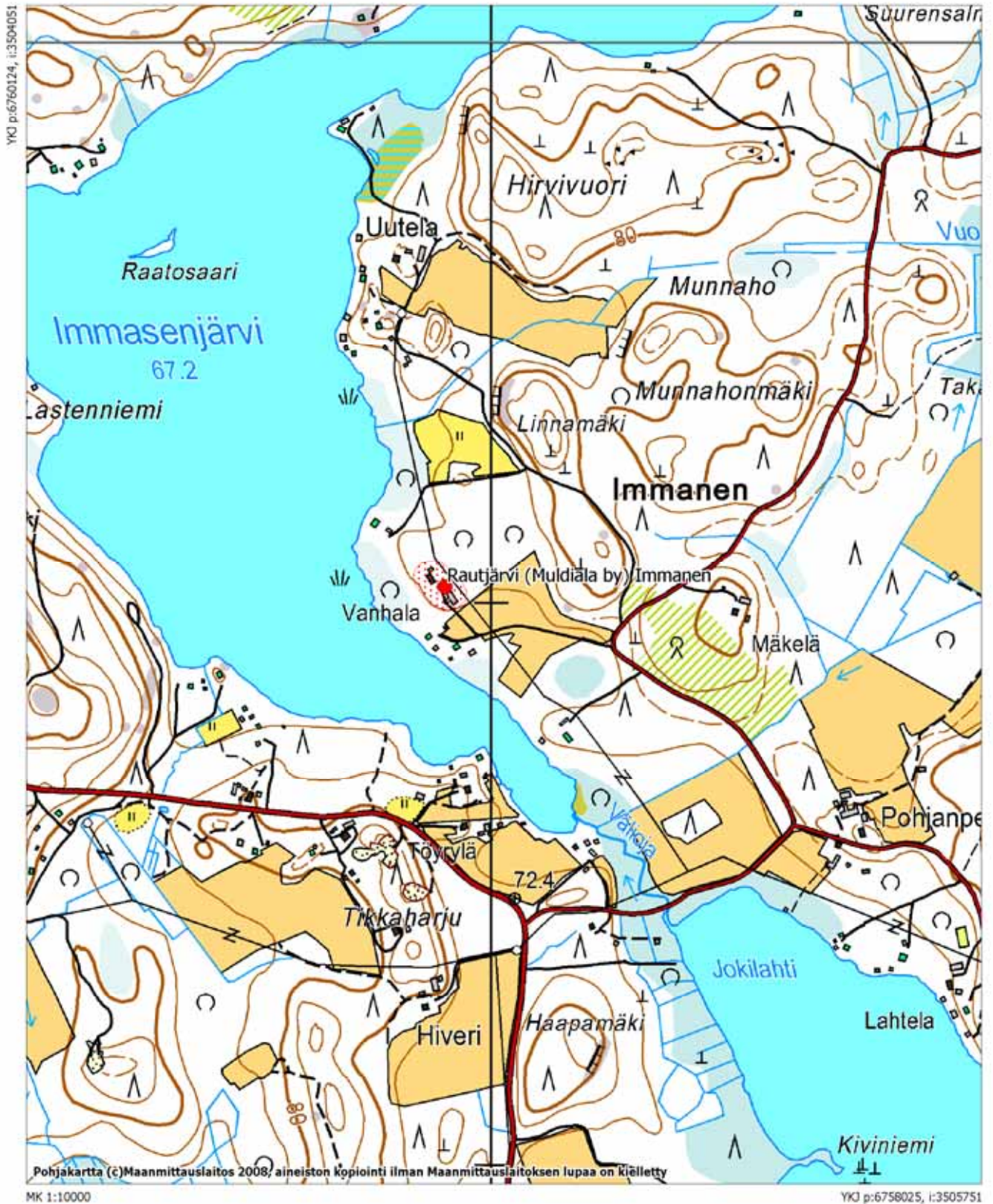
Kuvaus: Varhaisin maininta Rautjärven kylästä on vuodelta 1544, jolloin kylässä oli ainakin kolme isäntää: Immain, Loikas ja Multia. Loikan talo on sijainnut nykyisen Sippolan puolella, mutta muut ovat sijainneet nykyisen Rautjärven puolella. Vuoden 1776 kartan mukaan Multian kantatalo on ollut Rautjärven rannalla Toukomäen lounaispuolella ja Immainin kantatalo Immasenjärven itärannalla Vanhalan kohdalla. Myös Vääntäjänvirran itäpuolella sijainnut Vääntäjän kantatalo on saattanut olla olemassa jo 1540-luvulla, sillä perimätiedon mukaan Immain, Multia ja Vääntäjä on asutettu samaan aikaan, kun kolme savitaipalelaista veljestä tuli Rautjärvelle. Talot olisivat jo tuolloin sijainneet nykyisillä paikoillaan. Vääntäjä lienee joka tapauksessa ollut perustettu viimeistään 1560-luvulla, jolloin Rautjärven eli Multialan taloluku on noussut kuuteen. Näistä osa on sijainnut Sippolan puolella. (Kepsu 1990: 336–338; Suomen asutus 1560-luvulla; MH 308/56 M 25/2.)

Immanen eli Vanhala toimii nykyisin ilmeisesti vapaa-ajan asuntona. Paikalla on maatalaan kuulunut navetta pihan kaakkosisosassa. Sen luoteispuolella on säilynyt n. 5 x 5 m kokoinen kivijalka, jonka koillispuolella jatkuu navetansuuntainen isompi kivijalka. Se saattaa kuulua joko nykyiseen tai sitä edeltäneeseen navettaan, mutta niiden väliin jäävä em. pienempi kivijalka on todennäköisesti näitä vanhempi. Rakenne on osittain tuhoutunut ja se on lähes kokonaan nurmikon alla. Myös päärakennuksen edustalla on nähtävissä muutaman kiven muodostama rivi, joka saattaa kuulua johonkin rakennuksenjäännökseen.

Peruskartta 313102 Kaipiainen

Rautjärvi Immanen

Kohde on rajattu punaisella.

Toikkala (Toikkala) Hyyry

1000012895

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6760513, ikoo: 3496317, Z/m.mpy alin: 72,50, ylin: 80,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311312

Peruskartan nimi: Toikkala

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 28.5.2008

Kuvat: Digi 125938:5

Lähteet: KA, MH 318/56 M 25/3.

KA, MH 319/56 M 13/9

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Varhaisin asiakirjamaininta Toikkalan kylästä on vuodelta 1543, jolloin kylässä oli kaksi isäntää (Piilahti 1995: 525). Muutaman vuoden kuluttua talojen määrä on noussut viiteen ja 1560-luvulla se on kasvanut vielä yhdellä. Kylän asutus on jakautunut ilmeisesti jo 1500-luvulla kahteen eri paikkaan, Hyyryyn ja Toikkalaan. (Kepsu 1990: 373–374; Suomen asutus 1560-luvulla: 205.) Vuoden 1783 kartoissa Hyyryn osakylä on sijainnut nk. Hyyrynmäellä eli Vanhasen eteläpohjukassa peltojen ympäröimällä mäellä. Toikkalan osakylä sijaitsee Vahvasen ja Rapojärven välisellä kannaksella ja se on jakautunut kahteen eri paikkaan Kylänojan itäpuolelle. Toinen sijaitsee nykyisten Seppälän ja Uutelan kohdalla ja toinen Vanhalan tienoilla. (MH 318/56 M 25/3; MH 319/56 M 13/9.)

Hyyrynmäki on säilyttänyt toistaiseksi vielä perinteisen ryhmäkylätyyppisen asutuksen. Osa paikalla sijaitsevista taloista on vanhoja, mutta alueelle on pystytetty myös muutamia uusia rakennuksia ja useita vielä 1900-luvun alkupuolella olleita rakennuksia on purettu peltojen tieltä pois. Lisäksi aiemmin kylän poikki vienyttä tie on oikaistu ja se kulkee nykyisen asutuksen eteläpuolelta. Hyyrynmäen pohjoisosassa on kylän poikki vievän tien länsipuolella mäntyjä kasvavassa rinteessä kaksi maavallien ympäröimää kellarikuoppaa. Muita maanpäälle näkyviä rakenteidenjäänöksiä ei paikalla ole, mutta niitä on todennäköisesti säilynyt pihdoilla ja pelloksi raivatulla alueella.

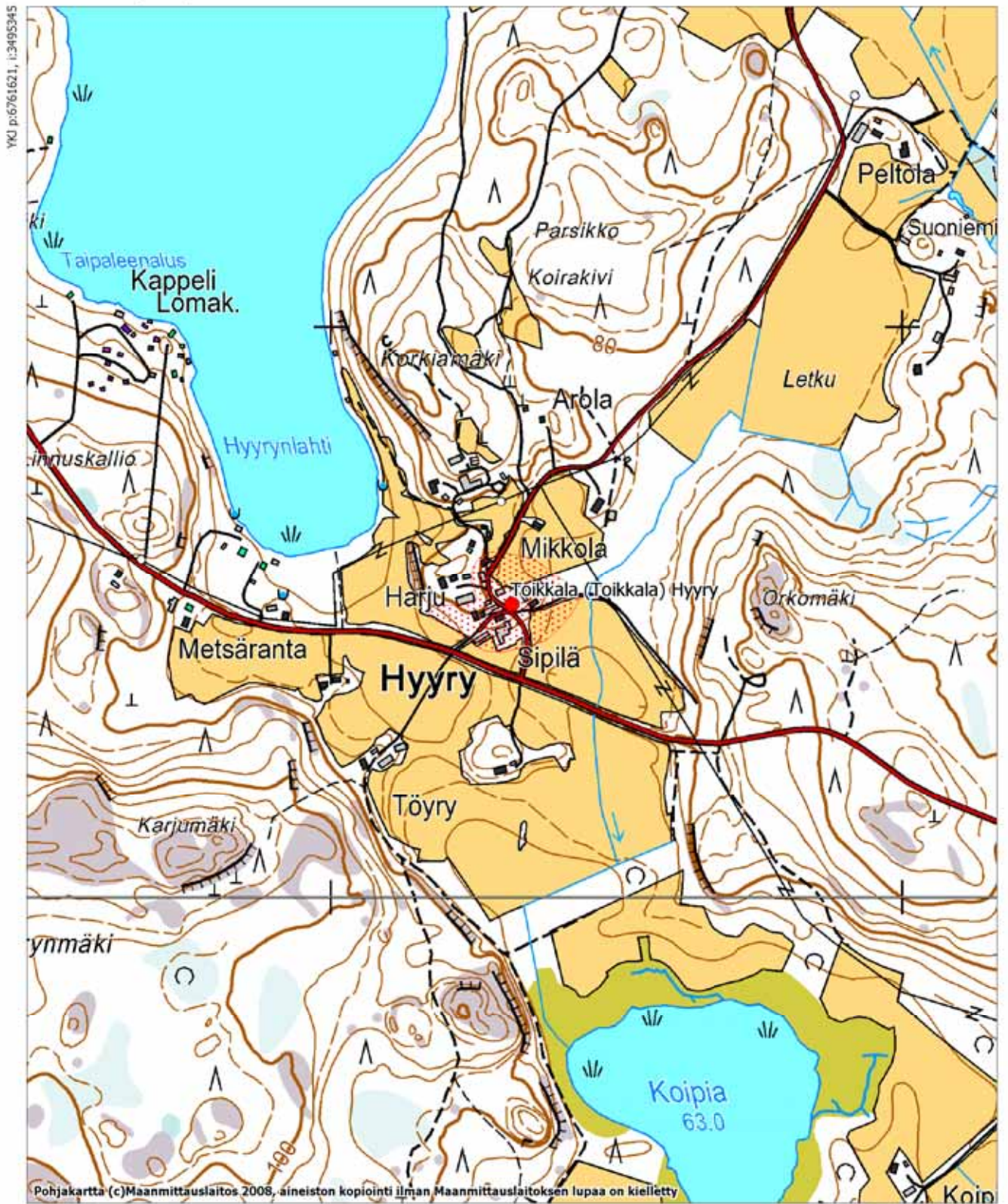

Digikuva 125938:5. Yleiskuva Hyyrynmäen kylänpaikasta. N-S. Kuva K. Vuoristo.

Peruskartta 311312 Toikkala

Toikkala Hyyry

Kohde on rajattu punaisella.

YKJ p:6761621, i:3495345

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008. aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6759522, i:3497045

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6756817, ikoo: 3494169, Z/m.mpy alin: 62,50, ylin: 75,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311311

Peruskartan nimi: Utti

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 28.5.2008

Kuvat: Digi 125938:4

Lähteet: KA, MH 277/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Haimilaa on pidetty yhtenä Valkealan vanhimpana kylänä. Haiminniementä on myös yksi rautakauteen ajoittuva irtolöytönä talteen saatu tuluskivi, mikä viittaa siihen, että alueella on liikuttu rautakaudellakin. Ensimmäinen maininta Tarhajärvestä eli Haimilasta on Erik Akselinpoika Totin rajatuomiossa vuodelta 1458. Tarhajärvi on ilmeisesti alun perin tarkoittanut ainoastaan Haimilan Uutelanmäellä sijainnutta asutusta, mutta myöhemmin se on koskenut koko Haimilan asutusta sekä Kuivalaa ja mahdollisesti myös Miettulaa. Tämän perusteella Uutelanmäki saattaisi olla Haimilan vanhin kylänpaikka. 1700-luvulla asutus on sijainnut neljässä eri paikassa eli Haiminkylässä, Uutelanmäellä, Mankinkylässä, Niemenpään kylässä sekä Utin kylässä (nyk. Ranta-Utti). Haimi, Mankki, Niemi ja Utti mainitaan jo 1500-luvun puolivälissä, joten on mahdollista, että talot ovat jo tuolloin sijainneet em. kylissä. Tarhajärvestä on vuonna 1543 ollut vasta kaksi taloa, mutta vuonna 1551 niitä on ollut jo kuusi. (Kepsu 1990: 243–247; Piilahti 1995: 340.)

Vuoden 1783 kartan mukaan Haiminkylä on sijainnut Tarhajärven eteläpuolella Uutelanlahden rannalla Rauhalan tienoilla (MH 277/56 M 13/8). Rauhalan pohjoispuolella on järvelle laskeva niittymäinen rinne, jossa on säilynyt useita rakennustenjäännöksiä. Näistä uusin lienee navetan tai muun ulkorakennuksen raunio. Sen sisäpuolella on säilynyt kuitenkin matala kivistä, joka saattaa kuulua johonkin vanhempaan rakennukseen. Navetanpohjan länsipuolella on osia kahdesta vanhemmasta kivijalasta, joiden päällä kasvaa humalaa. Lisäksi navetanjäännösten itäpuolella on kaksi vierekkäistä n. 1,5 m leveää matalaa kivimuuria, joiden väliin jää 2–3 m leveä käytävä. Kyseessä on luultavasti 1800–1900-luvuille ajoittuva rakenne, sillä osa kivistä on lohkoituja. Rinteessä on nähtävissä muutamissa rikkoontuneissa kohdissa maanpinnalla

tiilimurskaa, hiiltä sekä palaneita kiviä. Rinne on ollut ilmeisesti pitkään metsämaastoa, mutta paikalta on kaadettu äskettäin puita. Niityn reunoilla kasvaa muutamia paksuja lehtikuusia. Paikan itäpuolelle on rakennettu vastikään uusi asuinrakennus, jonka ympäristöä on muokattu voimakkaasti. Niittyaukealla on todennäköisesti säilynyt useampien rakenteidenjäännöksiä, mutta muualla niitä ei luultavasti ole jäljellä.

Digikuva 125938:4. Vanha kylänpaikka. Taustalla Rauhalan päärakennus. NNW-SSE. Kuva K. Vuoristo.

Haimila (Tarhajärvi) Niemenpäänkylä 1000012899

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kylänpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6756214, ikoo: 3493653, Z/m.mpy alin: 65,00, ylin: 70,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311311
Peruskartan nimi: Utti

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 28.5.2008

Lähteet: KA, MH 277/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

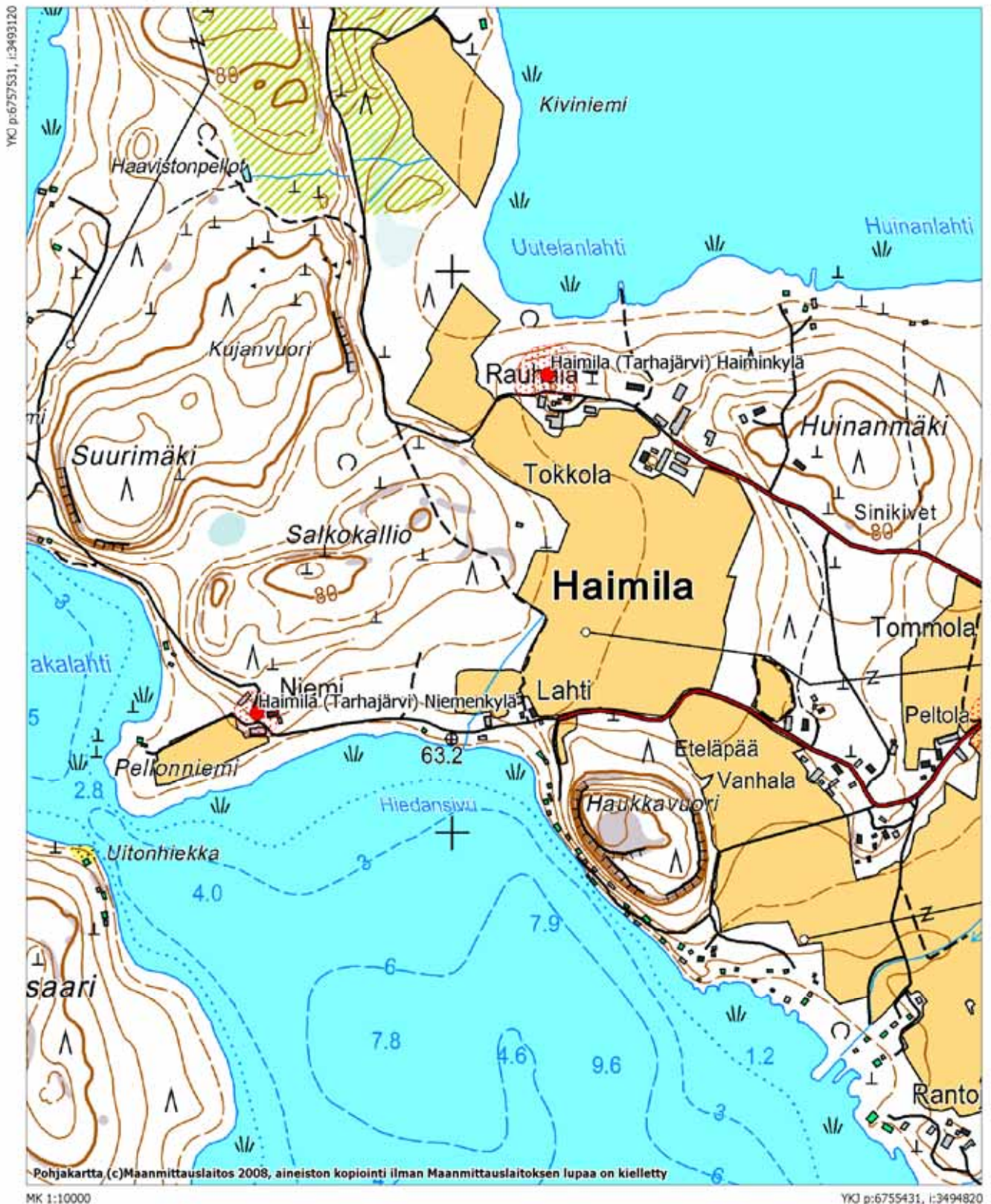
Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki 1973.

Kuvaus: Haimilaa on pidetty yhtenä Valkealan vanhimpana kylänä. Haiminniementä on myös yksi rautakauteen ajoittuva irtolöytönä talteen saatu tuluskivi, mikä viittaa siihen, että alueella on liikuttu rautakaudellakin. Ensimmäinen maininta Tarhajärvestä eli Haimilasta on Erik Akselinpoika Totin rajatuomiossa vuodelta 1458. Tarhajärvi on ilmeisesti alun perin tarkoittanut ainoastaan Haimilan Uutelanmäellä sijainnutta asutusta, mutta myöhemmin se on koskenut koko Haimilan asutusta sekä Kuivalaa ja mahdollisesti myös Miettulaa. Tämän perusteella Uutelanmäki saattaisi olla Haimilan vanhin kylänpaikka. 1700-luvulla asutus on sijainnut neljässä eri paikassa eli Haiminkylässä, Uutelanmäellä, Mankinkylässä, Niemenpäänkylässä sekä Utin kylässä (nyk. Ranta-Utti). Haimi, Mankki, Niemi ja Utti mainitaan jo 1500-luvun puolivälissä, joten on mahdollista, että talot ovat jo tuolloin sijainneet em. kylissä. Tarhajärvestä on vuonna 1543 ollut vasta kaksi taloa, mutta vuonna 1551 niitä on ollut jo kuusi. (Kepsu 1990: 243–247; Piilahti 1995: 340.)

Vuoden 1783 kartan mukaan Niemenpäänkylä on sijainnut Haukkajärven koillisrannalla Pellonniemen tyvessä (MH 277/56 M 13/8). Paikalla on edelleenkin Niemen nimellä kulkeva maatalo. Tilan rakennukset on rakennettu järvelle laskevaan rinteeseen. Paikalla on asuinrakennuksen länsipuolella säilynyt isoja pihlajia kasvavassa rinteessä heikosti erottuva kivijalka (=kohteen keskikoordinaatit). Rakennetta ei pystytty mittaamaan tarkemmin samalle paikalle kiinnitetyn vahtikoiran vuoksi. Kivijalan pohjoispuolella on näkyvissä useita kivirivejä sekä matala ja harvahko kivijalka heinän keskellä. Alueella on todennäköisesti säilynyt enemmänkin rakenteita päärakennuksen ja navetan välisellä alueella.

Peruskartta 311311 Utti

Haimila Haiminkylä ja Haimila Niemenkylä
Kohteet on rajattu punaisella.

Kuivala (Tarhajärvi) Vanhakylä**1000012904**

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6756256, ikoo: 3495025, Z/m.mpy alin: 67,50, ylin: 72,50

Koord.selite keskikoordinaatit

Peruskartta: 311311

Peruskartan nimi: Utti

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 28.5.2008

Lähteet: KA, MH 292/2 D 6/3.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

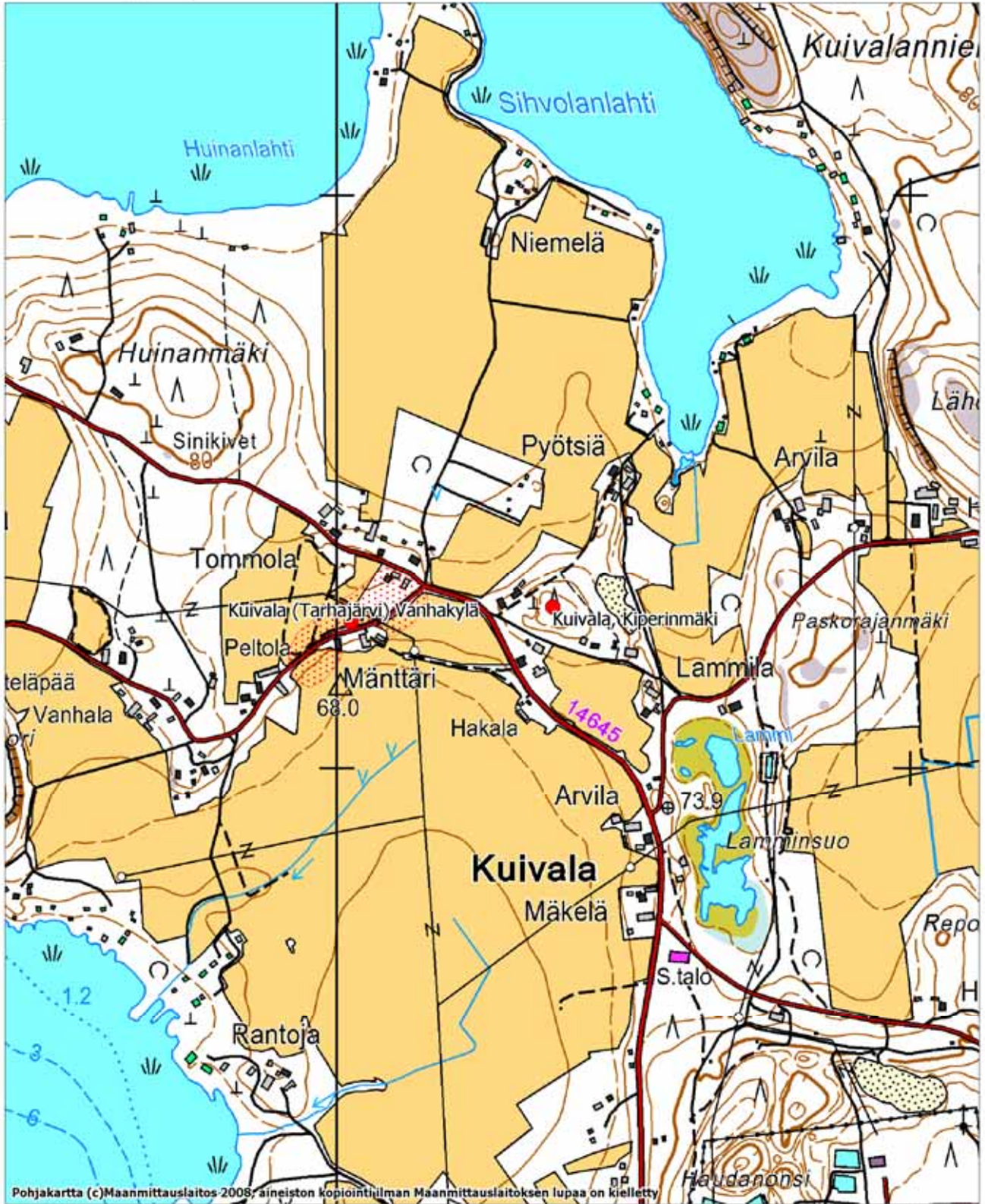
Kuvaus: Varhaisin maininta Kuivalasta on vuoden 1543 maakirjassa, jolloin kylässä oli yksi isäntä (Piilahti 1995: 405). Vuonna 1551 Kuivalaan on merkitty kolme isäntää. 1400-luvulla kylän on oletettu kuuluneen Haimilaan eli Tarhajärveen. Kuivalan Vanhankylän on esitetty sijainneen Tarhajärven ja Haukkajärven välisen peltoaukean keskellä nykyisten Peltolan, Mänttärin ja Tommolan kohdalla. Tähän saattaisi viitata myös Peltolan pohjoispuolen pellostä käytetty Kyläpelto-nimitys. (Kepsu 1990: 293.) Kylä on sijainnut kyseisellä paikalla ainakin jo 1700-luvulla vuoden 1783 kartan mukaan, jolloin kylään on merkattu kahdeksan taloa peltojen ympäröimälle kapealle alueelle (MH 292/2 D 6/3).

Kuivalan Vanhankylän ryhmäkylä on sijainnut ainakin 1700-luvulla Haimilan Niemenpäänkylään vievän kylätien molemmin puolin. Nykyisin tien kaakkoispuolella on pellonreunassa uusia asuinrakennuksia, mutta niiden väliin jää myös hieman terasseina erottuvia tasanteita. Kylän lounaisosassa toimii hevostila, johon liittyvät rakennukset ovat uusia. Sen sijaan tien luoteispuoli on nykyisin hevoslaitumena. Paikka on ilmeisesti ollut jo pidempään peltona, joten tällä alueella on todennäköisesti säilynyt vanhaan kyläasutukseen liittyviä rakenteita. Niitä voi olla myös kaakkoispuolen peltoalueella sekä Tommolan kohdalla.

Peruskartta 311311 Utti

Kuivala Vanhakylä ja Kuivala Kiperinmäki
Kohteet on rajattu punaisella.

YKJ p:6757396, i:3494299

MK 1:10000

YKJ p:6755297, i:3495999

Pihlajasaari (Pihlajasaar)

1000012918

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6772350, ikoo: 3497014, Z/m.mpy alin: 100,00, ylin: 112,50

Koord.selite: rakenteenpohjan koordinaatit

Peruskartta: 311410

Peruskartan nimi: Kääpälä

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 29.5.2008

Kuvat: Digi 125938:3

Lähteet: KA, g 25 24/1–3.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Pihlajasaari on asutettu ilmeisesti vasta 1500-luvulla ja sitä pidetään Valkealan nuorimpana kylänä (Kepsu 1990: 328). Se mainitaan ensimmäisen kerran itsenäisenä kylänä vasta vuoden 1602 maakirjassa, mutta sen emäkylään Hevosojaan vuonna 1580 merkityt Pekko Kukko ja Olli Hannunpoika ovat saattaneet olla Pihlajasaaren isäntinä (Piilahti 1995: 456). Lisäksi vuonna 1599 Hevosojalle merkitty Knut Mårtensson on ilmeisesti ollut Pihlajasaaren isäntänä. Hän on mahdollisesti kuulunut myös Kukko-sukuun. Vuoden 1602 maakirjaan on merkitty kolme isäntää ja kaksi 1/8 veron taloa. Vanhoista kantataloista on säilynyt nykypäiviin ainoastaan yksi eli Horppu. Pihlajasaaren vanhimpana kyläpaikkana on pidetty ns. Markkolanmäkeä. (Kepsu 1990: 326–327.) Vanhin kartta Vanhastakylästä on vasta vuoden 1831 isojakokartta, johon asutus on merkitty nykyisten Seppälän, Eskolan ja Horpun kohdalle sekä Horpun eteläpuolelle rakennetun pientalon kohdalle (g 25 24/1–3). Paikalla on aiemmin sijainnut Markkolan ja Pässilän talot (Kepsu 1990: 326). Horppu ja Eskola ovat nykyisin autioina ja Seppälän kohdalla on uudempaa rakennuskantaa.

Pihlajasaaren kyläasutus on sijainnut korkealla mäellä, jonka poikki kulkee vanha kylätie. Mäki nousee idässä laajana niittyaukeana, jonka laella on pieni kalliokumpare. Kallion pohjoisreunassa on tiilen ja maansekainen kumpu eli uuninpohja. Sen lounaispuolella kallioidessa on pieni kivilouhos, jonka läheisyyteen on jäänyt hajalleen lohkottuja kiviä sekä yksi pystyyn jätetty kivipaasi. Paikalta on lohkottu rakennusten perustuskiviä. Kalliokummun koillispuolella on myös uuninpohja, joka näkyy maastossa kiven ja maansekaisena kumpuna. Niitty laskee paikalla melko jyrkästi kaakkoon ja etelään. Idempänä, Seppälän talon eteläpuolella, kylätien vieressä on myös säilynyt rakenteiden jäännöksiä. Nämä ovat lohkotuista kivistä tehtyjä kivijalkoja. Kyseessä on todennäköisesti asuinrakennuksen, navetan sekä ladon tms. rauniot. Paikalla kasvaa vadelmaa, nokkosta

ja heinää. Tällä alueella sekä myös Seppälän ja Horpun paikoilla on voinut säilyä myös vanhempien rakenteiden jäännöksiä, tosin on mahdollista, että vanhin kyläasutus on ollut rinteiden päällä uuninjäännösten tienoilla.

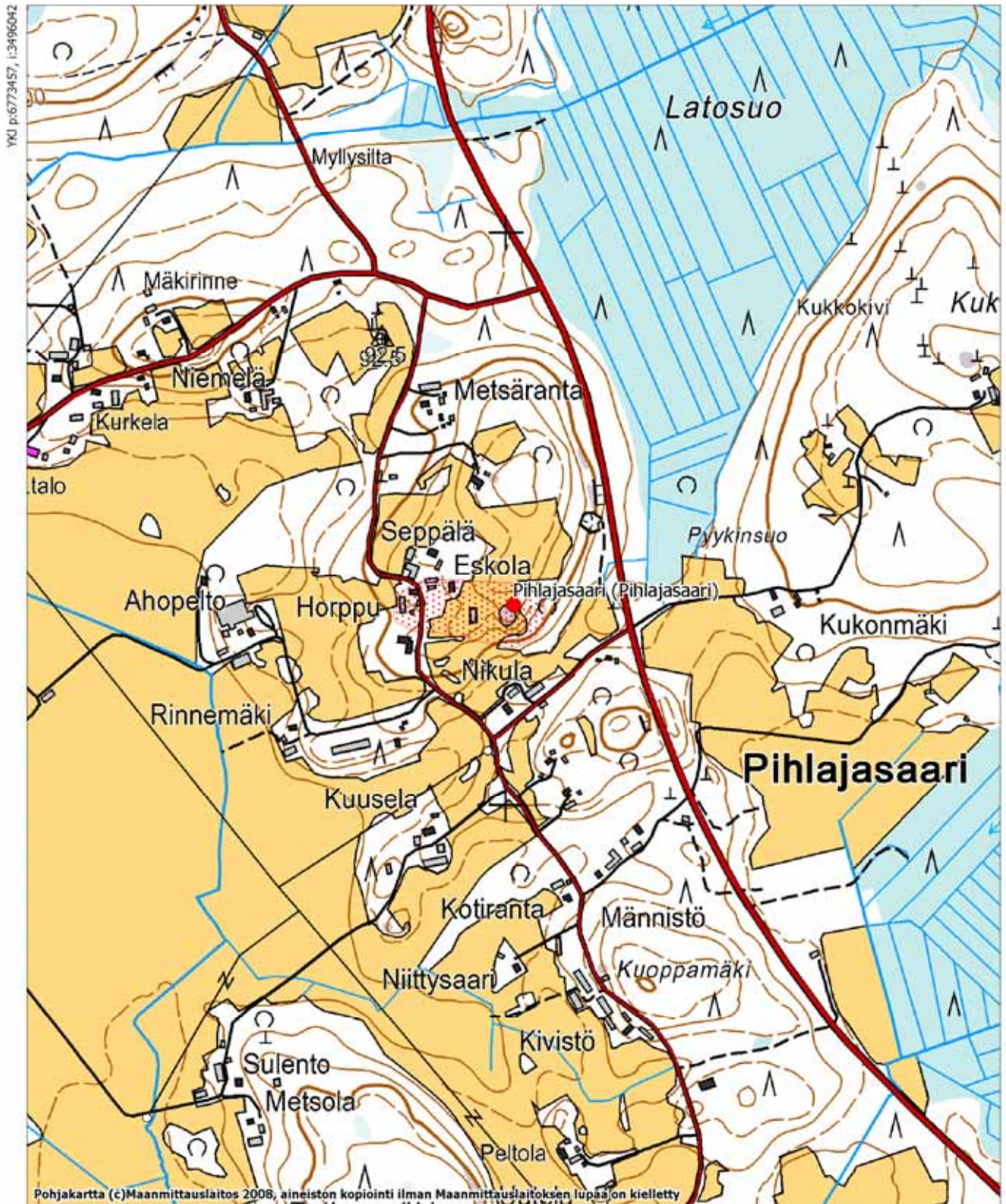

Digikuva 125938:3. Pihlajasaaren vanhaa kylätonttia niittyaukean laella. N-S. Kuva K. Vuoristo.

Peruskartta 311410 Kääpälä

Pihlajasaari

Kohde on rajattu punaisella.

YKJ p:6773457, i:3496042

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6771358, i:3497742

Karhula (Karhula) Heikkilä

1000012923

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6754423, ikoo: 3491437, Z/m.mpy alin: 62,50, ylin: 67,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311311

Peruskartan nimi: Utti

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 30.5.2008

Kuvat: Digi 125938:1

Lähteet: KA, 125 Valkeala 13da ja 13^{db}.

KA, MH 286/2 D 4/4.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Karhulan asutuksen on arveltu alkaneen viimeistään 1400-luvulla, mutta vanhimmat asiakirjamaininnat kylästä ajoittuvat vasta 1500-luvulle. 1500-luvun puolivälin tienoilla kylässä on ollut ainakin kaksi isäntää Lauri Antinpoika Karhu ja Matti Laurinpoika Karhu. 1700-luvun loppupuolella kylän asutus on sijainnut kahdessa eri paikassa. Vanhimpana kylänpaikkana on pidetty Heikkilän aluetta, joka sijaitsee Karhulanjärven itärannalla lähellä Lahdenpohjaa. Paikalla on sijainnut Heikkilän ja Vesasen kantatalot. Suorttasen eli Tolkon kantatalo on sijainnut edellisistä n. 300 m luoteeseen Niemelän kohdalla Karhulanjärven itärannalla. (Kepsu 1990: 268–270; Piilahti 1995: 368; 125 Valkeala 13da ja 13^{db}; MH 286/2 D 4/4.)

Heikkilä on sijainnut kutakuinkin nykyisellä paikallaan rannansuuntaisten peltöjen välissä ja Vesanen on sijainnut Heikkilän länsipuolella rannan läheisyydessä. Paikan poikki kulkee Sipilään vievä tie, jonka pohjoispuolella on nykyisin etelään viettävä kesannolle jätetty pelto, joka muodostaa terassimaisen tasanteen pellon päälle. Tie muodostaa mutkan Heikkilän lounaispuolella rannassa. Mutkan pohjoispuolella on nähtävissä ojanpenkan leikkauksessa n. 15 m pituinen musta nokinen kulttuurikerros, jossa on palaneita kiviä sekä lasitettua punasavikeramiikkaa. Kyseessä on palaneesta rakennuksesta jäänyt palokerros. Ojasta on nostettu isompia kiviä kasaan ojan viereen, nämä ovat saattaneet kuulua kivijalkaan. Palanut rakennus on tuhoutunut osin tietä tehtäessä, mutta suurin osa siitä lienee säilynyt. Rakenteita on todennäköisesti säilynyt myös pellon päällä sijaitsevalla terassilla, mutta Heikkilän nykyisten rakennusten kohdalla niitä on tuskin säilynyt, koska maaperä on tällä alueella kallioisempaa ja osa rakennuksista on uusia.

Heikkilän talon itäpuolen pellolta on löytynyt kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä (Heikkilänranta) ja talon eteläpuolelta on rannasta löytynyt rautakauteen ajoittuva keihäänkärki (Heikkilä). Vanha kylänpaikka olisi topografisesti sopiva myös rautakautiseksi asuinpaikaksi.

Digikuva 125938:1. Heikkilän vanha kylänpaikka. NNE-SSW. Kuva K. Vuoristo.

Karhula (Karhula) Tolkko

1000012925

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6754610, ikoo: 3491252, Z/m.mpy alin: 65,00, ylin: 70,00

Koord.selite keskikoordinaatit

Peruskartta: 311311

Peruskartan nimi: Utti

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 30.5.2008

Kuvat: Digi 125938:2

Lähteet: KA, 125 Valkeala 13da ja 13^{db}.

KA, MH 286/2 D 4/4.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Karhulan asutuksen on arveltu alkaneen viimeistään 1400-luvulla, mutta vanhimmat asiakirjamaininnat kylästä ajoittuvat vasta 1500-luvulle. 1500-luvun puolivälin tienoilla kylässä on ollut ainakin kaksi isäntää Lauri Antinpoika Karhu ja Matti Laurinpoika Karhu. 1700-luvun loppupuolella kylän asutus on sijainnut kahdessa eri paikassa. Vanhimpana kylänpaikkana on pidetty Heikkilän aluetta, joka sijaitsee Karhulanjärven itärannalla lähellä Lahdenpohjaa. Paikalla on sijainnut Heikkilän ja Vesasen kantatalot. Suorttasen eli Tolkon kantatalo on sijainnut edellisistä n. 300 m luoteeseen Niemelän kohdalla Karhulanjärven itärannalla. (Kepsu 1990: 268–270; Piilahti 1995: 368; 125 Valkeala 13da ja 13^{db}; MH 286/2 D 4/4.)

Suorttasen kantatila oli alkujaan Tolkko ja se lienee ollut paikallaan viimeistään 1600-luvun alkupuolella. Tila on välillä ollut autiona, jolloin se on ollut Heikkilän ja Vesasen yhdysviljelyksessä aina 1670-luvulle saakka, jolloin sen isännäksi tuli Heikki Heikinpoika Heikkilästä (Piilahti 1995: 370). Tolkon paikalla sijaitseva Niemelä on nykyisin vapaa-ajan asuntona. Päärakennuksen luoteispuolella on säilynyt talon alle jatkuva kivijalka, joka on tehty osittain lohkotuista kivistä. Rakenteen päällä kasvaa pensaita. Piha-alueen kaakkoisreunassa on vanha navetan kivijalka sekä kellarikuoppa. Niiden päällä kasvaa paksuja puita, mm. vanha vaahtera. Kyseessä on mahdollisesti 1800-luvulle ajoittuvia rakennustenpohjia, mutta paikalla on todennäköisesti säilynyt myös niitä vanhempien rakenteiden jäännöksiä.

Digikuva 125938:2. Tolkon kylänpaikalla sijaitsevan nykyisen päärakennuksen NW-puolella sijaitseva kivijalka. SW-NE. Kuva K. Vuoristo.

Peruskartta 311311 Utti

Karhula Tolkko ja Karhula Heikkilä

Kohteet on rajattu punaisella. Esihistoriallinen kohde on merkitty sinisellä.

YKJ p:6755568, i:3490465

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6753469, i:3492165

Saarento (Saarento) Rantalankylä 1000012928

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kylänpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6757270, ikoo: 3485083, Z/m.mpy alin: 60,00 ylin: 70,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 311308
Peruskartan nimi: Kouvola

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2008
Kuvat: Digi 125938:37–39
Lähteet: KA, MH 281/2 D 3/3.
Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.
Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Varhaisin maininta Saarenon kylästä on vuodelta 1458 (Kepsu 1990: 350). Kylän vanhimman paikan sijainti on epävarma, sillä vanhimmassa kartassa, joka on vasta 1700-luvun lopulta, kylän asutus on jakautunut kahteen eri paikkaan (MH 281/2 D 3/3). Näistä Rantalankylä on sijainnut Lappalanjärven etelärannalla niemenkärjessä ja Suur-Saarento Lappalanjärveen laskevan Haarunojan ympäristössä peltoaukean keskellä. Saarento on muodostanut ennen jakokunnan tytärkylänsä Jokelan kanssa, mutta kylät erosivat pysyvästi toisistaan maakirjassa 1640-luvulla (Piilahti 1995: 484). Perimätieto viittaa useimmiten siihen, että Saarenon vanhankylän paikka olisi ollut Rantalankylän kohdalla. Saarenon taloluku on noussut melko kiivasta vauhtia, sillä vuonna 1543 taloja oli vasta neljä, kun taas vuonna 1551 niitä oli jo 14. 1700-luvun lopulla asutus oli jakautunut siten, että Rantakylässä oli viisi taloa ja Suur-Saarenessa kahdeksan. Näistä ainakin yksi oli siirtynyt paikalle Rantakylästä. (Kepsu 1990:349–350). On siis mahdollista, että asutus siirtyi vanhasta kylänpaikasta hiljalleen isommille tonteille peltojen keskelle. Maastollisesti Rantalankylä vaikuttaa edullisimmalta kylänpaikalta, sillä paikka on suojaisa.

Rantalankylä sijaitsee niemenkärjessä peltojen pohjoispuolella. Paikalla on nykyisin Erkkilän tila, jonka pohjoispuolella on rantaan laskevassa rinteessä havumetsää. Rannassa ja tilan luoteispuolella on muutamia kesämökkejä. Paikalla on nähtävissä useampien rakenteiden jäännöksiä melko laajalla alueella. Rantalan tilan poikki vievän tien pohjoispuolella sijaitsevan varistorakennuksen länsipäädyn vieressä on suuren männyn kohdalla kivikumpu eli uuninpohja. Vastaavanlaisia kiveyksiä löytyy myös tilan luoteispuolelta kesämökkien luota. Paikalla on kaksi uuninperustusta. Näistä toinen sijaitsee kesämökkityöntin kulmassa aivan tonttia rajaavan aidan vierestä. Tätä vastapäätä paikan ohitse kulkevan tien toisella puolella, metsän reunassa on toinen matala ja pieni kiveys. Myös Rantalan pihapiirin itäosassa on yksi kivikiukaan jäännös. Tämä sijaitsee rantaan vievän mökkityöntin länsipuolella tiheässä vattupöheikössä ja se erottuu heikosti kasvillisuuden joukosta. Vattupensaikossa saattaa olla myös muita rakenteita. Uuninpohjien lisäksi Rantalan pihapiirissä on saunan eteläpuolella hieman pusikoituneella alueella näkyvissä itään viettävässä rinteessä kivijalka, joka on ollut ainakin jo 1800-luvun lopussa rauniona. Tilan nykyisen isännän mukaan hänen vuonna 1902 syntynyt äitinsä ei tiennyt rakennuksen käytöstä mitään. Lisäksi Rantalan pihapiirissä on kahden rakennuksen jäännökset, jotka ajoittuvat 1900-luvulle. Alueella on todennäköisesti säilynyt useampia rakenteita ja osa niistä saattaa ajoittua jo keskiaikaan.

Digikuva 125938:37. Vanhaa kylätonttia. Keskellä näkyvän männyn kohdalla sijaitsee uuninpohja. W-E. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:38. Rantalan tilan luoteispuolella sijaitsevan mökin pihalla oleva kivinen uuninpohja erottuu maansekaisena kasana männyn vieressä. N-S. Kuva K. Vuoristo.

Digikuva 125938:39. Vanhaa kylätonttia. Tien vasemmalla puolella sijaitsee puiden kohdalla ainakin 1800-luvulle ajoittuvan kivijalan jäännökset. E-W. Kuva K. Vuoristo.

Peruskartta 311308 Kouvola

Saarento Rantala

Kohde on rajattu punaisella.

MK 1:10000

YKJ p:6756076, i:3485787

Miettula (Miettula) Tarhajärvi**1000012934**

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6758378, ikoo: 3494546, Z/m.mpy alin: 70,00, ylin: 80,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311311

Peruskartan nimi: Utti

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 28.5.2008

Lähteet: KA, MH 299/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

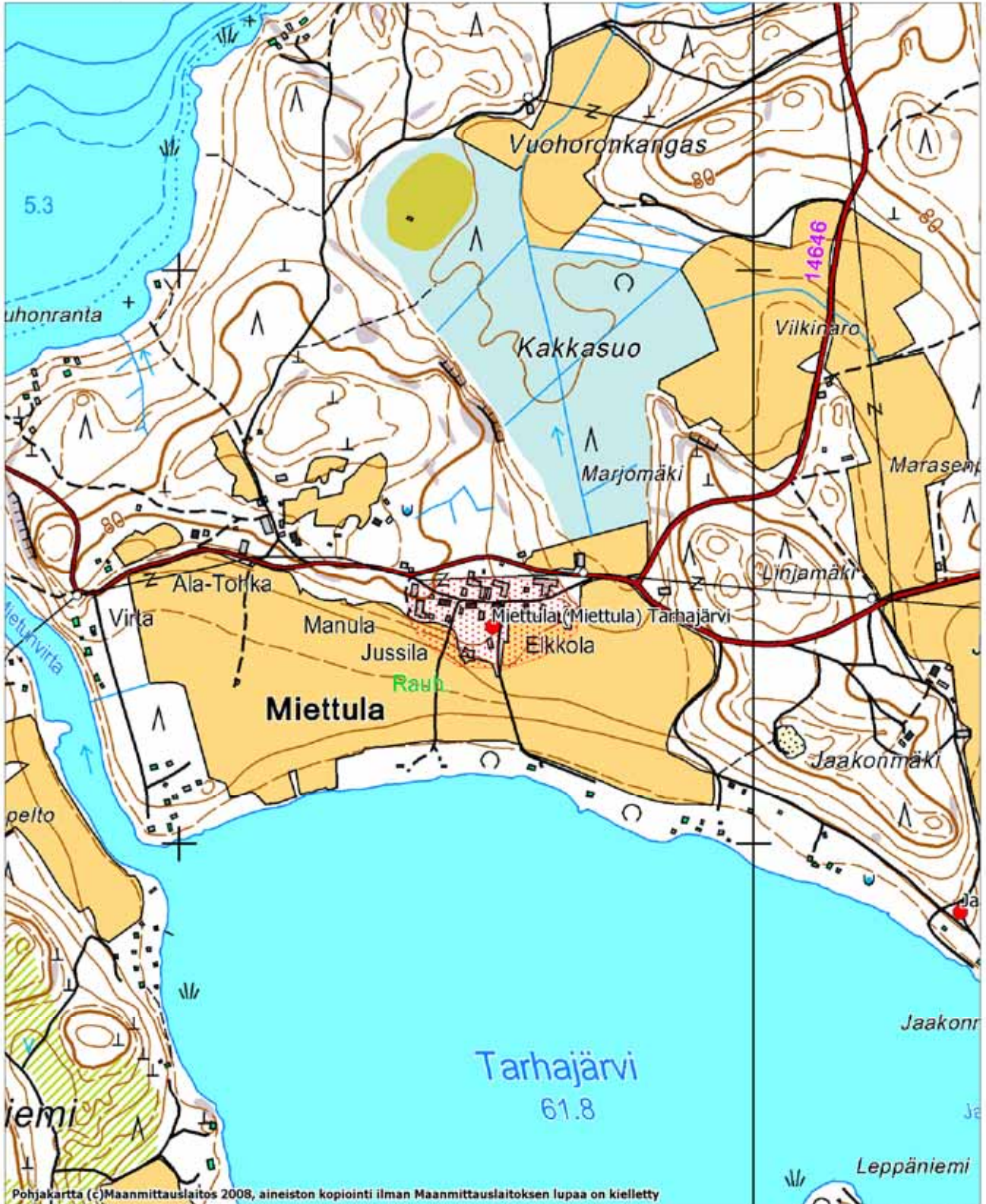
Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Varhaisin maininta Miettulasta on vuoden 1543 maakirjassa, johon on merkitty kaksi isäntää: Antti Miettu ja ilmeisesti Pekko Miettu. Kolmen vuoden kuluttua isäntien määrä on lisääntynyt yhdellä. (Piilahti 1995: 428.) Miettulan kylää on pidetty yhtenä alueen vanhimpana kylänä, mahdollisesti jo rautakauden lopulla perustettuna. 1700-luvun lopulla asutus on sijainnut Tarhajärven pohjoispuolella siten, että Manulan ja Elkkolan välisellä alueella on ollut kolme taloa ja Ala-Tohkan tienoilla on ollut yksi. (Kepsu 1990: 308–312; MH 299/56 M 13/8.) Manulan ja Elkkolan välinen mäki-alue rannan väliin jäävine peltoalueineen onkin todennäköisesti ollut asuttu ainakin jo keskiajalla.

Miettulan vanhankylän paikka on säilynyt vanhakantaisena rivikylänä aina nykypäiviin saakka. Alueen rakennuksista monet ovat jo toistasataa vuotta vanhoja ja osa tiloista on jäänyt autoiksi. Paikalla ei ole maanpäälle näkyvien rakenteiden jäännöksiä, mutta niitä on todennäköisesti säilynyt alueella. Pellon reunassa sijaitsevan rauhoitetun puun lähetyvillä on ollut paikallisten mukaan pellolla kivinen uuninpohja, mutta se on raivattu ilmeisesti äskettäin pois.

Peruskartta 311311 Utti
Miettula Tarhajärvi
Kohde on rajattu punaisella.

YKJ p:6759525, i:3493574

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6757426, i:3495274

Pyöriä (Pyöriä)**1000012935**

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kyläpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6775191, ikoo: 3501937, Z/m.mpy alin: 100,00, ylin: 107,50

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 313201

Peruskartan nimi: Tuohikotti

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 23.5.2008

Lähteet: KA, MH 305/2 D 3/3.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

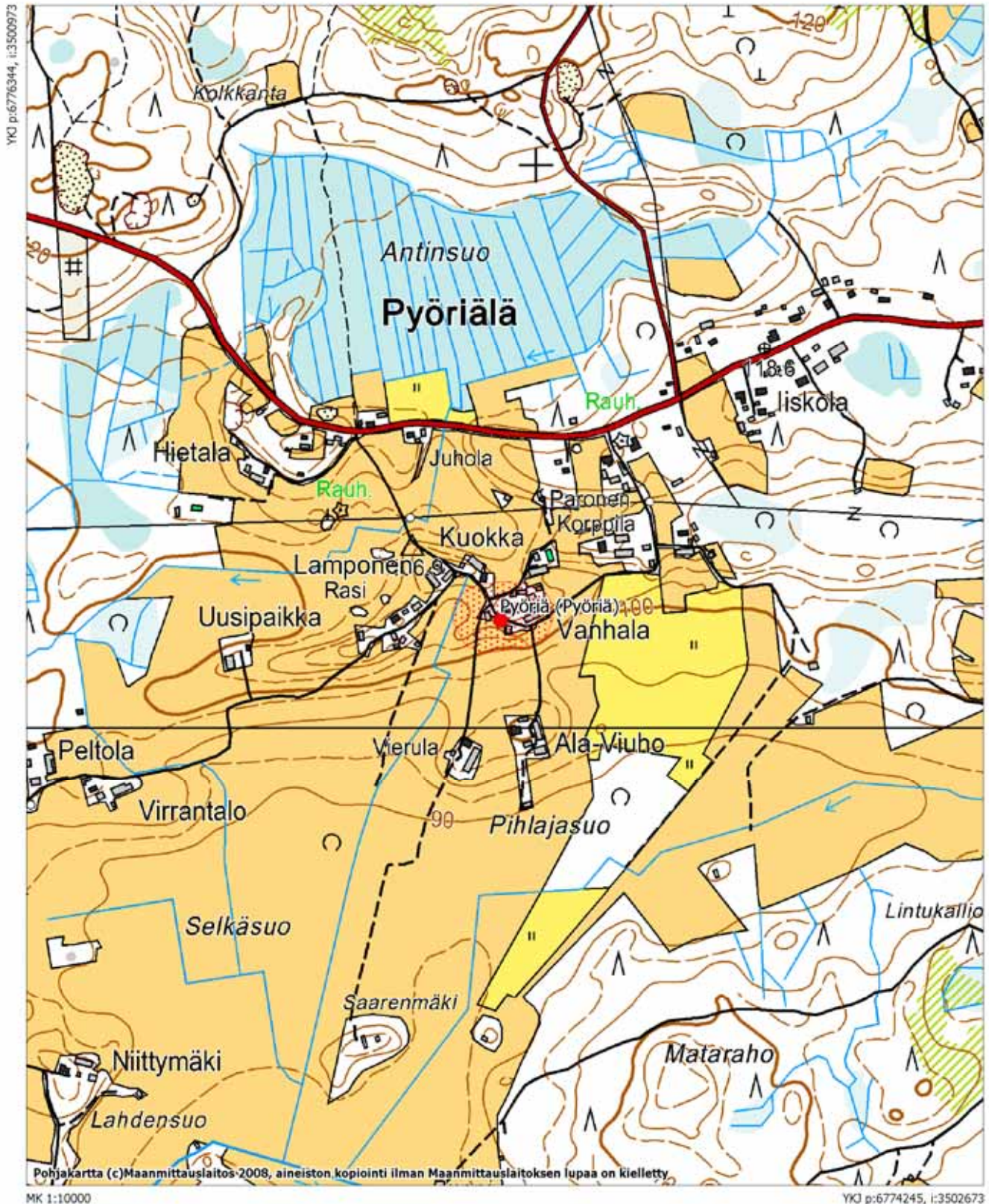
Kuvaus: Varhaisin asiakirjamaininta Pyöriästä on vuodelta 1551, jolloin kylässä oli yksi isäntä, Lauri Pekonpoika. Pekonpoika näyttää saaneen liikanimen Pörie eli Pyöriä, jonka mukaan kylän alkutalo ja myöhemmin koko kylä on nimetty. Vuoden 1600 maakirjassa isäntien määrä lisääntyy kolmeen, jolloin Pyöriän kantatalon seuraksi tulevat Kuokan ja Jatun talot. Pyöriän vanhankylän paikka on sijainnut nykyisen Vanhalan ja Kuokan tienoilla. 1700-luvun lopulla paikalla oli neljä taloa. (Kepsu 1990: 330–331; MH 305/2 D 3/3.)

Pyöriän vanhankylän paikka sijaitsee peltojen ympäröimän kummun päällä. Alueen tontit ovat melko tiheään rakennettuja ja niitä on muokattu melko voimakkaasti. Vanhalan kohdalla tontin ympärillä on hieman peltoterassia, jolla on saattanut säilyä vanhempien rakenteiden jäännöksiä.

Peruskartta 313201 Tuohikotti

Pyöriä

Kohde on rajattu punaisella.

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6770869, ikoo: 3491315, Z/m.mpy alin: 95,00 ylin: 100,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 311410

Peruskartan nimi: Kääpäälä

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 29.5.2008

Lähteet: KA, MH 275/56 M 13/8.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Anttilan kylän mailta on tavattu runsaasti paikannimistöä, joka viittaa siihen, että alue on alun perin ollut monien Valkealan kylien takamaana. Kylän vakituinen asutus on kuitenkin alkanut todennäköisesti viimeistään 1400-luvulla, koska 1500-luvulla alueella on ollut jo erittäin vankka asutus. Varhaisin maininta Anttilasta eli Metsännenästä on vuodelta 1543, jolloin kylässä oli kolme taloa. Vuoteen 1551 taloluku oli noussut huomattavasti, tällöin talojen määrä oli 12. Määrä vaihteli kymmenen molemmin puolin 1600-luvulla. 1700-luvun lopulla Anttilan asutus oli jakautunut useampaan eri paikkaan. Alakylässä oli 12 taloa, Keskkylässä nykyisten Seppälän ja Heikkilän tienoilla oli 7 taloa ja Yläkylässä nykyisen Jaakkolan läheisyydessä oli 4 taloa. Lisäksi Mietunahossa oli 7 taloa. (Kepsu 1990: 237–238, 243; Piilahti 1995: 329; MH 275/56 M 13/8.)

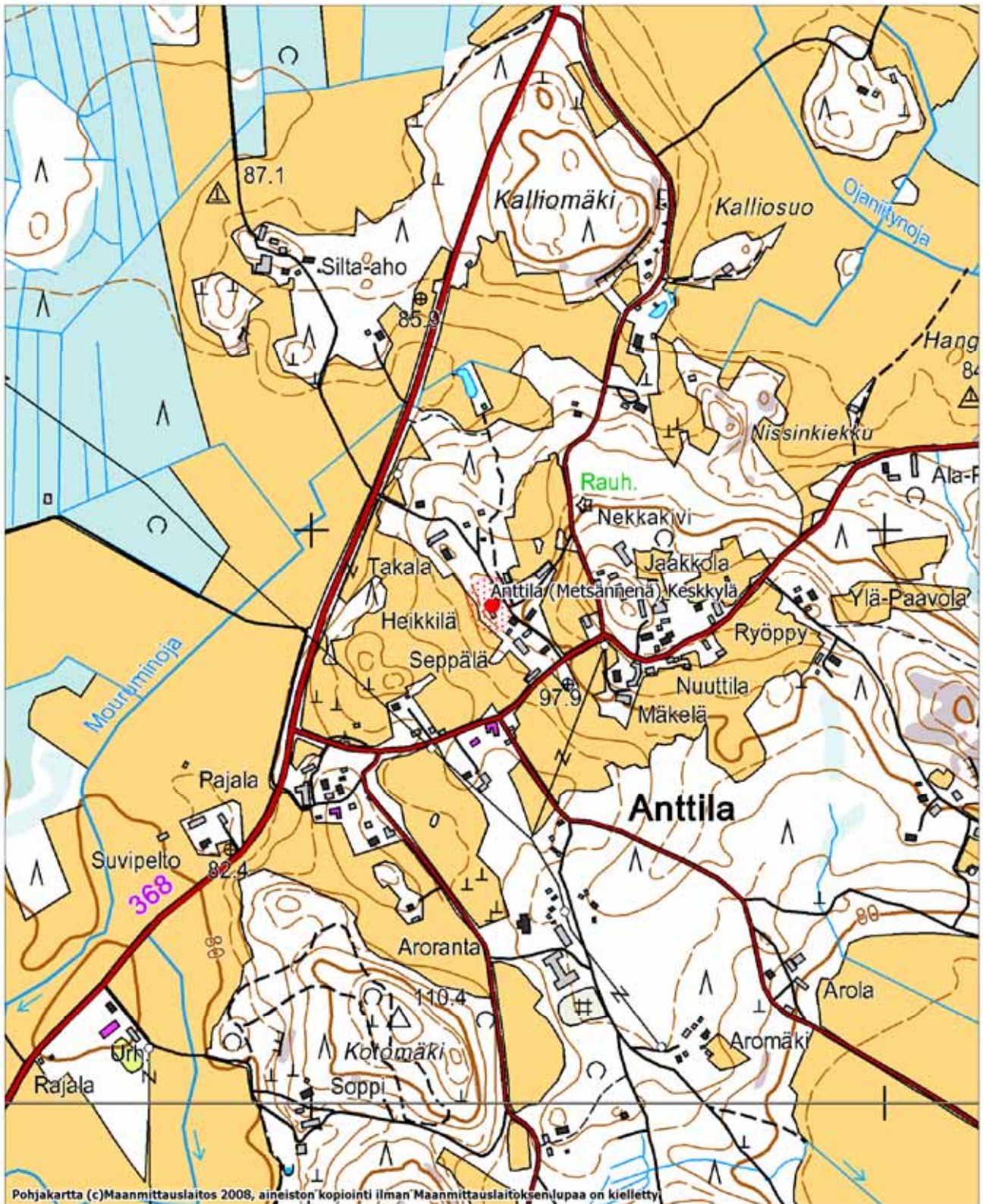
Osassa Anttilan vanhoista asutuskeskittymistä on nykyisin melko tiheä ja uusi rakennuskanta, eikä niissä todennäköisesti ole säilynyt juurikaan vanhojen rakenteiden jäännöksiä. Keskkylässä niitä on kuitenkin voinut säilyä pienellä alueella, joka on osittain vanhaa tonttimaata ja osittain hevoslaidunta. Keskkylä sijaitsee peltujen väliin jäävällä kapealla kaistaleella, joka laskee lounaaseen. Hevoslaidun ja vanha tonttimaata ovat alueen keskivaiheilla Heikkilän piha-alueen luoteispuolella. Autioituneella tonttialueella on näkyvissä vielä melko uuden rakennuksen jäännökset heinikon keskellä ja paikalla on voinut säilyä myös vanhempia rakenteita kasvillisuuden sekä pintamaan alla. Laidunalue on kivikkoista ja osa kivistä saattaa kuulua johonkin rakenteeseen, vaikka mitään selkeitä rakennusjäännöksiä ei maanpinnalle olekaan nähtävissä. Alueen luoteispuolen pellolle vanhat kylätonttialueet eivät näyttäisi jatkuvan ainakaan pintapöiminnan perusteella.

Peruskartta 311410 Kääpälä

Anttila Keskkylä

Kohde on rajattu punaisella.

YKJ p:6771977, i:3490343

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

MK 1:10000

YKJ p:6769878, i:3492043

Kuivala Metso**1000012945**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: tervahaudat
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6752925, ikoo: 3500159, Z/m.mpy 80,00
Koord.selite: keskikoordinaatit
Peruskartta: 313102
Peruskartan nimi: Kaipainen

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2008

Kuvaus: Kohde sijaitsee Metson kylän eteläpuolella sijaitsevan peltoalueen takana istutetussa mäntymetsässä. Alueella kasvaa heinää. Paikalla on halkaisijaltaan n. 13 metrin kokoinen leveiden vallien ympäröimä tervahauta. Kohteesta n. 420 m pohjoiskoilliseen sijaitsee toinen tervahauta (Kohde nro 1000012946).

Valkeala Kuivala Metsäranta**1000012946**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: tervahaudat
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6753333, ikoo: 3500261, Z/m.mpy alin: 75,00, ylin: 80,00
Koord.selite keskikoordinaatit
Peruskartta: 313102
Peruskartan nimi: Kaipainen

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2008

Kuvaus: Kohde sijaitsee Metson kylässä Metsäranta-nimisen tilan päärakennuksesta n. 68 m luoteeseen heinää ja kuusta kasvavalla hiekkaisella harjanteella. Paikalla on halkaisijaltaan n. 10 m kokoinen suuaukollinen tervahauta, joka on heikkojen maavallien ympäröimä. Kuoppaa on täytetty myöhemmin rojuilla, mutta se on ilmeisesti ollut alun perin melko syvä. Kohteesta n. 420 m etelälounaaseen sijaitsee toinen tervahauta (Kohde nro 1000012945).

Metsäranta**1000012948**

Laji: irtolöytö

Ajoitus: kivikautinen

Muinaisj.tyyppi: löytöpaikat

Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat

Rauhoitusluokka: ei määritelty

Koordinaatit: pkoo: 6753162, ikoo: 3500300, Z/m.mpy alin: 72,50 ylin: 75,00

Koord.selite arvio

Peruskartta: 313102

Peruskartan nimi: Kaipiainen

VUODEN 2008 INVENTOINTI

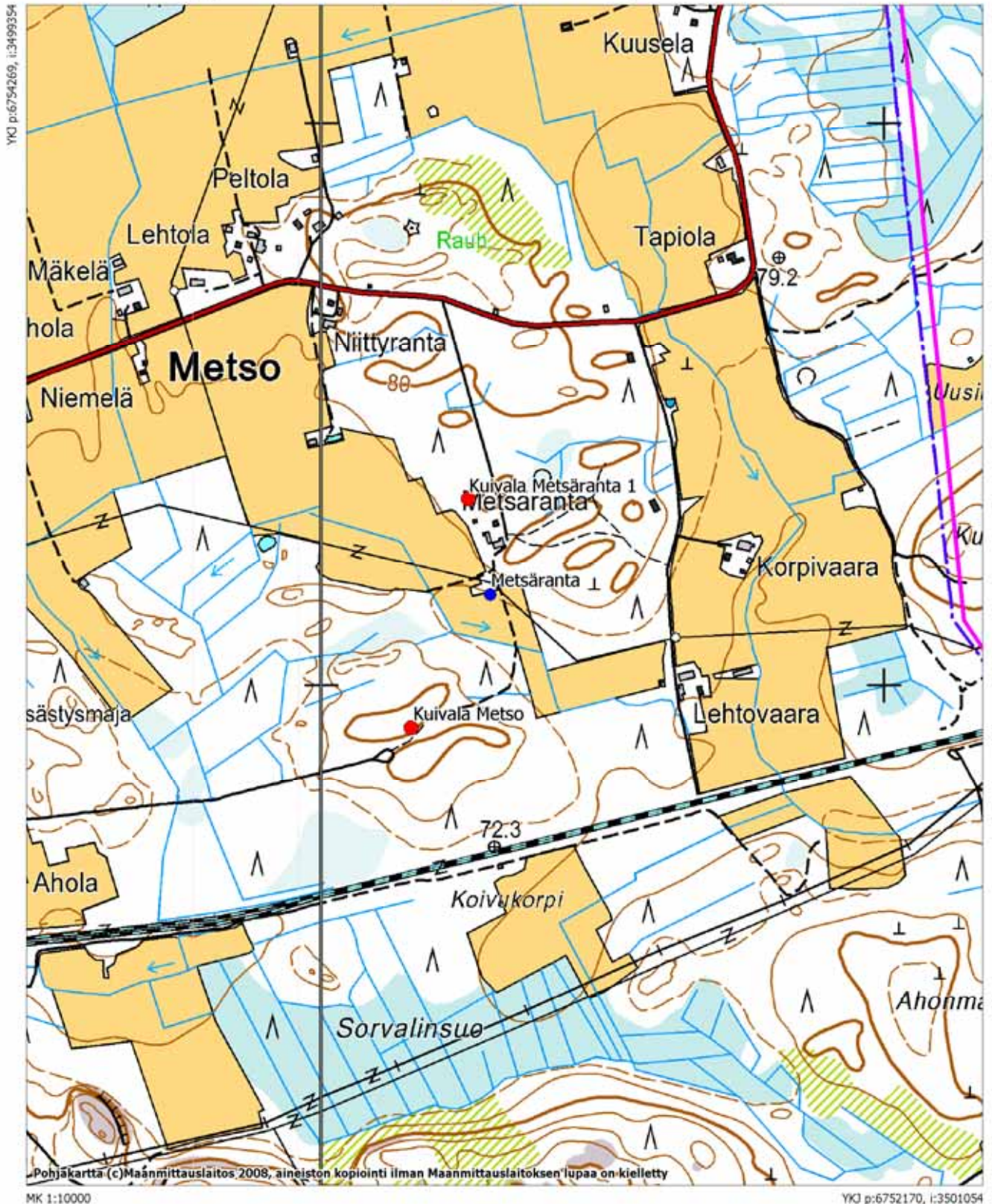
Aika: 26.8.2008

Kuvaus: Löytöpaikka sijaitsee Metsäranta-nimisen tilan etelä- ja/tai länsipuolella Metson kylässä. Tilan lähipellolta on aikanaan löytynyt ilmeisesti reikäkirves, joka on löydyttyään annettu Virkkalan isännälle. Esineen nykyinen sijainti on tuntematon. Metsärannan tilan isäntä on kerännyt pellolta myöhemmin useita kiviä, joiden joukossa on kaksi kiviesinettä. Näistä toinen on n. 10 cm pitkä poikkiteräinen nelisivuinen kirves. Sen terä on suora ja poikkileikkaukseltaan esine on suorakaiteen muotoinen. Toinen esineistä on n. 5 cm pitkä oikoteräinen kirves tai taltta ja sen lappeet ovat kaarevat. Lisäksi kerättyjen kivien joukossa on muutama mahdollinen esineenteelmä. Kiviesineet ovat Metsärannan isännän hallussa. Löytöjen tarkka talteenottoaika ei ole tiedossa. Metsärannan tilalla on muutamia hiekkaisempia kohtia, mutta pelto on savisempaa. Paikalla ei voitu viljan vuoksi suorittaa pintapöimintää.

Peruskartta 313102 Kaipiainen

Kuivala Metso, Kuivala Metsäranta 1 ja Metsäranta

Kohteet on merkitty punaisella. Kivikautinen löytöpaikka on merkitty sinisellä.

5.2. Entuudestaan tunnetut historiallisen ajan kohteet

Keskikylä (Selänpää)

1000011776

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6771945, ikoo: 3485354, Z/m.mpy alin: 95,00, ylin: 100,00
Koord.selite keskipiste.
Peruskartta: 311407
Peruskartan nimi: Vuohijärvi
Tutkimukset: Johanna Enqvist 2008, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 5.9.2008

Lähteet: KA, MH 317/56 M 25/3.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Selänpään kylän alue sijaitsee Valkealan luoteisosassa Vuojärven etelärannan tuntumassa. Kylä on tärkeiden kulkureittien risteyksessä; pohjoisesta tulevan väylän katkaisee tällä kohdalla sisempi Salpausselkä. Kylä onkin saanut nimensä siitä, että se sijaitsee "selän päässä". Nimi on ilmeisesti alun perin annettu joko yhdelle taloryhmälle (Hasula?) tai yhteisnimitykseksi useammille taloryhmille (Hasula, Keskikylä, Pukkila ja Nuuttila?). Maanviljelysasutus sijaitsee edelleen samoilla edullisilla paikoilla kuin vuosisatoja aikaisemminkin. (Kepsu 1990:357–359.)

Vuoden 1551 veroluetteloista saadaan jo melko kattava kuva Valkealan kylästä ja niiden isännistä. Kylien koon ja iän kannalta on merkille pantavaa, että jo tässä vaiheessa Selänpään tytärkylänä pidetty Anttila on kasvanut suureksi kahden kokoveron kyläksi. Tämä viittaa siihen että se on perustettu jo huomattavasti aikaisemmin, viimeistään 1400-luvulla, jolloin Selänpään kylä olisi vielä vanhempi. (Kepsu 1990:138.)

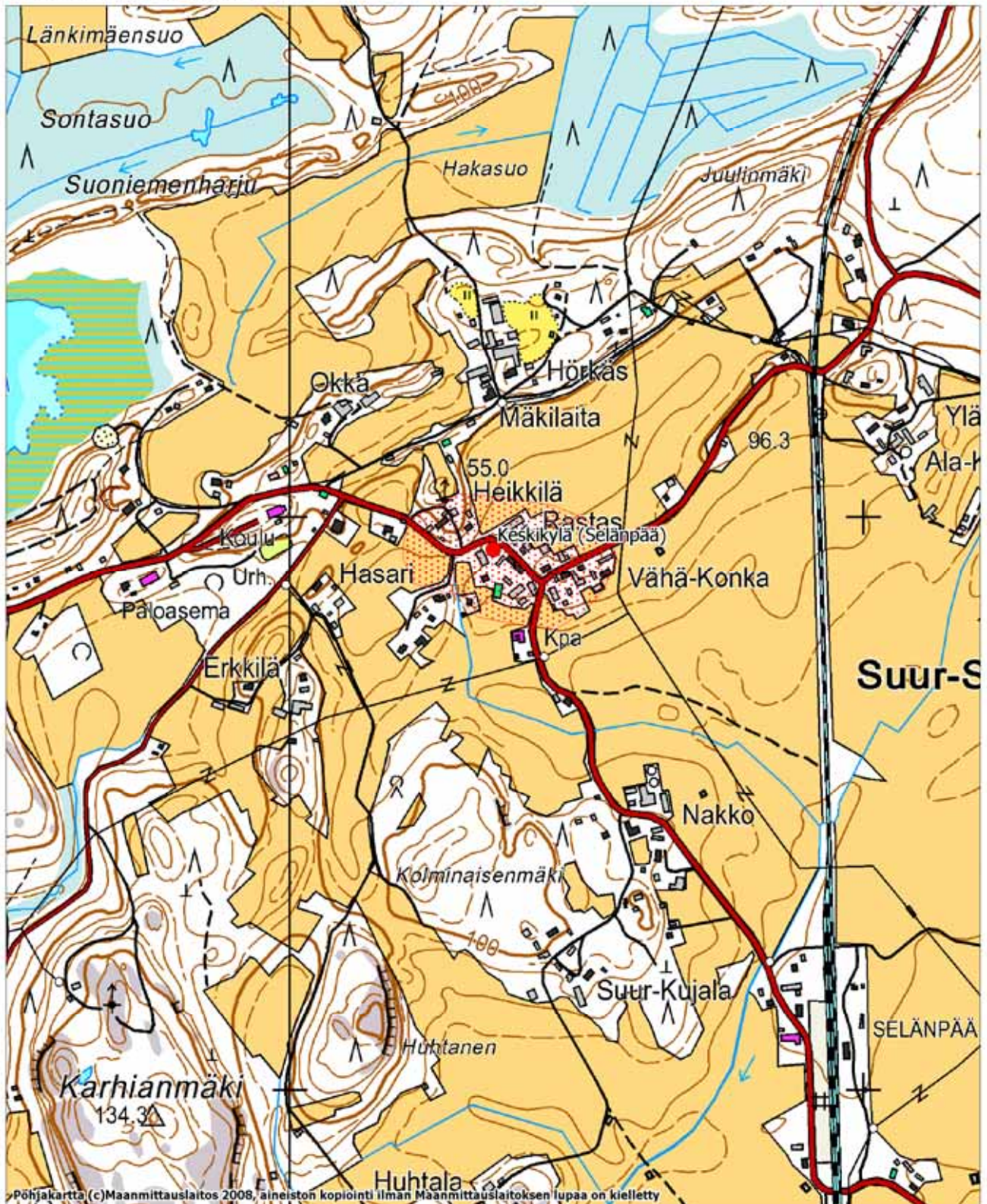
Varhaisin maininta Selänpäästä on Erik Akselinpoika Tottin rajatuomiossa vuodelta 1458. Vuonna 1543 kylässä oli kahdeksan isäntää, mutta isäntien ja talojen määrä nousi 1550-luvulle mentäessä seitsemääntoista. Tuolloin Vähä-Selänpää oli huomattavasti suurempi kylä (11 isäntää) kuin Suur-Selänpää (6 isäntää). Selänpää oli Valkealan suurin kylä ja sen kantatalojen määrä oli 1600-luvun puolivälissä jo 25. Talot jakautuivat lähes puoliksi Suur-Selänpään (12) ja Vähä-Selänpään (13) kesken. 1700-luvun lopulla Selänpään kylän asutus oli hajaantunut jo useiksi osakyliksi. (Kepsu 1990:357–359; Piilahti 1995:497–520.)

Selänpään alkuperäisen ryhmäkylän todennäköisimpinä paikkoina on pidetty Hasulaa, Ojaselaa tai Keskikylää (Kepsu 1990:359). Keskikylä oli Suur-Selänpään suurin kylä ja se sijaitsi 1700-luvulla nykyisellä paikallaan Rastaan talon ympäristössä. Vuoden 1783 revision mukaan tehdyssä kartassa kylään on merkitty yhteen rykelmään 11 taloa (Rastaan, Nakon, Kujalan, Suur-Kongan, Vähä-Kongan, Laurilan ja Lautamatin kantatalojen rakennukset) ja hieman pohjoisemmaksi vielä kolmen talon ryhmä (Nokkasen ja Mäkilaidan kantatalot). (MH 317/56 M 25/3.)

Keskikylän vanhalla tonttimaalla sijaitsee nykyisin maatilojen peltoa, asuin- ja talousrakennuksia ja kauppa. Kylän rakennuskanta on hyvin tiheää ja suhteellisen nuorta. Myös maaperää on muokattu paikoin voimakkaasti. Alueella on kuitenkin saattanut säilyä myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä pihaluoteilla ja rakennusten väleissä. Todennäköisimmin niitä on voinut säilyä asutuksen välisellä peltokummulla. Nokkasen ja Mäkilaidan kantatalojen kohdalla rakennuskanta on nykyisin kokonaan uutta, eikä tällä alueella ole todennäköisesti säilynyt vanhempien rakenteiden jäännöksiä.

Peruskarttaote 311407 Vuohijärvi
 Keskikylä (Selänpää).
 Kohde on merkitty punaisella.

YKO p:6772953, i:3484383

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKO p:6770854, i:3486083

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6771574, ikoo: 3483776, Z/m.mpy alin: 90,00 ylin: 95,00
Koord.selite: keskipiste
Peruskartta: 311407
Peruskartan nimi: Vuohijärvi
Tutkimukset: Johanna Enqvist 2008, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 5.9.2008

Lähteet: KA, MH 317/56 M 25/3.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Selänpään kylän alue sijaitsee Valkealan luoteisosassa Vuojärven etelärannan tuntumassa. Kylä on tärkeiden kulkureittien risteyksessä; pohjoisesta tulevan väylän katkaisee tällä kohdalla sisempi Salpausselkä. Kylä onkin saanut nimensä siitä, että se sijaitsee "selän päässä". Nimi on ilmeisesti alun perin annettu joko yhdelle taloryhmälle tai yhteisnimitykseksi useammille taloryhmille. Maanviljelysasutus sijaitsee edelleen samoilla edullisilla paikoilla kuin vuosisatoja aikaisemminkin. (Kepsu 1990:357–359.)

Vuoden 1551 veroluetteloista saadaan jo melko kattava kuva Valkealan kylästä ja niiden isännistä. Kylien koon ja iän kannalta on merkille pantavaa, että jo tässä vaiheessa Selänpään tytärkylänä pidetty Anttila on kasvanut suureksi kahden kokoveron kyläksi. Tämä viittaa siihen että se on perustettu jo huomattavasti aikaisemmin, viimeistään 1400-luvulla, jolloin Selänpään kylä olisi vielä vanhempi. (Kepsu 1990:138.)

Varhaisin maininta Selänpäästä on Erik Akselinpoika Tottin rajatuomiossa vuodelta 1458. Vuonna 1543 kylässä oli kahdeksan isäntää, mutta isäntien ja talojen määrä nousi 1550-luvulle mentäessä seitsemääntoista. Tuolloin Vähä-Selänpää oli huomattavasti suurempi kylä (11 isäntää) kuin Suur-Selänpää (6 isäntää). Selänpää oli Valkealan suurin kylä ja sen kantatalojen määrä oli 1600-luvun puolivälissä jo 25. Talot jakautuivat lähes puoliksi Suur-Selänpään (12) ja Vähä-Selänpään (13) kesken. 1700-luvun lopulla Selänpään kylän asutus oli hajaantunut jo useiksi osakyliksi. (Kepsu 1990:357–359; Piilahti 1995:497–520.)

Selänpään alkuperäisen ryhmäkylän todennäköisimpinä paikkoina on pidetty Hasulaa, Ojaselaa tai Keskikylää (Kepsu 1990:359). Hasulan talot (Hasun, Honnin, Latukan ja Kokon kantatalot) sijaitsivat 1700-luvun lopulla nykyisten Kepsun ja Pokkilan välissä kymmenen talon ryhmänä. Yhdestoista talo sijaitsi edellisistä hieman länteen, paikalla jossa on nykyisin uusi omakotitalo. (MH 317/56 M 25/3.)

Hasulan kylän vanhalla tonttimaalla, peltojen ympäröimällä kumpareella sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia sekä uudehko omakotitalo. Paikalla on myös muutamia vanhoja, käytöstä pois jääneitä kylmärakennuksia. Rakennusten välisillä piha-alueilla on saattanut säilyä myös vanhempien rakenteiden jäännöksiä. Sen sijaan kylämäen länsipuolella sijainneen talon kohdalla ei rakenteita ole todennäköisesti säilynyt, koska aluetta on muokattu voimakkaasti uutta omakotitaloa rakennettaessa. Tältä paikalta on ilmeisesti raivattu kiviä tontin itäpuolelle. Nämä ovat saattaneet olla peräisin vanhoista rakennustenpohjista. Paikalla on myös pengerrystä, joka liittyy luultavasti alueella tapahtuneeseen laiduntamiseen. Alueella on melko jyrkkäreunainen matala kallio, jonka päälle menoa tai siltä pois pääsyä on helpotettu pengerryksellä.

Nuutila (Selänpää)

1000011778

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6770565, ikoo: 3484021, Z/m.mpy alin: 82,50, ylin: 85,00
Koord.selite: keskipiste
Peruskartta: 311407
Peruskartan nimi: Vuohijärvi
Tutkimukset: Johanna Enqvist 2008, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 5.9.2008

Lähteet: KA, MH 317/56 M 25/3.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Selänpään kylän alue sijaitsee Valkealan luoteisosassa Vuojärven etelärannan tuntumassa. Kylä on tärkeiden kulkureittien risteyksessä; pohjoisesta tulevan väylän katkaisee tällä kohdalla sisempi Salpausselkä. Kylä onkin saanut nimensä siitä, että se sijaitsee "selän päässä". Nimi on ilmeisesti alun perin annettu joko yhdelle taloryhmälle tai yhteisnimitykseksi useammille taloryhmille. Maanviljelysasutus sijaitsee edelleen samoilla edullisilla paikoilla kuin vuosisatoja aikaisemminkin. (Kepsu 1990:357–359.)

Vuoden 1551 veroluetteloista saadaan jo melko kattava kuva Valkealan kylästä ja niiden isännistä. Kylien koon ja iän kannalta on merkille pantavaa, että jo tässä vaiheessa Selänpään tytärkylänä pidetty Anttila on kasvanut suureksi kahden kokoveron kyläksi. Tämä viittaa siihen että se on perustettu jo huomattavasti aikaisemmin, viimeistään 1400-luvulla, jolloin Selänpään kylä olisi vielä vanhempi. (Kepsu 1990:138.)

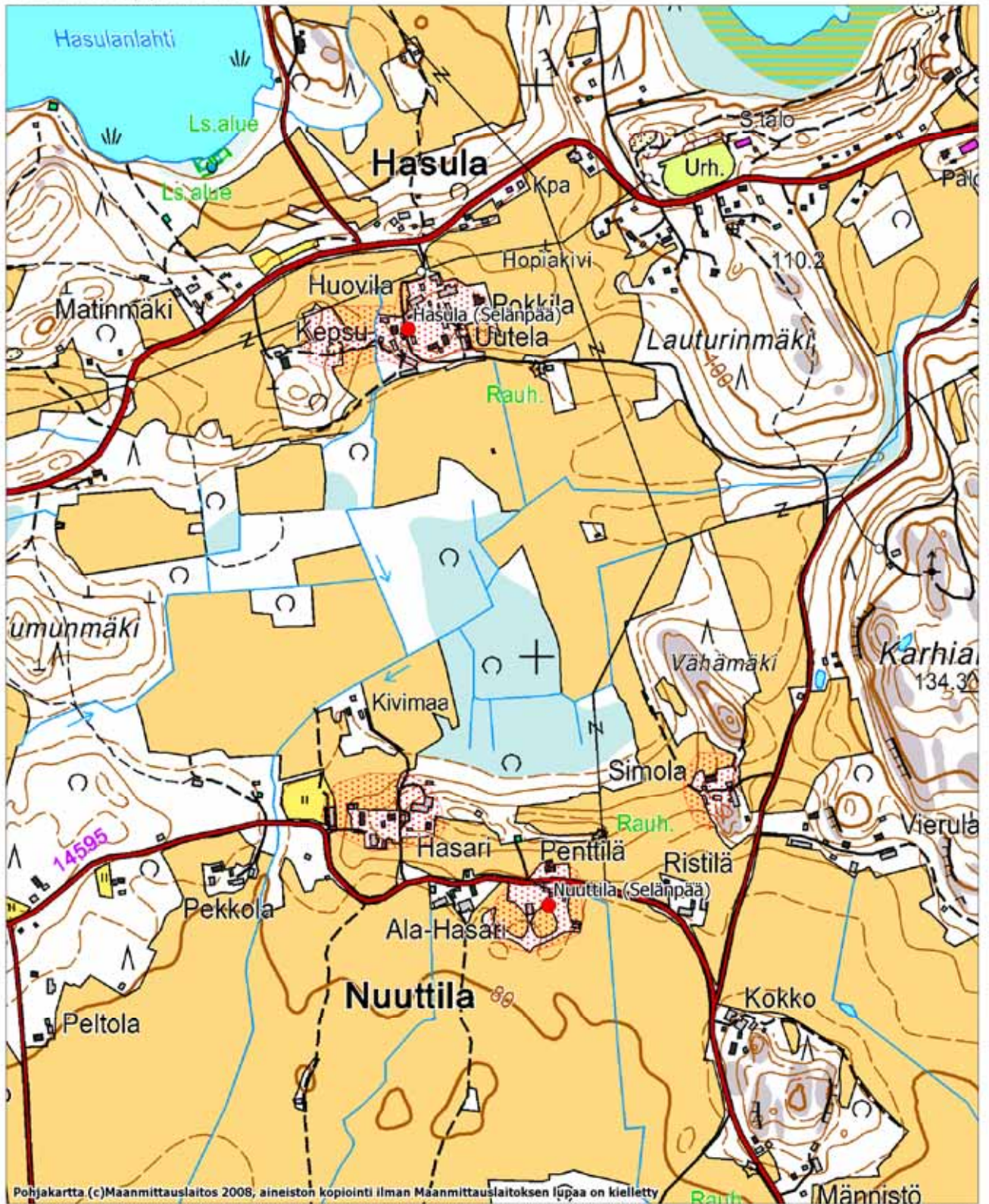
Varhaisin maininta Selänpäästä on Erik Akselinpoika Tottin rajatuomiossa vuodelta 1458. Vuonna 1543 kylässä oli kahdeksan isäntää, mutta isäntien ja talojen määrä nousi 1550-luvulle mentäessä seitsemääntoista. Tuolloin Vähä-Selänpää oli huomattavasti suurempi kylä (11 isäntää) kuin Suur-Selänpää (6 isäntää). Selänpää oli Valkealan suurin kylä ja sen kantatalojen määrä oli 1600-luvun puolivälissä jo 25. Talot jakautuivat lähes puoliksi Suur-Selänpään (12) ja Vähä-Selänpään (13) kesken. 1700-luvun lopulla Selänpään kylän asutus oli hajaantunut jo useiksi osakyliksi. (Kepsu 1990:357–359; Piilahti 1995:497–520.)

Selänpään alkuperäisen ryhmäkylän todennäköisimpinä paikkoina on pidetty Hasulaa, Ojaselaa tai Keskikylää (Kepsu 1990:359). Asutus on todennäköisesti levinnyt Nuutilaan kun muiden kylien tonttimaat ovat käyneet ahtaiksi. Kylän nimi ei pohjaudu nykyään käytössä oleviin kantatalon nimiin, vaan perustuneeseen talonnimeen Nuutila, joka on ollut Knut-nimisen isännän talo (esim. Knut Eriksson v. 1543–1556). Nuutilan talot sijaitsivat 1700-luvun lopulla kolmena taloryhmänä: läntisimmässä oli kuusi taloa nykyisen Hasarin ympärillä (Ahomiehen, Hasarin ja Pekan kantatalot), nykyisen Penttilän lounaispuolella oli kaksi taloa (Penttilä) ja nykyisen Simolan tienoilla oli neljän talon ryhmä (Karppisen kantataloa). (Kepsu 1990:357–359; MH 317/56 M 25/3.)

Nuutilan kylän vanhalla tonttimaalla sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä. Simolan eteläpuolen alue on todennäköisesti asutukseltaan nuorinta, sillä Karppisen kantatalo on eronnut Hasarin tienoilla sijainneesta Ahomiehestä vuonna 1635, minkä jälkeen se on saattanut siirtyä uuteen paikkaan.

Peruskarttaote 311407 Vuohijärvi
 Hasula (Selänpää) ja Nuuttila (Selänpää).
 Kohde on merkitty punaisella.

YKJ p:6772200, i:3482951

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6770101, i:3484651

Ojasela (Selänpää)

1000011779

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6772021, ikoo: 3482671, Z/m.mpy alin:80,00, ylin: 85,00
Koord.selite: keskipiste
Peruskartta: 311407
Peruskartan nimi: Vuohijärvi
Tutkimukset: Johanna Enqvist 2008, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 5.9.2008

Lähteet: KA, MH 317/56 M 25/3.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Kuvaus: Selänpään kylän alue sijaitsee Valkealan luoteisosassa Vuojärven etelärannan tuntumassa. Kylä on tärkeiden kulkureittien risteyksessä; pohjoisesta tulevan väylän katkaisee tällä kohdalla sisempi Salpausselkä. Kylä onkin saanut nimensä siitä, että se sijaitsee "selän päässä". Nimi on ilmeisesti alun perin annettu joko yhdelle taloryhmälle tai yhteisnimitykseksi useammille taloryhmille. Maanviljelysasutus sijaitsee edelleen samoilla edullisilla paikoilla kuin vuosisatoja aikaisemminkin. (Kepsu 1990:357–359.)

Vuoden 1551 veroluetteloista saadaan jo melko kattava kuva Valkealan kylästä ja niiden isännistä. Kylien koon ja iän kannalta on merkille pantavaa, että jo tässä vaiheessa Selänpään tytärkylänä pidetty Anttila on kasvanut suureksi kahden kokoveron kyläksi. Tämä viittaa siihen että se on perustettu jo huomattavasti aikaisemmin, viimeistään 1400-luvulla, jolloin Selänpään kylä olisi vielä vanhempi. (Kepsu 1990:138.)

Varhaisin maininta Selänpäästä on Erik Akselinpoika Tottin rajatuomiossa vuodelta 1458. Vuonna 1543 kylässä oli kahdeksan isäntää, mutta isäntien ja talojen määrä nousi 1550-luvulle mentäessä seitsemääntoista. Tuolloin Vähä-Selänpää oli huomattavasti suurempi kylä (11 isäntää) kuin Suur-Selänpää (6 isäntää). Selänpää oli Valkealan suurin kylä ja sen kantatalojen määrä oli 1600-luvun puolivälissä jo 25. Talot jakautuivat lähes puoliksi Suur-Selänpään (12) ja Vähä-Selänpään (13) kesken. 1700-luvun lopulla Selänpään kylän asutus oli hajaantunut jo useiksi osakyliksi. (Kepsu 1990:357–359; Piilahti 1995:497–520.)

Selänpään alkuperäisen ryhmäkylän todennäköisimpinä paikkoina on pidetty Hasulaa, Ojaselaa tai Keskikylää (Kepsu 1990:359). Ojaselan alueen on arveltu olleen varhaisimpia, ellei varhaisin Selänpään kylätonteista. Ojaselan kuuden talon ryhmä (Latipään ja Tolskan kantatalojen asumuksia) sijaitsi 1700-luvun lopulla nykyisen Ojaselan kohdalla. (Kepsu 1990:357–359; MH 317/56 M 25/3.) Ojaselan kylän vanha tonttima on nykyisin väljästi rakennettua. Paikalla on uusi tiilinen rivitalo tontin itäreunassa, mutta muuten rakennuskanta on vanhaa. Osa rakennuksista on jäänyt pois käytöstä. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Pukkila (Selänpää)

1000011780

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6770721, ikoo: 3482240, Z/m.mpy alin: 85,00, ylin: 87,50
Koord.selite: keskipiste
Peruskartta: 311407 Peruskartan nimi: Vuohijärvi
Tutkimukset: Johanna Enqvist 2008, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 5.9.2008

Lähteet: KA, MH 317/56 M 25/3.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

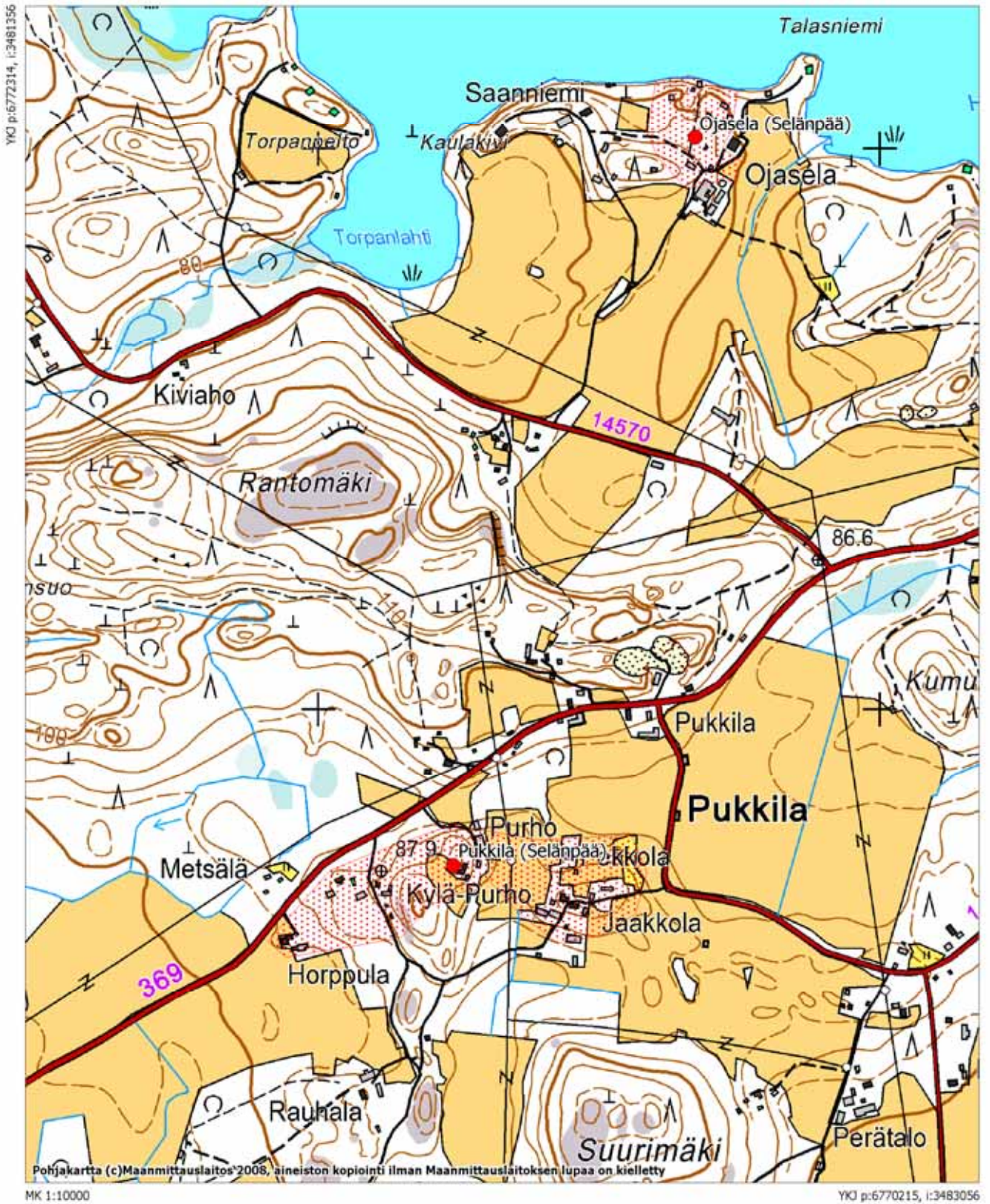
Kuvaus: Selänpään kylän alue sijaitsee Valkealan luoteisosassa Vuojärven etelärannan tuntumassa. Kylä on tärkeiden kulkureittien risteyksessä; pohjoisesta tulevan väylän katkaisee tällä kohdalla sisempi Salpausselkä. Kylä onkin saanut nimensä siitä, että se sijaitsee "selän päässä". Nimi on ilmeisesti alun perin annettu joko yhdelle taloryhmälle tai yhteisnimitykseksi useammille taloryhmille. Maanviljelysasutus sijaitsee edelleen samoilla edullisilla paikoilla kuin vuosisatoja aikaisemminkin. (Kepsu 1990:357–359.)

Vuoden 1551 veroluetteloista saadaan jo melko kattava kuva Valkealan kylästä ja niiden isännistä. Kylien koon ja iän kannalta on merkille pantavaa, että jo tässä vaiheessa Selänpään tytärkylänä pidetty Anttila on kasvanut suureksi kahden kokoveron kyläksi. Tämä viittaa siihen että se on perustettu jo huomattavasti aikaisemmin, viimeistään 1400-luvulla, jolloin Selänpään kylä olisi vielä vanhempi. (Kepsu 1990:138.)

Varhaisin maininta Selänpäästä on Erik Akselinpoika Tottin rajatuomiossa vuodelta 1458. Vuonna 1543 kylässä oli kahdeksan isäntää, mutta isäntien ja talojen määrä nousi 1550-luvulle mentäessä seitsemääntoista. Tuolloin Vähä-Selänpää oli huomattavasti suurempi kylä (11 isäntää) kuin Suur-Selänpää (6 isäntää). Selänpää oli Valkealan suurin kylä ja sen kantatalojen määrä oli 1600-luvun puolivälissä jo 25. Talot jakautuivat lähes puoliksi Suur-Selänpään (12) ja Vähä-Selänpään (13) kesken. 1700-luvun lopulla Selänpään kylän asutus oli hajaantunut jo useiksi osakyliksi. (Kepsu 1990:357–359; Piilahti 1995:497–520.)

Selänpään alkuperäisen ryhmäkylän todennäköisimpinä paikkoina on pidetty Hasulaa, Ojaselaa tai Keskikylää. Pukkilan asutus on saattanut syntyä silloin, kun varhaisemmat kyläpaikat ovat käyneet Vähä-Selänpäässä ahtaiksi, mahdollisesti vasta 1700-luvulla. Vuosisadan lopulla kylässä oli kahdeksan talon ryhmä, johon kuuluivat Ukon, Takojan ja Purhon kantatalojen asumukset nykyisen Kylä-Purhon tienoilla. (Kepsu 1990:357–359; MH 317/56 M 25/3.) Tonttimaat sijaitsevat maantien vieressä melko tasaisessa maastossa. Niiden itä- ja koillispuolella kohoaa osin kallioinen mäki, jossa vanhoista rakenteista ei näy merkkejä. Nykyiset tontit ovatkin todennäköisesti samoilla paikoilla kuin kylän alkuvaiheessa. Pukkilan kylän vanhalla tonttimaalla sijaitsee nykyisin väljästi rakennettuja maatilojen asuin- ja talousrakennuksia. Alueella on saattanut säilyä myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Peruskarttaote 311407 Vuohijärvi
 Ojasela (Selänpää) ja Pukkila (Selänpää).
 Kohteet on merkitty punaisella.

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: kyläpaikat
Rauhoitusluokka: ei määritelty
Koordinaatit: pkoo: 6769566, ikoo: 3480564, Z/m.mpy alin: 67,50, ylin: 70,00
Koord.selite Keskipiste
Peruskartta: 311309
Peruskartan nimi: Multämäki
Tutkimukset: Johanna Enqvist 2008, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

Aika: 5.9.2008

Lähteet: KA, MHA G25 11/1, 11/4.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

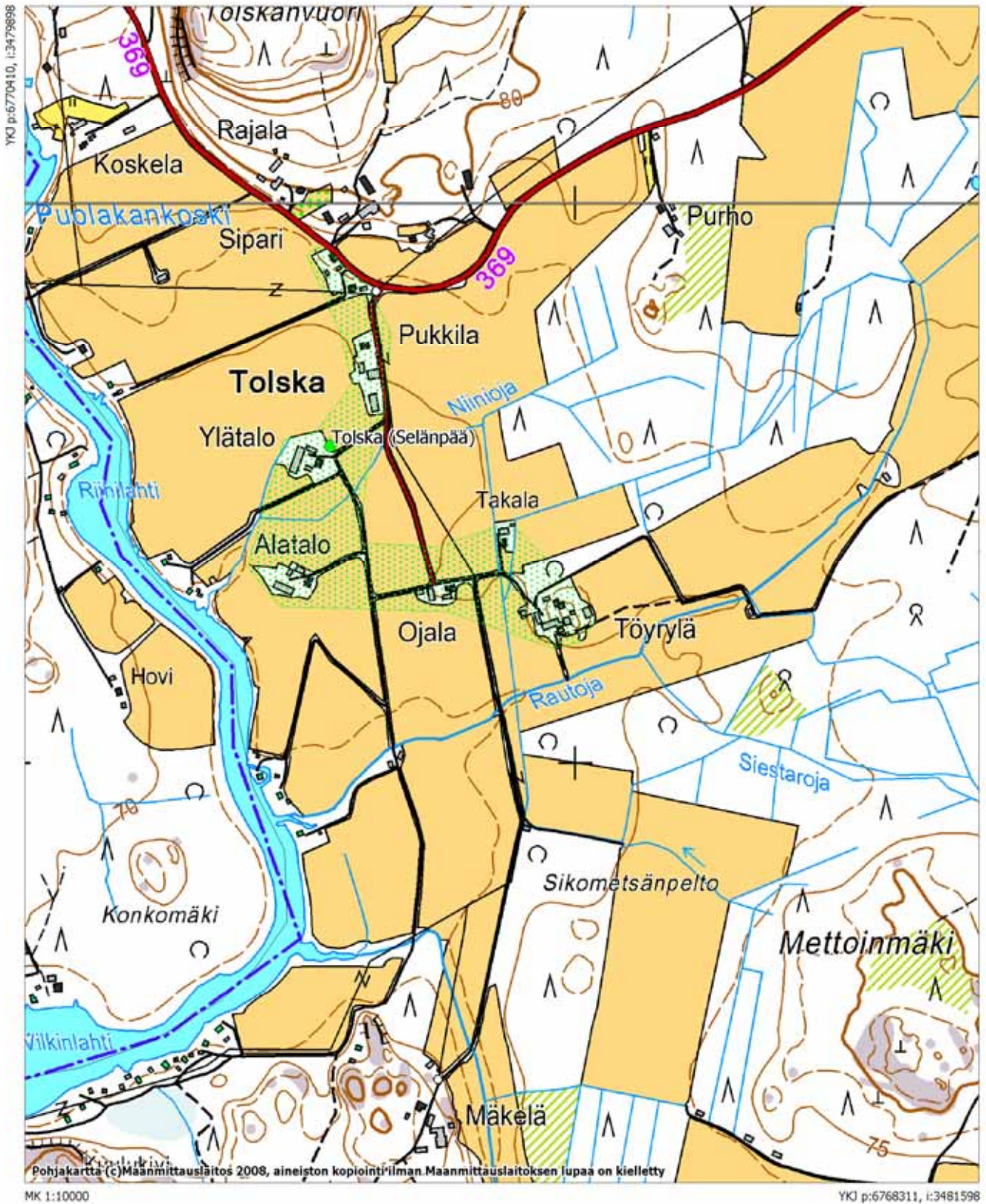
Kuvaus: Selänpään kylän alue sijaitsee Valkealan luoteisosassa Vuojärven etelärannan tuntumassa. Kylä on tärkeiden kulkureittien risteyksessä; pohjoisesta tulevan väylän katkaisee tällä kohdalla sisempi Salpausselkä. Kylä onkin saanut nimensä siitä, että se sijaitsee "selän päässä". Nimi on ilmeisesti alun perin annettu joko yhdelle taloryhmälle tai yhteisnimitykseksi useammille taloryhmille. Maanviljelysasutus sijaitsee edelleen samoilla edullisilla paikoilla kuin vuosisatoja aikaisemminkin. (Kepsu 1990:357–359.)

Vuoden 1551 veroluetteloista saadaan jo melko kattava kuva Valkealan kylästä ja niiden isännistä. Kylien koon ja iän kannalta on merkille pantavaa, että jo tässä vaiheessa Selänpään tytärkylänä pidetty Anttila on kasvanut suureksi kahden kokoveron kyläksi. Tämä viittaa siihen että se on perustettu jo huomattavasti aikaisemmin, viimeistään 1400-luvulla, jolloin Selänpään kylä olisi vielä vanhempi. (Kepsu 1990:138.)

Varhaisin maininta Selänpäästä on Erik Akselinpoika Tottin rajatuomiossa vuodelta 1458. Vuonna 1543 kylässä oli kahdeksan isäntää, mutta isäntien ja talojen määrä nousi 1550-luvulle mentäessä seitsemääntoista. Tuolloin Vähä-Selänpää oli huomattavasti suurempi kylä (11 isäntää) kuin Suur-Selänpää (6 isäntää). Selänpää oli Valkealan suurin kylä ja sen kantatalojen määrä oli 1600-luvun puolivälissä jo 25. Talot jakautuivat lähes puoliksi Suur-Selänpään (12) ja Vähä-Selänpään (13) kesken. 1700-luvun lopulla Selänpään kylän asutus oli hajaantunut jo useiksi osakyliksi. (Kepsu 1990:357–359; Piilahti 1995:497–520.)

Selänpään alkuperäisen ryhmäkylän todennäköisimpinä paikkoina on pidetty Hasulaa, Ojaselaa tai Keskikylää. Kylämäinen asutus on levinnyt nykyisen Tolskan kylän alueelle ilmeisesti vasta isojaon jälkeen, sillä Tolskan kantatalo sijaitsi Ojaselan kylässä vielä 1700-luvulla. (Kepsu 1990:357–359.) Tolskan kylän vanhat tonttimaat ovat sijainneet pienillä tasaisten peltojen ympäröimillä kumpareilla, joilla on edelleenkin mautilojen asuin- ja talousrakennuksia. Pihamailla on pieniä alueita, joilla saattanut säilyä nykyistä vanhempien rakenteiden jäännöksiä. Nämä ajoittuvat luultavasti vanhimmillaan kuitenkin vasta 1700-luvun lopulle tai 1800-luvun alkuun.

Peruskarttaote 311309 Multamäki
Tolska (Selänpää).
Mahdollinen muinaisjäännös on merkitty vihreällä.

Hansaarenmäki**909010012**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: kivrakenteet
Tyypin tarkenne: kivipöydät
Rauhoitusluokka: 1 Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6762510, ikoo: 3485700, Z/m.mpy 95,00
Koord.selite: GPS-mittaus kohteen päältä
Peruskartta: 311309
Peruskartan nimi: Multämäki
Tutkimukset: Johanna Seppä 2002, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee metsässä itään suuntautuvan kalliojyrkänteen reunalla. Paikka on Hautalanlammen pohjoispuolella. Alueella on n. 30 cm paksu ja 2 x 1,5 m kivilaaka, joka on nostettu jyrkänteen reunan puolelta kahden päänkokoisen kiven päälle. Kivipöytää peittää paksu sammal. Kohde on tarkastettu vuonna 2002.

Ahola**909010013**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: viljelyröykkiöt
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6761800, ikoo: 3496610, Z/m.mpy 70,00
Koord.selite: GPS-mittaus kohteesta
Peruskartta: 311312
Peruskartan nimi: Toikkala
Tutkimukset: Johanna Seppä 2002, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

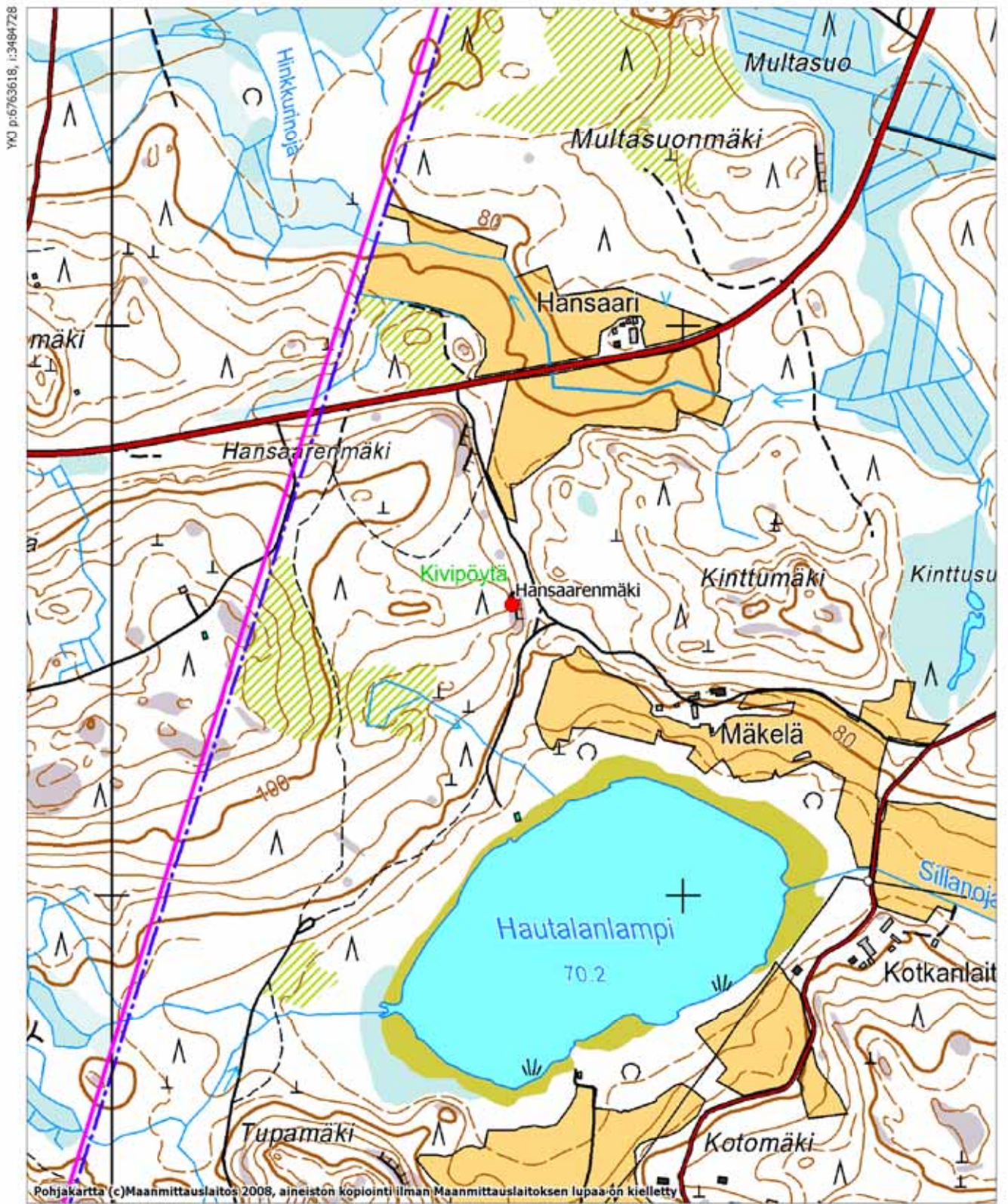
Kuvaus: Kohde sijaitsee Aholanjärven etelärannan peltoalueella. Paikalla on ollut kolme kiviröykkiötä Aholan tilan uudesta päärakennuksesta n. 30 m. länteen mäen päällä. Alueen lähellä on kivikellari.

Kolmen raunion kerrotaan olleen asumattomalla mäellä koivumetsässä, kun paikalle on siirretty talo kylästä ja pellot raivattu 1800-luvun lopulla. Nykyinen omistaja on työntänyt pellon keskellä sijainneen röykkiön pois puskutraktorilla. Siitä on ollut vielä vuoden 2002 inventoinnin aikaan näkyvissä sorainen kohta pellossa. Paikalla saattaa olla vielä muita röykkiöitä.

Peruskartta 311309 Multamäki

Hansaarenmäki

Kohde on merklitty punaisella.

YKJ p:6763618, i:3484728

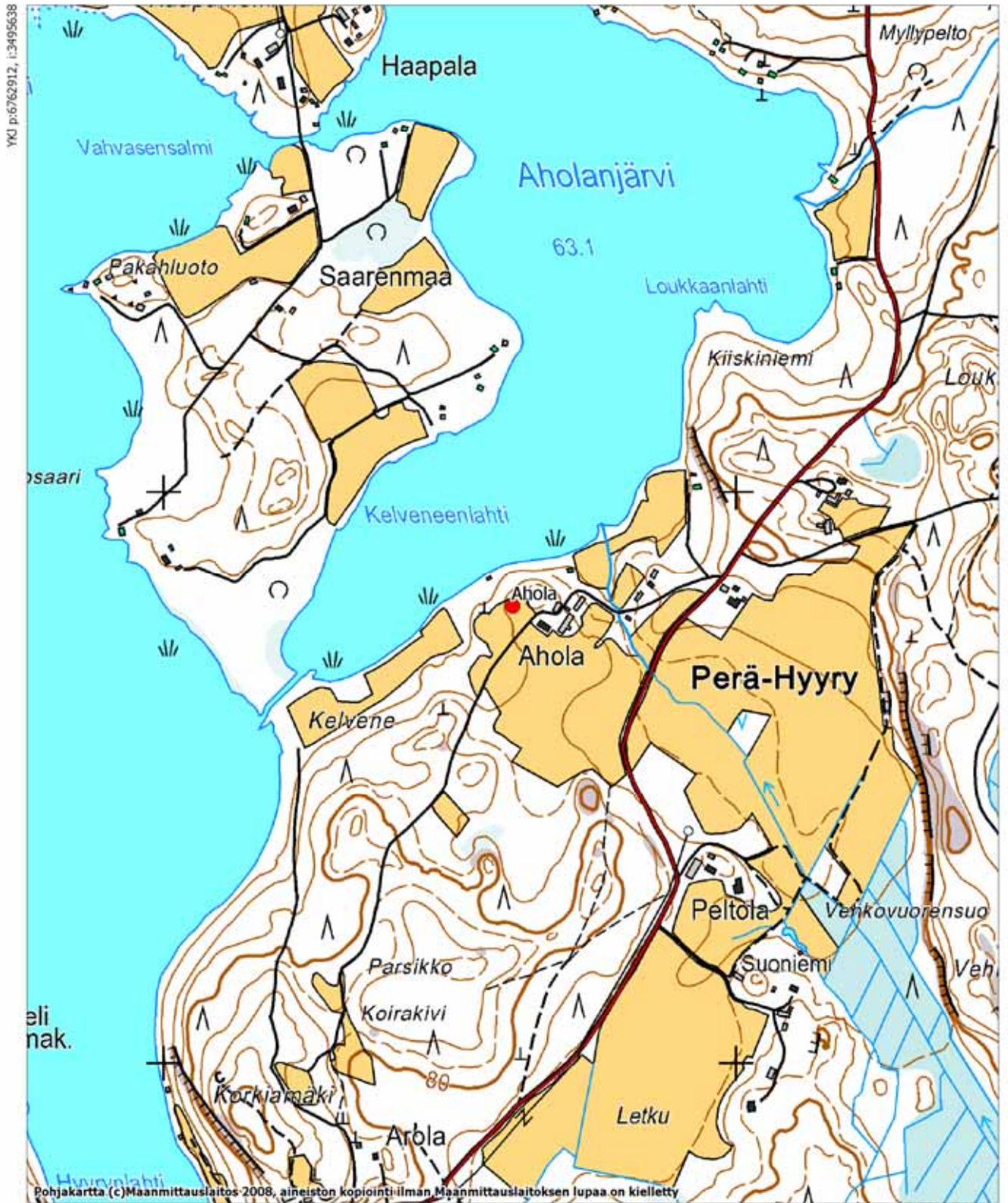
MK 1:10000

YKJ p:6761519, i:3486428

Peruskartta 311312 Toikkala

Ahola

Kohde on merkitty punaisella.

Valkeala Kustaan kivi**909500002**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: kultti- ja tarinapaikat
Tyypin tarkenne: tarinapaikat
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6760580, ikoo: 3489090, Z/m.mpy 75,00
Koord.selite: GPS-mittaus kiven juuresta
Peruskartta: 311309
Peruskartan nimi: Multämäki
Tutkimukset: Johanna Seppä 2002, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Multämäentien (368) länsipuolella Tupakkamäentien risteyksessä. Paikalla on kivi, johon kiinnitetyssä muistolaatassa lukee: "Kuninkaankivi 1790. Perimätiedon mukaan Ruotsi-Suomen kuningas Kustaa III seurasi tämän kiven suojasta ruotsalaisten ja venäläisten taistelua, joka käytiin Valkealan kirkonkylässä 30.4.1790". Kohde on tarkastettu vuonna 2002.

Ristinkangas**1000007077**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: hautapaikat
Tyypin tarkenne: ruumiskalmistot
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6748127, ikoo: 3484442, Z/m.mpy alin: 60,00, ylin: 65,00
Koord.selite: arvio
Peruskartta: 311307
Peruskartan nimi: Myllykoski
Tutkimukset: Marita Kykyri 2005, tarkastus

VUODEN 2008 INVENTOINTI

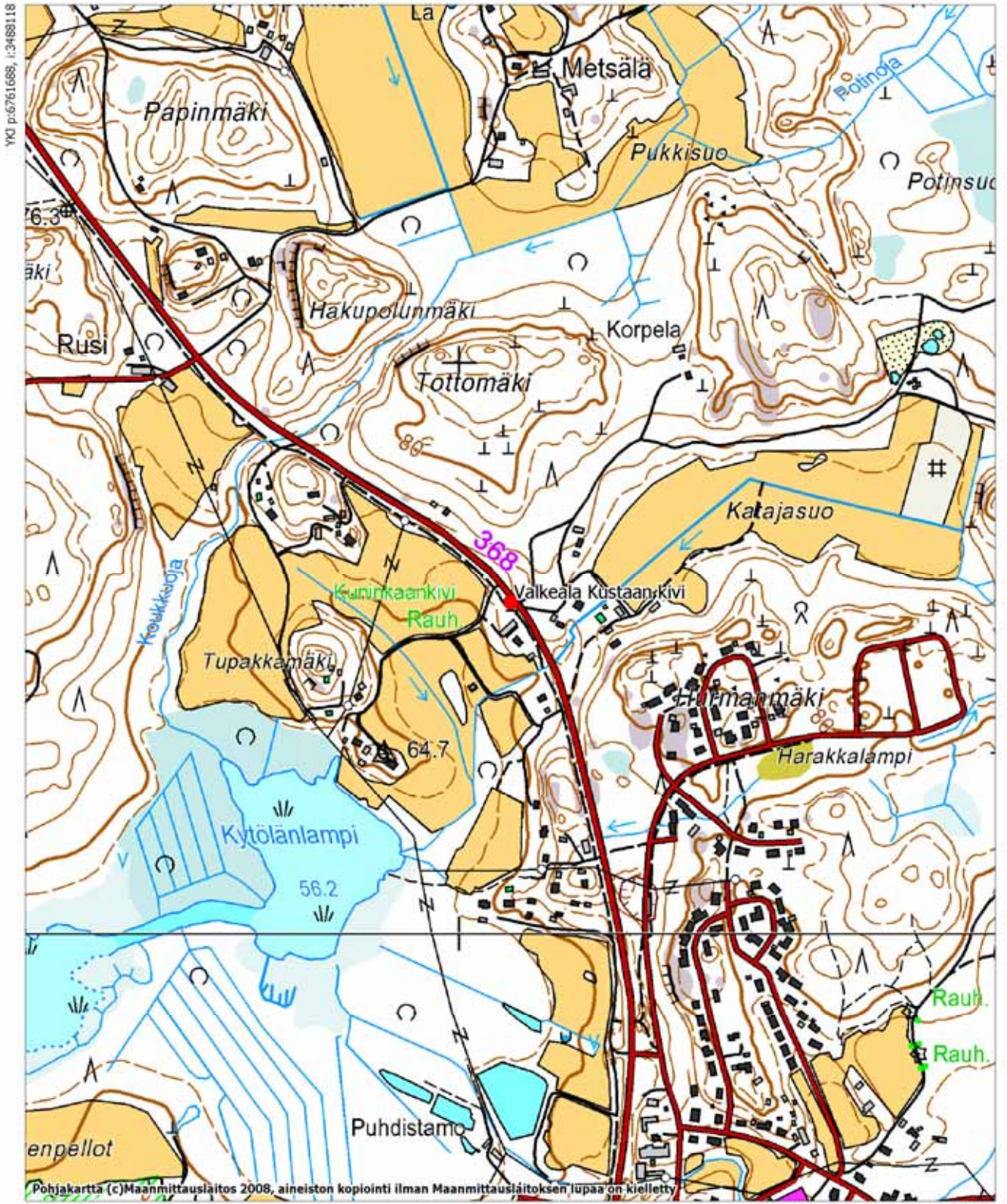
ei inventoitu

Kuvaus: Kouvolan Mäkikylässä Eskolanmäen kaupunginosan eteläpuolella ja Pyydysmäen länsipuolella sijaitsevalle Ristikankaalle on haudattu 1700-luvun sodissa kaatuneita, Itämaisen sodan aikana 1853–56 menehtyneitä venäläisen varuskunnan sotilaita, Riihimäki-Pietari radanrakentajia sekä Kouvolan kylän asukkaita. Paikalle on vuonna 1987 pystytetty muistomerkki. Kohteen tarkkaa sijaintia tai laajuutta ei tunneta. Muistomerkin läheisyyteen on tehty alkuvuodesta 2005 putkikaivantoja luvatta. Kohde on tarkastettu vuonna 2005.

Peruskartta 311309 Multamäki

Valkeala Kustaan kivi

Kohde on merkitty punaisella.

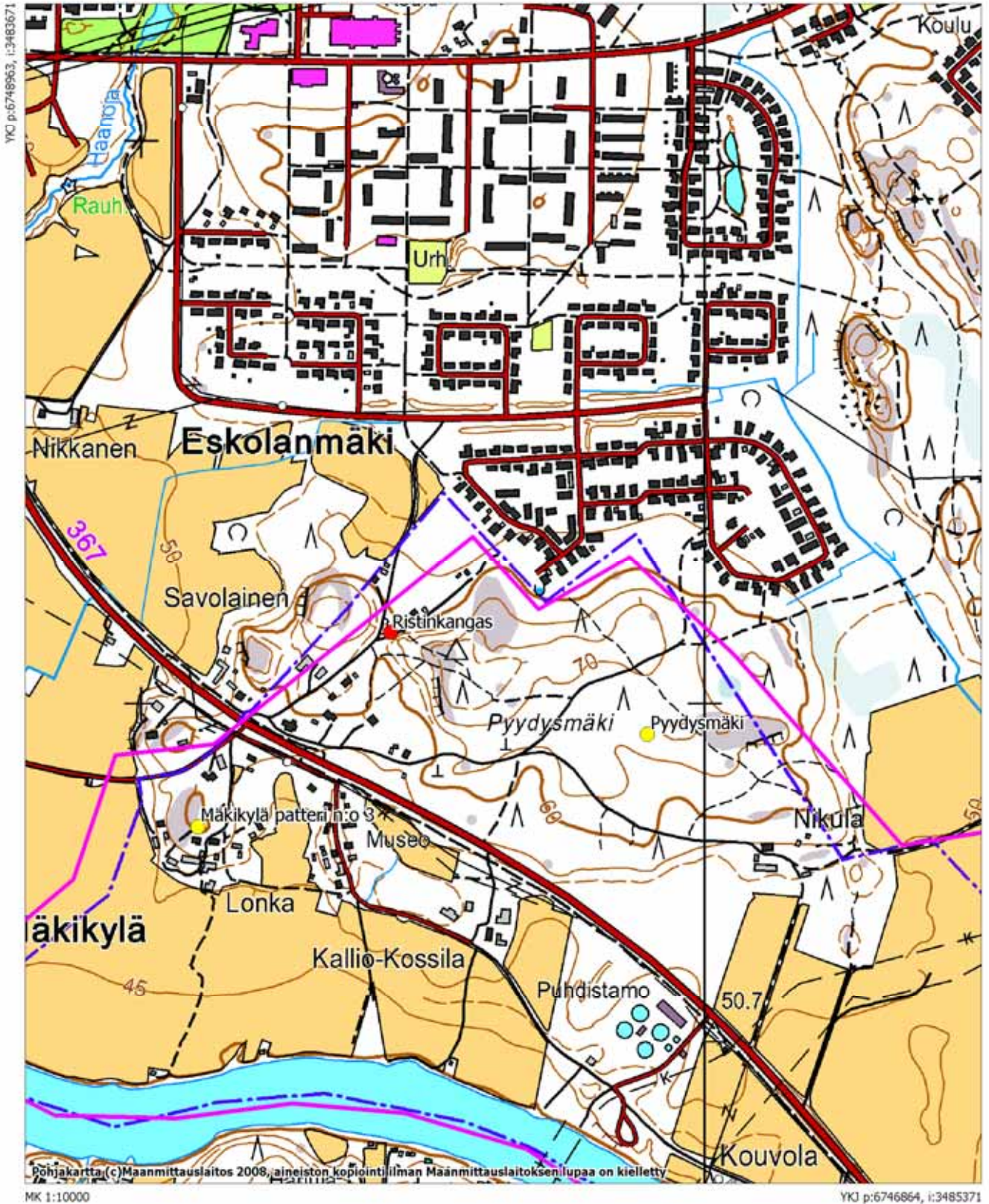
MK 1:10000

YKO p:6759589, i:3489818

Peruskartta 311307 Myllykoski

Ristinkangas

Kohde on merkitty punaisella. Sotahistorialliset kohteet on merkitty keltaisella.

Lakiasuo Sydänmaansilta**1000007081**

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: kulkuväylät

Tyypin tarkenne: pitkospuut

Rauhoitusluokka: 2

Koordinaatit: pkoo: 6771820, ikoo: 3505450, Z/m.mpy alin: 98,00

Koord.selite: keskikoordinaatit

Peruskartta: 313201

Peruskartan nimi: Tuohikotti

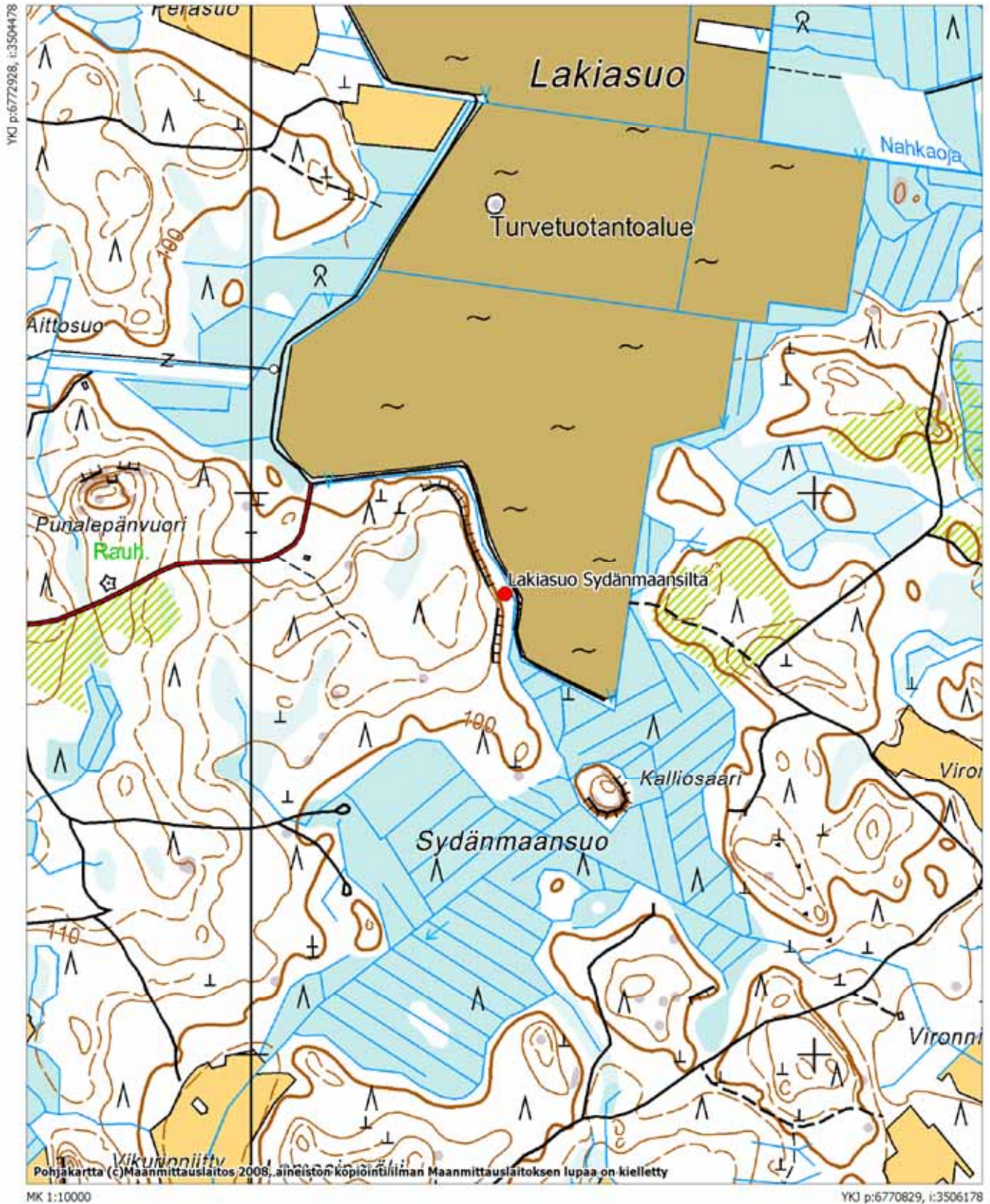
Tutkimukset: Marita Kykyri 2004, tarkastus

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Metsä-Rämän itäpuolella sijaitsevan Lakiasuon turvetuotantoalueen eteläpäässä, ajoväylän leikkauksessa noin 80 cm nykyistä ajouraa alempana. Paikalla on todettu suosillan jäännökset. Kohde on tarkastettu vuonna 2004.

Peruskartta 313201 Tuohikotti
Lakiasuo Sydänmaansilta
Kohde on merkitty punaisella.

Määkijänniemi 1**1000007312**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: kivirakenteet
Tyypin tarkenne: latomukset
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6783001, ikoo: 3492260, Z/m.mpy alin: 85,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Määkijänniemen kaakkoisosassa Kapiaveden puolella niemenkärjen korkeimmalla kohdalla kallion päällä. Paikalla on U:n muotoinen latomus, jonka avonainen puoli osoittaa koilliseen. Kiveyksen luoteissivu on 2,3 m, lounaissivu 2,7 m ja kaakkoissivu 1 m. Latomuksen korkeus on 0,7 m. Kyseessä on todennäköisesti historiallisen ajan linnustussuoja. Kohde on löytynyt vuoden 2006 inventoinnin yhteydessä.

Terrilahti**1000007313**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: hiilimiilut
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6783339, ikoo: 3492372, Z/m.mpy: 81,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Kapiaveden ja Terrilahden toisistaan erottavalla kannaksella. Paikalla on hiilimiilu ja seitsemän siihen liittyvää kuopannetta. Miilu on pyöreä, ulkohalkaisijaltaan 18 m rengasmainen rakenne, jonka keskellä on 5 m halkaisijaltaan oleva 1,7 m syvä kuoppa. Miilun korkeus on hieman alle 2 m. Mahdollisesti hiilenpolttoon liittyvät kuopanteet sijaitsevat miilun kaakkois- ja itäpuolella. Näiden lisäksi alueella on suuri määrä maakiviä, joiden päälle on kasattu pienempiä kiviä. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Sikoniemenkärki**1000007315**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: talonpohjat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6782618, ikoo: 3492861, Z/m.mpy alin: 78,00 ylin: 79,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Kapiaveden kaakkoisrannalla, Sikoniemen kärjen korkeimmalla kohdalla kalliopohjalla. Paikalla on rakennuksenjäänös, joka on ollut kooltaan 8 x 7 m. Talonpohjasta on nykyisin jäljellä enää nurkkakivet sekä uuninpohja, joka on sijainnut rakennuksen kaakkoiskulmassa. Uuni on kooltaan 1 x 2 m ja siinä on havaittavissa arinakivi. Uuninpohjan keskellä on runsaasti palanutta kiveä ja tiiltä. Asuinpaikan ikä ei ole tiedossa. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Kapiavesi**1000007321**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: kivirakenteet
Tyypin tarkenne: latomukset
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6783246, ikoo: 3492782, Z/m.mpy: 79,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

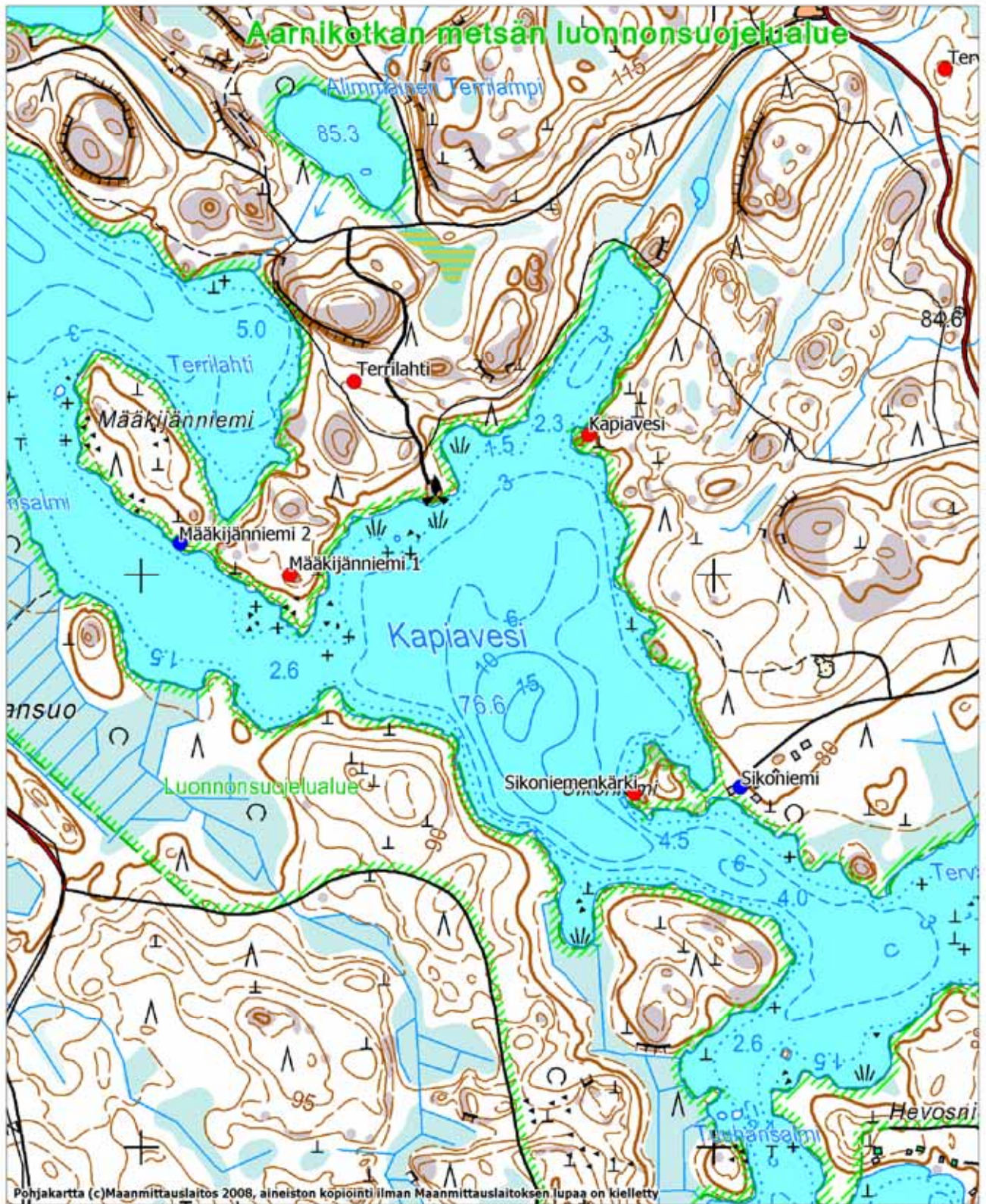
Kuvaus: Kohde sijaitsee Kapiaveden itärannalla järven pohjoisosassa olevan lahden suussa, länteen pistävän niemen tyvessä. Paikalla on latomus, joka on tehty alueella olevan n. 1,5 m halkaisijaltaan olevan maakiven itäpuolelle. Latomus muodostaa suorakulmaisen kehän kiven kylkeen. Latomuksessa on kaksi kivikertaa ja sen koko on 0,5 x 1,0 x 0,3 m. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Peruskarttaote 311411 Luujärvi

Määkijänniemi 1, Terrilahti, Kapiavesi ja Sikoniemenkärki

Kohteet on merkitty punaisella. Esihistorialliset kohteet on merkitty sinisellä.

YKO p:6784056, i:3491642

MK 1:10000

YKO p:6781957, i:3493342

Sulkusalmi**1000007314**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Muinaisj.tyyppi: maarakenteet

Tyypin tarkenne: kuopat

Rauhoitusluokka: ei määritelty

Lukumäärä: 5

Koordinaatit: pkoo: 6784614, ikoo: 3494531, Z/m.mpy: 85,00

Koord.selite: GPS-mittaus

Peruskartta: 311411

Peruskartan nimi: Luujärvi

Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

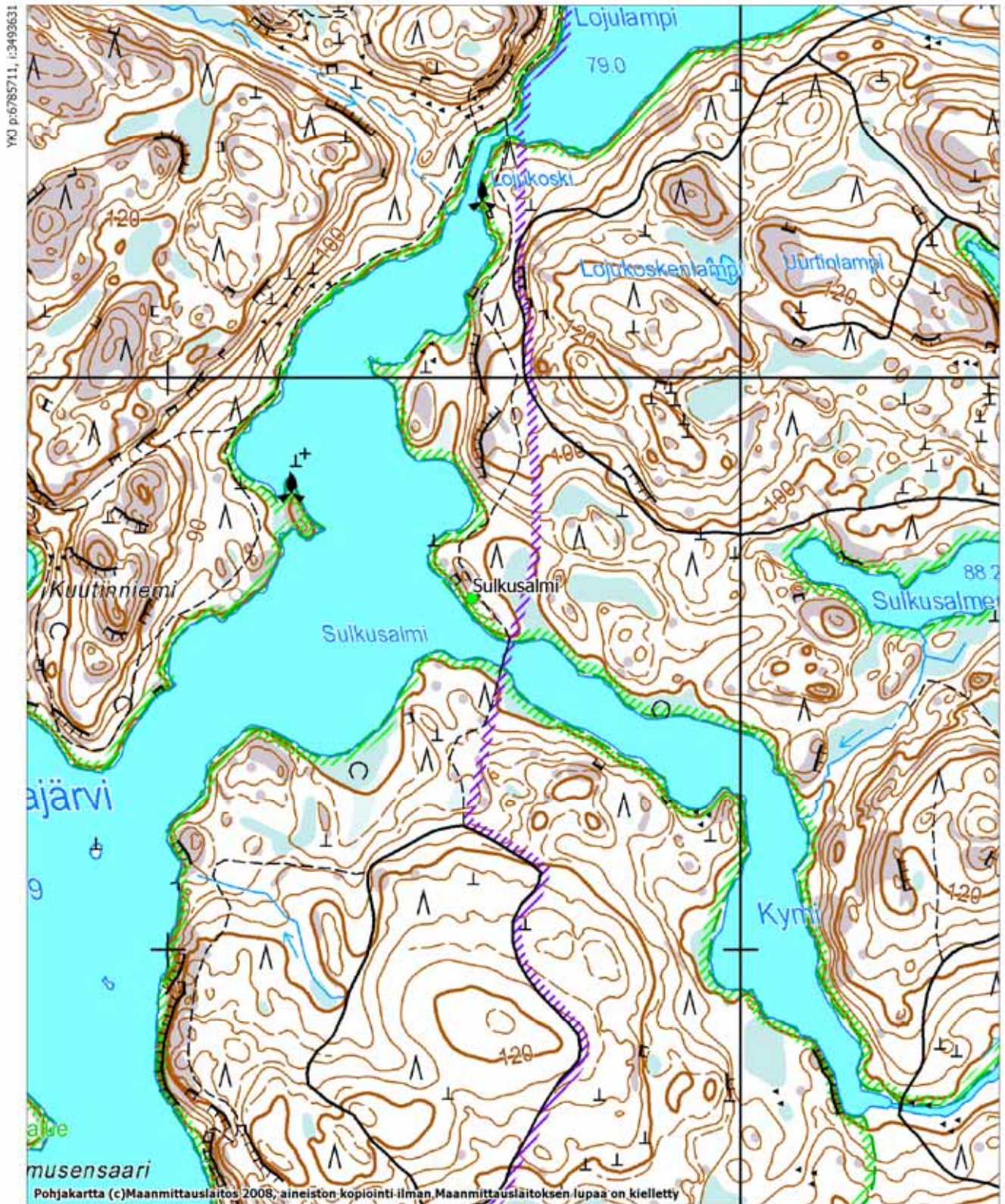
ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Sulkusalmen pohjoispuolella, n. 80 m salmen yli johtavasta sillasta luoteeseen. Paikalla on viisi vallitonta kuoppaa luode-kaakkosuuntaisella niemekemäisellä harjanteella. Neljä kuopannetta ovat muodoltaan soikeita ja ne ovat noin 2 x 1,5 x 0,4 m kokoisia. Niiden pohjalle on syntynyt podsolimaannos. Viides kuoppa on kooltaan 2 x 2,5 m ja syvyyttä sillä on 1,2 m. Tämä kuoppa lienee resentti. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Peruskartta 311411 Luujärvi

Sulkusalmi

Mahdollinen muinaisjännös on merkitty vihreällä.

Tervajärvi 1**1000007319**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: hiilimiilut
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6783887, ikoo: 3493404, Z/m.mpy: 86,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee 170 m päässä Tervajärven länsirannasta Tervajärven puomilta pohjoiseen vievän tien varrella. Paikalla on hiilimiilu ja siihen liittyviä kuoppia, jotka sijaitsevat tieltä pohjoiseen johtavan polun itäpuolella. Miilu on selkeästi erottuva, muodoltaan pyöreä ja halkaisijaltaan 7 m oleva kumpu, jonka keskellä on kuoppa. Vallit ovat noin 2 metrin paksuiset ja rakenteen korkeus on noin 80 cm. Kuopat sijaitsevat miilun etelä- ja kaakkoispuolella. Miilusta 90 m etelälounaaseen on lisäksi yksi epämääräinen kuopanne. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Tervajärvi 2**1000007320**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne: talonpohjat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6784065, ikoo: 3493462, Z/m.mpy alin: 83,00, ylin: 84,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

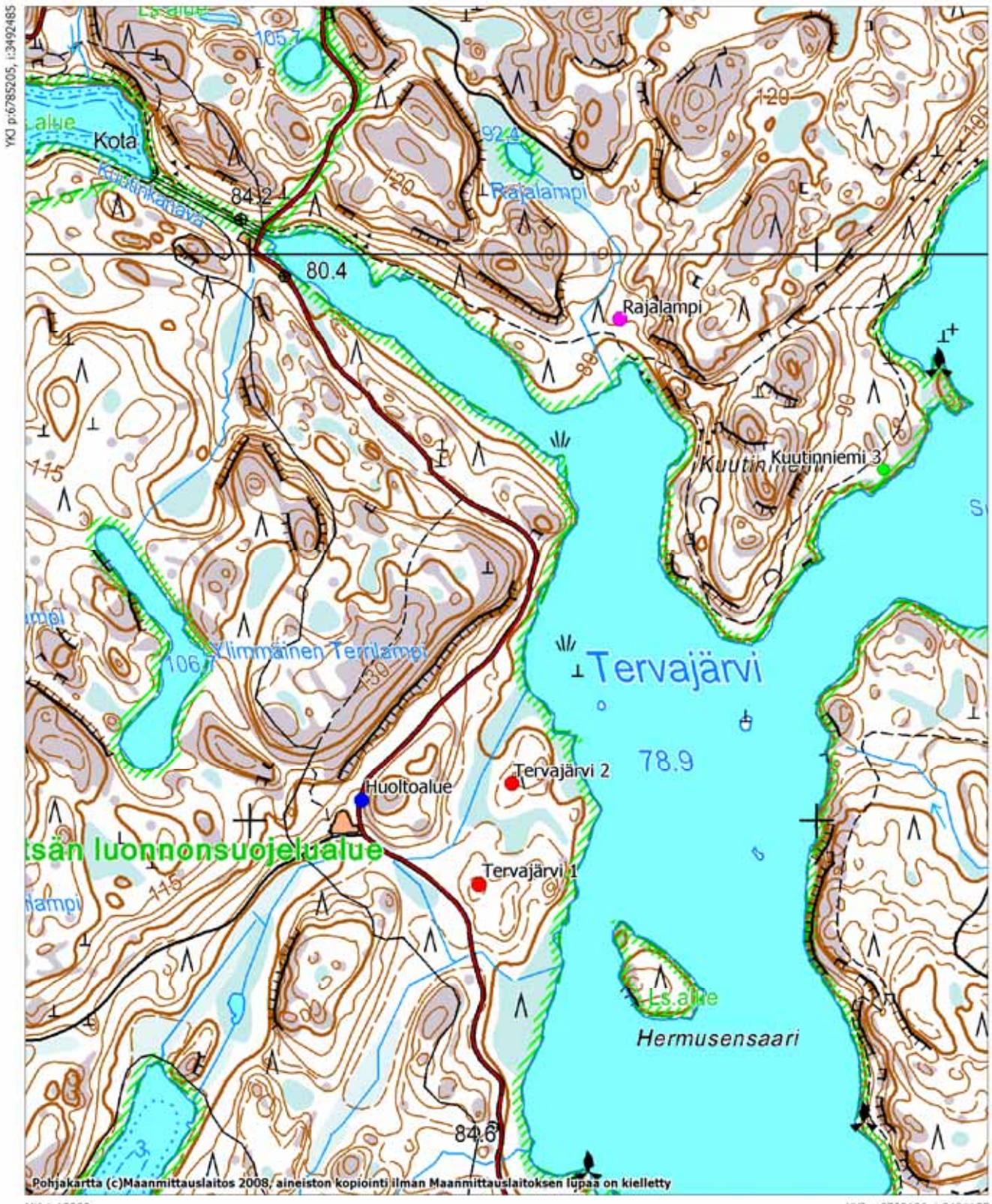
Kuvaus: Kohde sijaitsee Tervajärven länsirannalla Hermusensaaren luoteispuolella, noin 80–90 m rantaviivasta. Paikalla on yksi selkeästi erottuva rakennuksenpohja sekä jäännöksiä, jotka liittynevät muihin rakennuksiin. Rakennuksenpohja erottuu suorakaiteen muotoisena maavallina. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Peruskartta 311411 Luujärvi

Tervajärvi 1 ja Tervajärvi 2

Kohteet on merkitty punaisella. Esihistoriallinen kohde on merkitty sinisellä.

Ajoittamaton kohde on merkitty vaaleanpunaisella ja mahdollinen muinaisjäänнос vihreällä.

Vuotavanvuori**1000007324**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: kivrakenteet
Tyypin tarkenne: rajamerkit
Rauhoitusluokka: ei määritelty
Koordinaatit: pkoo: 6785980, ikoo: 3490718, Z/m.mpy: 80,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Repoveden itärannalla Vuotavanvuoren tyvessä Karhusaarta vastapäätä. Paikalla on kivistä ladottu rajamerkki, joka on kooltaan noin 1,5 x 1,4 x 0,5 m. Kiveyksessä on pystykivi, johon on hakattu mahdollisesti luku 19. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Karhunhiekkarepovuori**1000007328**

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: kaskiröykkiöt
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 25
Koordinaatit: pkoo: 6786572, ikoo: 3490207, Z/m.mpy alin: 80,00, ylin: 90,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI

ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Repoveden itärannalla, Repoveteen pistävässä Karhunhiemessä. Alueella, jonka koko on noin 150 x 200 m, on harvakseltaan kooltaan vaihtelevia kivikasoja, jotka on tulkittu kaskiröykkiöiksi. Osa niistä on kasattu suurempien maakivien päälle tai viereen. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

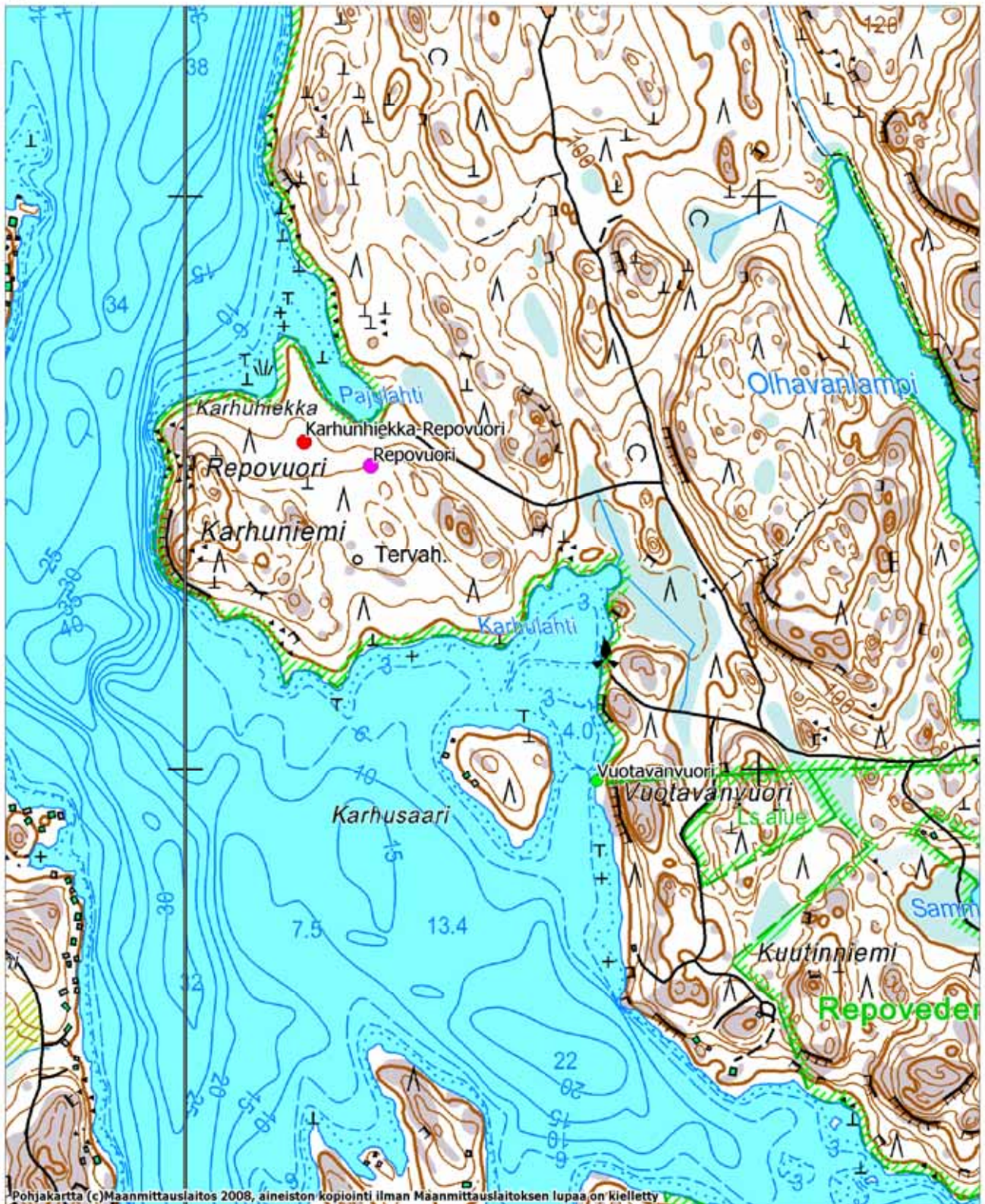
Peruskartta 311411 Luujärvi

Karhunhiekkä-Repovuori ja Vuotavanvuori

Historiallisen ajan kohde on merkitty punaisella ja mahdollinen muinaisjännös vihreällä.

Ajoittamaton muinaisjännös on merkitty vaaleanpunaisella.

YKO p:6787392, i:3489564

Katajajärvi 1**1000007322**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: tulisijat
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: pkoo: 6784094, ikoo: 3491919, Z/m.mpy: 82,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 314411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI
ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Katajajärven itärannalla, n. 150 m järven eteläpäästä pohjoiseen olevalla vanhalla rantaterassilla. Paikalla on sammaleen peittämä suorakaiteen muotoinen liesikiveys, joka on kooltaan 2 x 1 m. Rakenteen kyljessä kasvaa vanha puu, jonka perusteella liesi on todennäköisesti yli 100 vuotta vanha. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Haasiankoski**1000007327**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
Ajoitus: uusi aika
Muinaisj.tyyppi: teollisuuskohteet
Tyypin tarkenne: uittolaitteet
Rauhoitusluokka: ei määritelty
Koordinaatit: pkoo: 6785782, ikoo: 3495178, Z/m.mpy alin: 79,00, ylin: 79,50
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

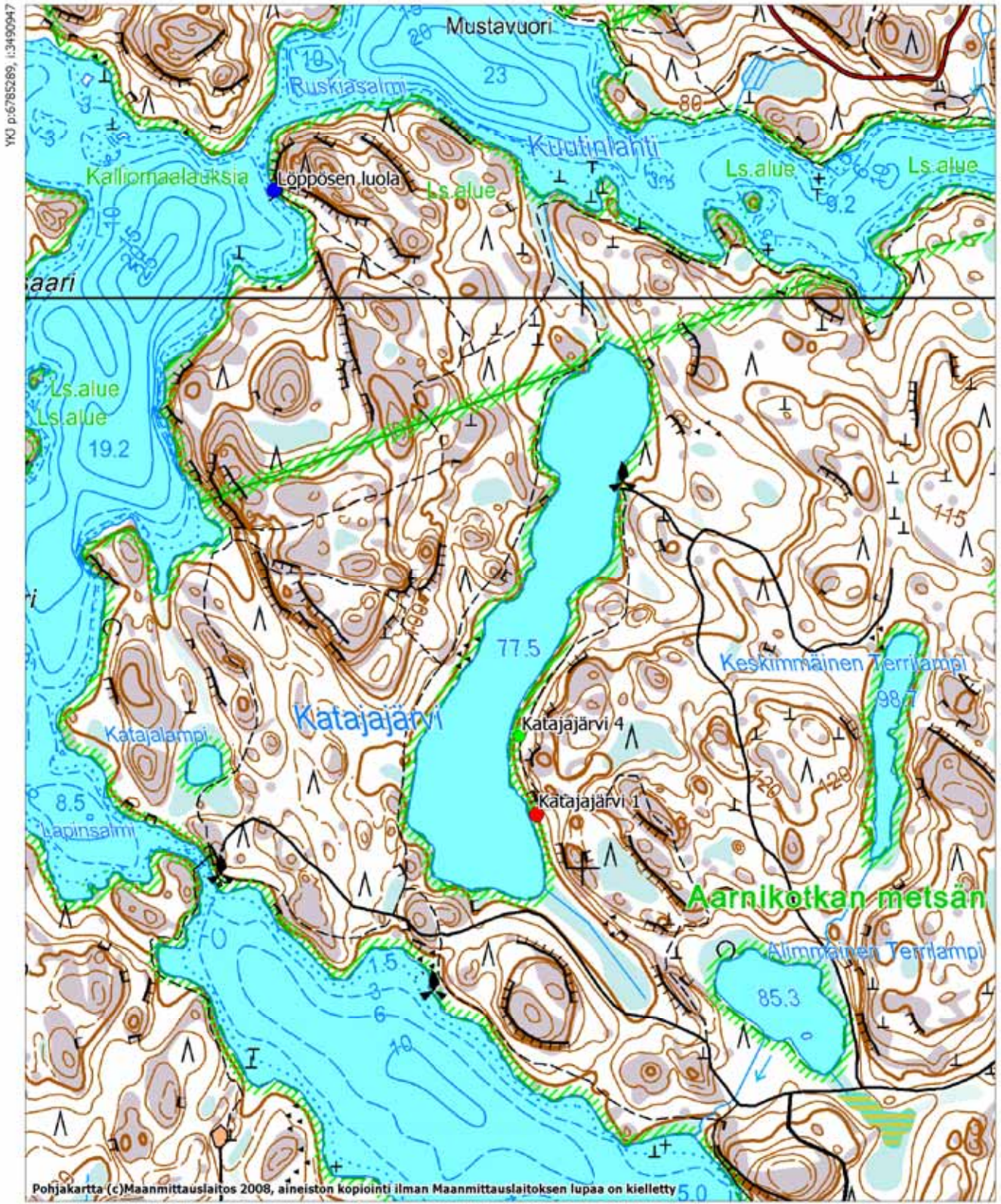
VUODEN 2008 INVENTOINTI
ei inventoitu

Kuvaus: Mahdollisesti uittoon liittyvät hirsi- ja kivirakenteet sijaitsevat Tervajärven koillispuolella, Rumpulammesta Lojulampeen laskevassa pienessä koskessa. Rumpulammen puolella sijaitsee hyvin säilynyt kivillä täytetty hirsirakenne. Kohde on inventoitu vuonna 2006.

Peruskartta 311411 Luujärvi

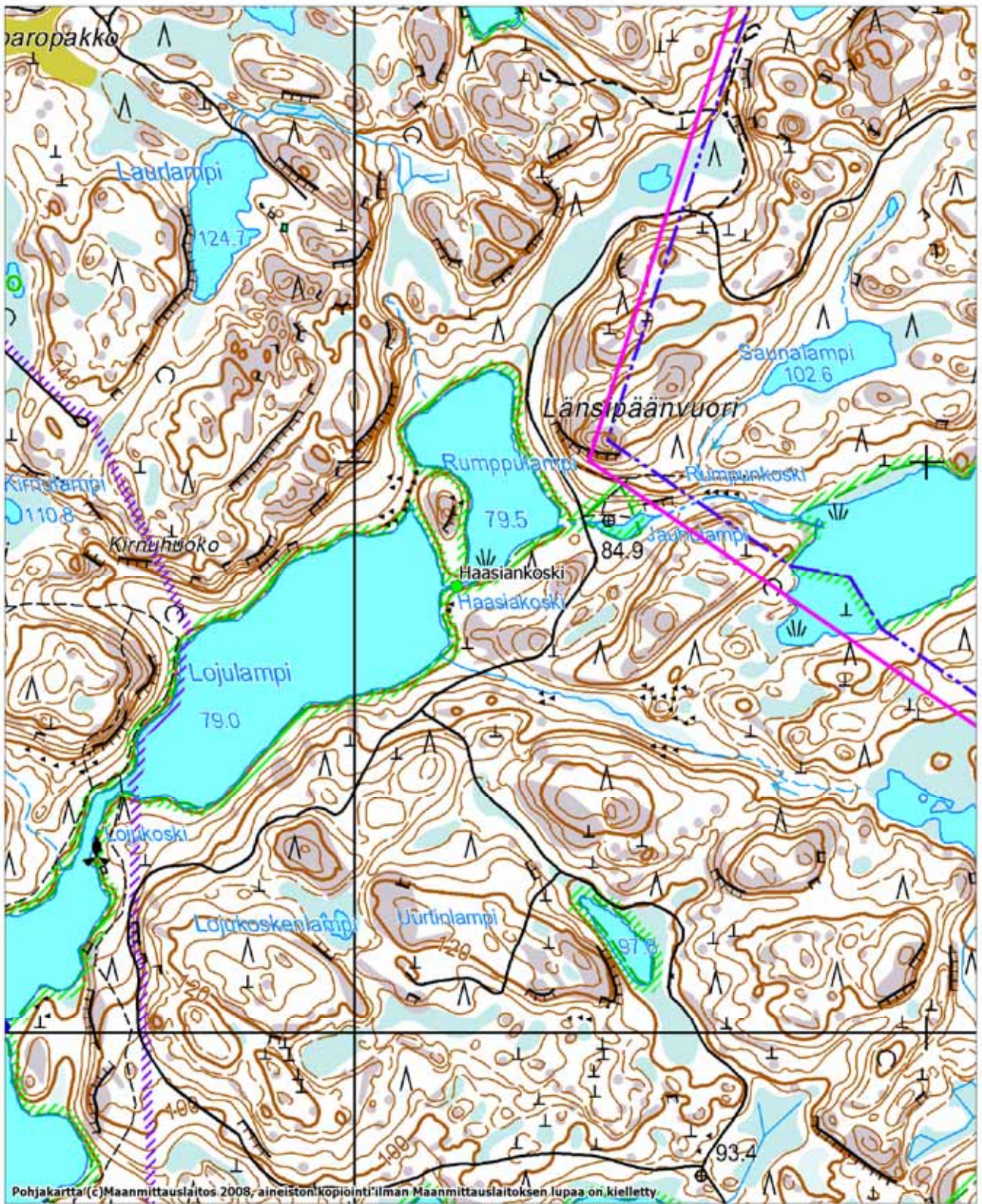
Katajajärvi 1

Kohde on merkitty punaisella. Esihistoriallinen kohde on merkitty sinisellä ja mahdollinen muinaisjäännös vihreällä.

Peruskartta 311411 Luujärvi
 Haasiankoski
 Mahdollinen muinaisjäännös on merkitty vihreällä.

YKI p:6786858, i:3494266

MK 1:10000

YKI p:6784759, i:3495966

Kumpusaari**1000007338**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: historiallinen
Muinaisj.tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyyppin tarkenne: viljelyröykkiöt
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 15
Koordinaatit: pkoo: 6788724, ikoo: 3492469, Z/m.mpy alin: 110,00, ylin: 117,00
Koord.selite: GPS-mittaus
Peruskartta: 311411
Peruskartan nimi: Luujärvi
Tutkimukset: Mika Lavento ja työryhmä/Helsingin yliopisto 2006, inventointi

VUODEN 2008 INVENTOINTI
ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Koskijärven eteläpuolella Amalianlahden ja Matalalahden välisessä maastossa tien ja rannan välissä. Paikan itä- ja eteläpuolella on Kumpurannan tila. Paikalla on 15 viljelyröykkiötä, joiden koko ja muoto vaihtelevat suuresti. Kohde on inventoitu vuonna 2006, mutta sitä ei ole kartoitettu tarkemmin.

Kuivala, Kiperinmäki**1000008256**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus: uusi aika
Muinaisj.tyyppi: hautapaikat
Tyyppin tarkenne: hautausmaat
Rauhoitusluokka: 2
Koordinaatit: pkoo: 6756282, ikoo: 3495376, Z/m.mpy alin: 70,00, ylin: 77,50
Koord.selite: keskipiste?
Peruskartta: 311311
Peruskartan nimi: Utti
Tutkimukset: Laaksonen, Heikki & Pursiainen, Helena 1971, kaivaus

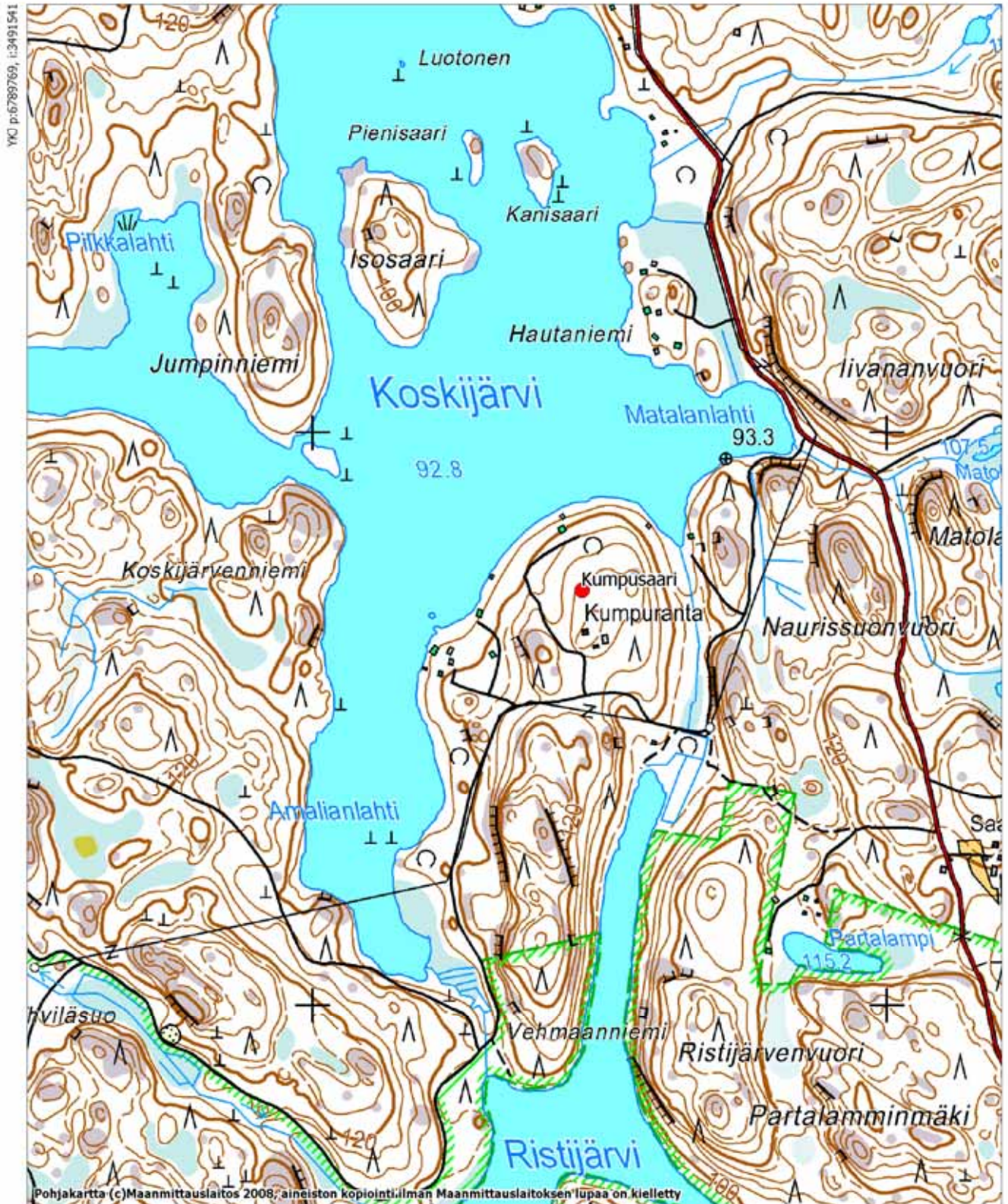
VUODEN 2008 INVENTOINTI
ei inventoitu

Kuvaus: Kohde sijaitsee Kuivalan pohjoispuolella peltojen keskellä olevalla mäellä. Alueen koillisosassa on hiekkakuoppa ja etelä- sekä lounaisosassa asuintontteja. Paikalta on löytynyt hiekanoton yhteydessä hautausmaa, johon perimätiedon mukaan olisi haudattu neljä Pikkuvihassa surmattua talonpoikaa. Alueella on suoritettu kaivaukset vuonna 1971, jolloin hautapaikka osoittautui odotettua laajemmaksi. Hiekkakuopan reunalla havaittiin useampia sortumaisillaan olevia hautoja, lisäksi niitä löytyi myös muualta mäeltä. Paikalla tutkittiin yhteensä 14 hautaa ja niistä saatiin talteen useita arkunnauloja sekä neljä nahkahihnalla varustettua pronssista ristiä. Tutkimusten mukaan koko Kiperinmäkeä on todennäköisesti käytetty hautapaikkana.

Peruskartta 311411 Luujärvi

Kumpusaari

Kohde on merkitty punaisella.

YKJ p:6789769, i:3491541

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008; aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6787670, i:3493241

Peruskarttaote 311311 Utti
 Kuivala, Kiperinmäki
 Kohde on merkitty punaisella, muu kohde sinisellä.

YKJ p:6757447, i:3494385

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2006, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:10000

YKJ p:6755348, i:3496085

LÄHTEET

Painamattomat lähteet:

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian osastojen arkistot.

Kansallisarkisto, maanmittaushallituksen arkistokokoelmat.

Painetut lähteet:

Hamari, Risto 1990. Valkealan eloton luonto ja Valkealan elävä luonto. Valkealan historia I. Lahti.

Kepsu, Saulo 1990. Valkealan asuttaminen. Valkealan historia I. Lahti.

Oksanen, Eeva-Liisa 1995. Valkealan haltijat. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Piilahti, Kari-Matti 1995. Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II. Pieksämäki.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisu n:o 4. Helsinki 1973.

Luettelo digitaalikuviista

Kuvan numero	Aihe	Tekijä	Kuvatyyppi
125938:1	Karhula Heikkilä. Vanhaa kylänpaikkaa. NNE-SSW.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:2	Karhula Tolkko. Vanha kylänpaikka, pääarakennuksen NW-puolella kivijalkaa. SW-NE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:3	Pihlajasaari. Kylänpaikka. N-S.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:4	Haimila Haiminkylä. Yleiskuva kylänpaikasta. NNW-SSE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:5	Toikkala Hyyry. Yleiskuva Hyyrynmäen kylänpaikasta. N-S.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:6	Rautjärvi Immanen. Yleiskuva, koivujen edustalla kivijalkaa. W-E.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:7	Inkerilä Mauno. Yleiskuva kylänpaikasta, edustalla rakennuksen pohjaa. SW-NE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:8	Oravalan kartano. Pihan koillispuolella vanhoja kivijalkoja. N-S.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:9	Oravalan kartano. Piha-alue, jossa varhaisemmat rakennukset ovat sijainneet. S-N.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:10	Oravalan kartano. Kivikellari. WSW-ENE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:11	Oravala. Ns. sepän kaiverrus kivessä. W-E.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:12	Oravala Vanhankylänpelto. Yleiskuva. W-E.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:13	Oravala Lamminkylä. Vanha kylätontti. NE-SW.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:14	Oravala Ahoila. Pellolla mahdollisesti vanha kylänpaikka. NNE-SSW.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:15	Oravala Ahoila. Tontin rinne. S-N.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:16	Tuohikotti. Yleiskuva. NW-SE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:17	Tuohikotti. Kivijalan kulma vanhalla kylätontilla. W-E.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:18	Parolanmäki. Yleiskuva. N-S.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:19	Parolanmäki. Sammaloitunut kivijalka. W-E.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:20	Parolanmäki. Vanha kylätontti. E-W.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:21	Parola Kääpä. Yleiskuva, kuvassa myös kaksi uunin pohjaa. E-W.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:22	Kinansaari Saarenpää. Yleiskuva, edustalla kivijalkaa. SW-NE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:23	Kinansaari Pulsa. Kiviröykkiöt. SW-NE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:24	Kinansaari Pulsa. Katajien kohdalla talon- ja uunin pohja. S-N.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:25	Kinansaari Pulsa. Yleiskuva. E-W.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:26	Kinansaari Pulsa. Yleiskuva. SE-NW.	Katja Vuoristo	digitaalikuva

Kuvan numero	Aihe	Tekijä	Kuvatyyppi
125938:27	Kinansaari Roitto. Vanha kylätontti. NW-SE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:28	Kinansaari Huovila. Yleiskuva, vanha kylänpaikka. NW-SE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:29	Kinansaari Hautalahti. Tervahauta. SE-NW.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:30	Hevosoja Kukkola. Yleiskuva, vanha kylänpaikka. NE-SW.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:31	Hevosoja Tommiska. Yleiskuva, vanha kylänpaikka. SW-NE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:32	Hevosoja Kirjokivenlahti. Röykkiö hiekkatien vieressä. N-S.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:33	Hevosoja Kirjokivenlahti. Matala sammaloitunut röykkiö. NE-SW.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:34	Hevosoja Tornimäki. Suurin kaskiröykkiö alueen keskellä. S-N.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:35	Hevosoja Tornimäki. Ehjä kaskiröykkiö. W-E.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:36	Hevosoja Tornimäki. Yleiskuva kaskiröykkiöistä. WNW-ESE.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:37	Saarento Rantalankylä. Kylänpaikka, männyn kohdalla uuninpohja. W-E.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:38	Saarento Rantalankylä. Lähempänä rantaa maakumpu, mahdollinen kiuas. N-S.	Katja Vuoristo	digitaalikuva
125938:39	Saarento Rantalankylä. Yleiskuva, tien vasemmalla puolella kivijalkaa. E-W.	Katja Vuoristo	digitaalikuva